

LATVIJAS VALSTS
BIBLIOTEKA

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZIŅOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1989. GADA SEPTEMBRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

41. GADA GĀJUMS

Nr. 9. (486.)

SADOSIMIES ROKĀS!

23. augustā no Tallinas, Igaunijā, pāri Rīgai, Latvijā, līdz Viļņai, Lietuvā, ap divi miljoni igauņu, latviešu un lietuviešu veidoja rokās sadevušos cilvēku ķēdi, kas simbolizēja vienības garu, kāds šodien valda Baltijā. Tas bija vēsturisks notikums, ko pārraidīja televīzija visā pasaulē un kas izsauca komunistu dižvīru draudus Maskavā. Šī ķēde liecināja, ka bez ieročiem un varas ir vēl kāds cits spēks - ticība, gars un cerība, kas dažkārt spēj daudz vairāk kā iebaidīšana un terrors. Šī ķēde lieku reizi pierādīja pasaulei, ka Baltija nav apmierināta ar patreizējiem dzīves apstākļiem un ka tā nepiekrīt vardarbīgai okupācijai un piespiestai integrācijai Padomju Savienībā.

Vai Rietumi un brīvā pasaule uz šādu, miermīlīgu, bet reizē skaidru demonstrāciju reaģēs?

Presē tā izsaukusi izbrīnu un atbalstu, bet valdības vēl klusē. Vismaz pagaidām. Pat notikumi Polijā nav jūtami iekustinājuši valsts vadītājus un ārlietu ministriju darbiniekus.

Kādas tad nu lai cerības tur igauņi, latvieši, lietuvieši un citas tautas padomju cietumā? - Sava garīgā, kulturālā un politiskā spēka neatlaidību un stiprumu. Mums, vispirms, ir jāpalīdz pašiem sev. Un tas attiecas arī uz mums, kas dzīvojam brīvajā pasaulē.

Sadosimies rokās pāri okeāniem un kontinentiem. Ir tikai viena latviešu tauta. Tai šobrīd vajadzīga katra tās meita un dēls.

Sadosimies rokās citiem par izbrīnu, pašiem par prieku un spēku!

M. P.

VĒLĒŠANAS KVEBEKĀ.

Kvebeka Kanadas mozaikā ieņem īpašu vietu. Tā ar savu francisko elementu ievērojami atšķiras no pārējām provincēm. Tajā arī politika, sadzīves normas, tieslietas, kultūras ievirzes un daudz kas cits ir citāds, atšķirīgs. To pieņem, to noraida, dažkārt pat nīst. Lielākajai Kanadas provincei ir savas īpatnības.

No laika gala Kvebekas latvieši, kad nu te tie apzināti, vairumā, gan provinciāli, gan federāli, politiski atbalstījuši liberālus. Šķiet, ka nule gaidāmās provinciālās vēlēšanās, kas notiks 25. septembrī, šī lojalitāte šķobīsies. Patreizējais liberāļu premjers Roberts Burasa nav sevišķi iecienīts un iemantojis daudz pretinieku ar savu nenoteikto un mainīgo stāju valodas likumu jautājumos.

Par pekistu partijas līderi Parizo, laikam, balsot vēlēšies retais, jo kurš latvietis gan vēlētos dzīvot neatkarīgā un brīvā Kvebekas valstī?

Vienlīdzības (Equality) partija, kas tikko izveidojusies un kas aizstāv Kvebekas angļu intereses, patlaban ir vāja. Maz ticams, ka tās vadību patlaban nodarbinās citu minoritāšu vajadzības.

Tā nu, šķiet, izvēle ir ierobežota, maza. Tomēr vēlēšanās ir jāpiedalās, jo tās ir tas elementārais un demokratisks process, kas nodrošina cilvēka tiesības brīvā un neatkarīgā valstī.

Nav mūsu uzdevums pamācīt vai ieteikt, kā un par ko balsot. Par to ir jāizšķiras katram vēlētajam pašam.

Patlaban rādās, ka liberāļiem 25. septembrī būs pietiekami provinciālā parlamenta locekļu, lai turpinātu valdīt. Pekisti atkal nonāks oficiālajā opozīcijā. Iespējams, ka Vienlīdzības partija iegūs vairākus deputātus. Ja tas tai izdosies, tā būs pierādījusi, ka Kvebekā netrūkst ļaužu, kam nav pieņemama totalitāra pieeja politiskos jautājumos un kas atzīst, ka minoritātes un individuālas tiesības ir respektējamas.

Mudinām itin visus Kvebekas latviešus pie-

dalīties 25. septembra vēlēšanās, vadoties no savas politiskās pārliecības un labākās apziņas.

Lai vēlēšanās varētu piedalīties, vēlētajiem ir jābūt oficiāli reģistrētiem vēlētajū sarakstos, kuņos to ievēd īpaši reģistranti. Ja jūs savu vārdu sarakstā neatrodiet, jāgriežas pie sava vēlēšanu iecirkņa nekavējoties, lai kļūmi izlabotu.

Red.

DEKLARĀCIJA PAR RĪGAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS DARBĪBAS ATJAUNOŠANU.

Rīgas Latviešu Biedrībai (RLB) mūsu tautas vēsturē ir īpaša un svēta vieta. Savos pirmsākumos un pastāvēšanas laikā tā ir kalpojusi tautas gaišākajiem centieniem, nacionālās pašapziņas un kultūras iedibināšanai un celšanai. 1868. gada dibinātās Rīgas Latviešu Biedrības mērķi ir bijuši latviešu izglītības, nacionāli kulturālās un sociālās attīstības, valstiskuma apziņas veicināšana, labdarība, studējošās jaunatnes un trukumcietēju atbalstīšana. Tā sakņojās Jaunlatviešu kustībā, turpināja tās aizsākto darbu Tautas atmodas laikmetā un Latvijas Republikas laikā. Biedrības darbība tika varmācīgi pārtraukta 1940. gadā. Ar šo aktu tika aizsākta staļinisma prettautiskā nacionālā politika Latvijā, kuņu turpināja hitleriskā okupācija. Biedrības atjaunošana nebija iespējama arī pēckara stagnācijas laikā.

Sabiedrības pārbūves process šodien nodrošina daudzu tautu kultūras nacionālās savdabības atdzimšanu. Tas ļauj apzināt savu etnisko identitāti un nepieciešamību to pilnvērtīgi apliecināt, pretstāvēt asimilācijas, kultūras vienveidīgošanas un garīgās degradācijas draudiem.

Šeit pulcējušies Rīgas Latviešu Biedrības biedri, bijušie biedru pēcteči un pilsoņi, kas atbalsta biedrības mērķus, nolemj atsākt Rīgas Latviešu Biedrības darbību, pieturoties pie tās jau 121 gadu atpakaļ pasludinātajiem principiem - strādāt kultūrizglītības un palīdzības sniegšanas virzienā. Ņemot vērā vēsturiskās, politiskās, etniskās un kultūras situācijas izmaiņas, sapulcējušies nolemj izdarīt izmaiņas Rīgas Latviešu Biedrības statūtos, to 1938. gada 26. aprīļa redakcijā, atbilstoši Latvijas PSR Konstitūcijas un likumdošanas prasībām.

Atsākot savu darbību, Rīgas Latviešu Biedrība iestājas par humānu nacionālo politiku un vadās no Latvijas Tautas Frontes programmā dotās izpratnes par katras nācijas tiesībām pastāvēt un attīstīties neierobežoti ilgā vēstures periodā. Biedrība pilnībā atbalsta Latvijas Tautas Frontes darbību un programmu, sadarbojas ar to. Rīgas Latviešu Biedrība apņemas sekmēt latviešu tautas, valodas un kultūras pastāvēšanu un attīstību, tautas tradīcijām un mentalitātei atbilstoša dzīves veida un kultūrvides atjaunošanu un saglabāšanu. Rīgas Latviešu Biedrība pievienojas sabiedrības kultūrdzīves atveseļošanas norisēm un par katra sava biedra pienākumu uzskata to veicināšanu. Rīgas Latviešu Biedrība atbalsta visu Latvijā dzīvojošo tautību garīgās atmodas centienus. Biedrība sadarbojas ar valsts un sabiedriskām kultūras un tautas izglītības iestādēm, uztur sakarus ar citām nacionālām kultūras biedrībām, to asociāciju.

Rīgas Latviešu Biedrība uzaicina atsaukties un ņemt dalību biedrības darbā visus vēl dzīvos pirms kara biedrības biedrus, kas kaut kādu iemeslu dēļ nav varējuši piedalīties tās atjaunošanas sapulces darbā, kā arī visus, kas vēlas piedalīties tās darbībā turpmāk.

Šodienas grūto jautājumu un gaišo cerību laikā latviešu tautas un kultūras liktenis nedrīkst būt vienaldzīgs nevienam latvietim nedz pašu zemē, nedz pasaulē. Savā atdzimšanā biedrība mūs pulcē pienākuma darbam, atbildības darbam.

"Stāvi stipri, strādā droši!"

Rīgā, 1989. gada 14. janvārī.

NEPIECIEŠAMĪBA.

Rīgas Latviešu Biedrības priekšnieka A. Kolberga runa tās atjaunošanas sapulcē.

Rīgas Latviešu Biedrība mums ir nepieciešamība. Tāda pati nepieciešamība kā Latvijas igauņiem viņu Igaņu Biedrība, Latvijas lietuviešiem Lietuviešu Biedrība un Latvijas ebrejiem Ebreju Biedrība. Lai saglabātu savu identitāti un kultūru, rūpētos par saviem tautiešiem. Armēņu un azarbaidžāņu, vācu un moldāvu, ukraiņu, baltkrievu un baltslāvu biedrības, krievu kultūras kluba - pārbuves procesi tām atvēra vārtus, kas 50 gadus bija cieši aizbultēti, un savu nacionālās apliecināšanās nepieciešamību vajadzēja glabāt noslēptu sirdī.

Šodien mēs stāvam pie Rīgas Latviešu Biedrības šūpuļa. Es saku: pie šūpuļa, lai gan varētu arī teikt - pie sasītas siles. Mums kārtējo reizi mūsu darbs ir jāsāk klajā laukā. Lai rūpētos par latviešiem.

Bet mēs neesam nabagi, jo mums ir apņēmība strādāt, bet, ja ir apņēmība, tad radīsies arī spēks.

Latvijas Tautas Frontei ir vieni uzdevumi - un jūs tos zināt. Es netīcu, ka šajā zālē ir kāds, kas nav LTF biedrs. Latvijas Kultūras Fondam ir citi uzdevumi - arī tos jūs zināt. Vides aizsardzības klubam - atkal citi. Taču arī Rīgas Latviešu Biedrībai ir palicis liels, krūmiem aizaudzis un neaparts lauks, kur pacelt savu karogu un strādāt.

Tīdemanis, Štālbergs, Hīmillers, Baumanis, Tomsons, Bergs un Dīriķis... Mēs atsākam citā laikā, bet no tās pašas vietas. No nekā. Un tāpat kā viņi, mēs neesam nākuši ņemt, bet dot. Cits prātu, cits darbu, cits artavu. Nebūs par to ne slavas, ne goda - tikai gandarījums.

Neuzskaitot daudzās jau zināmās briesmas, kas draud latviešu tautai, Rīgas un citu lielāko pilsētu latviešiem ir vēl viens drauds - mēs, pilsētnieki, zaudējam saiknes ar laukiem. Tas ir tik bīstami, kā kokam palikt bez saknēm - latvieši, pirmām kārtām, ir zemkopju tauta. Pilsētu mūži sākmā iznīcinās mūsu tradīcijas un ierašas, bet tad ķersies pie mums pašiem. Latviešiem, pilsētniekiem, un latviešiem, lauciniekiem, ir jādzīvo mijiedarbībā - cita ceļa nav, tikai tad latviešu tauta būs spējīga pastāvēt par spīti visām likteņu bangām. Vai mums nežaudzas sirds, redzot bērnus un pusaudžus karstajās vasaras dienās netīrajās, puteklainās Rīgas ielās un pagalmos nīkstam un blēpojamies tā vietā, lai viņi makšķerētu un palīdzētu grābt sienu un kaut vienu mēnesi gadā dzertu īstu lauku pienu. Lai viņi zirgu varētu redzēt ne tikai zooloģiskajā dārzā, bet arī pabarot un noglāstīt. Lai viņi zinātu, ko nozīmē izravēt cukurbiešu vagu un kā sāla gurķus - ar multiplikācijas filmām pa televizoru darba tikumu iemācīt nevar.

Mēs veidosim grupas no tiem jauniešiem un studentiem, kam vasaras mēnešos ir nepieciešamība nopelnīt - nevienam nav noslēpums, ka daudzās latviešu ģimenēs materiālais stāvoklis nav spīdošs. Mēs veidosim grupas no mazākiem zēniem un meitenēm, kam arī atradīsies pāris stundas dienā, kur pieņemt roku lauku darbos, jo bez darba nav atpūtas. Uz iespējamo jautājumu: "Kas organizēs atpūtu?" es gribētu atbildēt tā: "Pagaidām tantes un onkuļi ir domājuši tikai par to, kā jauniešu atpūtas iniciatīvas apspiest." Atpūtas organizēšanā palīdzēsīm, bet nediktēsīm. Iepriecināja lauku ļaužu atsaucība un sapratne. No pusvārda. Jo arī mēs viņiem esam vajadzīgi. Kolchoza "Lāplēsis" priekšsēdētājs Zanis Holšteins sacīja: "Mēs esam gatavi! Sadarbosimies!" Domāju, ka vēl daudzu saimniecību vadītāji sekos viņa priekšzīmei.

Uz abpusējas ieinteresētības pamatiem mēs iņāsīm sakontaktēt ģimenes Rīgā un laukos - vieniem radīsies iespēja pavadīt kopā ar bērniem atvaļinājumu, bet kādam vientuļam vecam cilvēkam nomaļās lauku mājās beidzot tiks salabots jumts kūtiņai,

vai ieliktas atpakaļ epģēs klētiņas durvis.

Kādas brūces latviešu tautai ir cirtis 1941. gads, mēs aptuveni skaitļos zinām, kādas kaŗš un 1949. gads - arī, bet neviens nekad mums nepateiks skaitļus par 1959. gada zaudējumiem Pelšes un Vosa uzpūstajā un vadītajā cīņā pret neesošo nacionālismu. Kad vadītājus vairs neizraudzījās pēc viņu spējām, pat ne pēc partijas piederības, bet vienīgi pēc principa - lai nebūtu latvietis. Smieklīgi būtu domāt, ka ataicinātie ministri un direktori pirmām kārtām nerūpējās par saviem iepriekšējā dzīves vietā palikušajiem radiem un draugiem, ka no augstām tribīnēm aprietie latvieši netika apietī dzīvokļu un citu sociālo labumu sadalē. Un smieklīgi būtu domāt, ka viss jau laimīgi beidzies. Šķiet, tieši tāpēc mēs jaunceltajā labiekārtoto dzīvokļu Rīgā, kas platā baltā joslā apjoļ veco Rīgu, tikpat kā nedzirdam latviešu valodu un nav tajā ne miņas no latviešu kultūras. Cik bērnu šīs politikas rezultātā latviešu ģimenēs nav piedzimuši, cik vārguļo mitrajos un aukstajos Ciekurkalna un Grīziņkalna pagrabstāvu dzīvokļos, lopiskos apstākļos, kas nokauj jeb kuŗu cilvēcisko pašapziņu? Ar visām no tā izrietošajām sekām - alkoholismu, noziedzību, bezbērnu un vienbērnu ģimenēm. Nē, kādas brūces latviešu tautai cirtis 1959. gads, neviens nepateiks, jo šie skaitļi nav aprēķināmi.

Iepriekš es runāju par vienu sāpju bērnu - mazajiem rīdziniekiem, bet, diemžēl, viņi nav vienīgie. Vēl ir vacāko gada gājumu cilvēki, ir prāvas latviešu ģimenes ar ļoti maziem ienākumiem un jaunās ģimenes, kas, ņemot vērā augošo dārdzību, žonglē uz eksistences minimuma robežas, bet vajaga taču, lai tajās dzimtu un augtu bērni. Kā palīdzēt?

Ir jārod risinājumi, jāmeģina realizēt jau esošās idejas. Bet jau šodien ir skaidrs, ka ar biedru naudām un ziedojumiem no vietas netiksīm, ka Rīgas Latviešu Biedrībai ir jābalstās arī uz saimniecisku darbību. Un vēl skaidrs, ka VALDE viena neko neiespēs, ka jāstrādā būs visiem - gan pie ilgtermiņa programmu tālākas veidošanas, gan tūlītējiem, konstruktīviem priekšlikumiem saimnieciskā jomā. Par visu, ko katrs varam dot - darbu, telpas, idejas un priekšlikumus - uzrakstīsim vēstulēs, nevis parīt, bet jau rīt. Rakstīsim - nama celšanai katrs ķieģelis ir svarīgs.

Es te runāju par praktiskām, prozaiskām lietām. Par miesu. It kā aizmirsdams garu. Bet uzskatu, ka tieši par miesu runāt bija mans pienākums. Bez miesas nevar. Ja nebūs miesas, garam nebūs kur paverties.

Lai svētīts mūsu visu kopējais darbs. Par cilvēkiem cienīgiem dzīves apstākļiem un cilvēku cieņīgām savstarpējām attiecībām.

A. KOLBERGS.

VĒSTULES NO LATVIJAS:

PAR DIEVNAMIEM UN RELIĢIJU.

Nosūtu divi vēstules no dzimtenes. Tās sniedz papildus ziņas par politisko un reliģisko stāvokli dzimtenē. Pirmā runā par Daugavpili, otrā - Rīgu.

Tagad pie mums atjauno visus dievnamus. Ir atļauts lūgties visiem, kas tikai to grib darīt. Ir zināms, ka vecā Jezupovas baznīca, kas bija būvēta no koka, kaŗa laikā nodega. Pēc kaŗa uzcēla jaunu mūra baznīcu. Kad to gatavojās iesvētīt, tā tika pārvērsta par deju zāli. Tagad baznīca ir atdota atpakaļ draudzei. Lai to atjaunotu, vajaga daudz līdzekļu. Sādžās ir palikuši tikai veķi, kas nevar palīdzēt.

Tagad Daugavpilī ir uzcelts jauns pedagoģiskais institūts. Uz tā jumta plīvo Latvijas karogs. Karogu iesvētīja baznīcā. Uz svinībām sabrauca daudz ļaužu no visām Latgales malām. Latvieši gribētu, lai viss būtu latviski, bet tā neiznāk.

Pie manas mājiņas jau sabūvēja trīs piecu stāvu mājas (laikam, ir gaidāmi jauni iebraucēji),

kas domātas it kā tūristiem no "matuškas". Tagad manā mājā ir tumšs, un saule tur iespīd tikai līdz pusdienai. Priekš mājām atņēma kādu daļu no mana mazā dārziņa.

Manas mazmeitas vīrs dažu reizi strādā centrālkomitejā. Viņš ir latvietis un karsts Tautas Frontes piekritējs. Pēc viņa domām, lai arī ko Miķelis (Gorbačovs) darītu, Maskavai ir tāpat noteikšana pār mums.

Viņa neizlaidīs no zobiem tik gardu kumosu, ņemot vērā trūkumu un nabadzību, kas valda "plašajā dzimtenē". Mums ir atļauts izteikties brīvāk, uzvilkt sarkan-balt-sarkanu karogu, nodziedāt "Dievs, svētī Latviju" un brīvāk apmeklēt baznīcu, bet ar to arī viss beidzas. Vārdi, vārdi, tikai vārdi... Latviešu valoda ir gan izsludināta par valsts valodu, bet iestādēs tāpat runā krieviski. Migrācija tāpat turpinās. Ja nemaldos, Baldones apkārtnē tiek izkrauti Černobilas radioaktīvie atkritumi. Grūti jau cīnīties ar tik lielu pārspēku, kur pie tam vēl noteicošais vārds pieder Maskavai.

Dzirdēju arī, ka līdz ar rudeni jauniešauktie kaŗa dienestā varēs palikt dienēt savā dzimtenē. To esot sev izkaŗojusi Lietuva, un līdz ar to arī pārējām Baltijas valstīm, republikām. Raksta arī, ka klerikiem būs atļauts palikt ārpus kaŗa dienesta.

Sapemot visu kopā, visvairāk ir panākusi baznīca - katoļi. Tā kā Lietuva ir gandrīz simtprocentīga katoļu zeme un arī lietuviešu raksturs ir stingrāks, tā ir panākusi visvairāk. Mūsu dzimtenē jau ir vairākums protestantu un tie, protams, arī liela daļa katoļu jauniešu, ir nosvērušies ateisma iespaidā. Tāpat ir darījuši jauni studenti. Uzpeld "jaunpagānisms". Jaunatnei un vidējai paaudzei galvā ir tik daudz "dzīts" negatīvs par kristianismu un priesteriem, ka to grūti izskaust un pārliecināt citā virzienā.

No Latvijas nāk ļoti maz priesteru. Šogad te iesvētīja 12 priesteru. Tikai divi no tiem bija no Latvijas. Pārējie 10 nāca no citām republikām.

J. LIEPIŅŠ.

PĀRSKATS

par stāvokli un pēdējiem notikumiem okupētajā Latvijā.

1. Sāls pievienots racionēto produktu sarakstiem mūsu tēvzemē. Turpmāk veikalos sāli pārdos tikai uz speciāliem taloniem, tāpat kā cukuru un ziepes.

2. Pie okupētās Latvijas Iekšlietu ministrijas nodibināta nodaļa bijušo izsūtīto rehabilitācijas lietu kārtošanai. Iegūt rehabilitāti nav tik viegli kā bija iekļūt izsūtāmo sarakstos 1941. un 1949. gados. Iestādē strādā 20 darbinieki. Līdz šim iesniegti 14.672 pieprasījumi. Rehabilitāte piešķirta 6.274 bijušiem izsūtītājiem. Pārējiem vēl jāgaida. Lūgumi rehabilitācijai Iekšlietu ministrijā jāiesniedz katram atsevišķi.

3. LNNK vadība nodarbināta ar diskusijām par vēlēšanu likuma grozījumiem. LNNK ierosina rajonu un pilsētu amatpersonas ievēlēt tiešās vēlēšanās, vienādu skaitu no katra rajona. Domstarpības rada Latvijas teritorijā novietotie padomju kaŗavīri, kas lielā skaitā nāk no citiem apgabaliem un, piedaloties vēlēšanās, iespaido to rezultātus.

4. Okupētajā Latvijā nodibināta Latvijas pilsoņu komiteja. Tās pagaidu sakaru centrs jau darbību uzsācis ar Latvijas Republikas pilsoņu reģistrāciju. Par Latvijas pilsoni uzskatāmi visi tie, kas 1940. gada 17. jūnijā bija Latvijas pa-valstnieki, un to pēcnācēji.

Reģistrācija notiek ar veidlapām, kurās uz-dodams vārds, uzvārds, dzīves vieta, dzimšanas da-

ti un pamatojums pilsonībai. Protams, Latvijas pilsonības sarakstos ietilps arī visi trimdas latvieši. Šo pasākumu atbalsta visas demokratis-kās organizācijas Latvijā.

Pamatideja, radīt tiesisku bāzi, kas pie pir-mās izdevības varētu veidot pagaidu valdību.

5. Rīgas TV un radio raidījumos cenšas iebaidīt neatkarības cīnītājus. 17. jūlijā Rīgas TV raidījumā "speciālisti", juristi no komunistu par-tijas, apgalvoja, ka Latvijas neatkarības atgūša-na ir juridiski neiespējama un ka šāda cīņa beig-šoties ar asins izliešanu.

6. Tautas Fronte un LNNK piepras Rīgas pilsē-tas izpildkomitejas priekšnieku Alfredu Rubiku atcelt no amata. Rubiks visu laiku ir veicinājis imigrantu ieplūdumu Rīgā un nelikumīgi rīkojies dzīvokļu sadalē.

Pēc vēl neapstiprinātām ziņām no Rīgas - pro-kurors Dzenītis un Rīgas "mēris" Rubiks esot pār-celti uz Maskavu. Tiem - Laimīgu ceļu! novēl lat-viešu tauta.

7. Šī gada 1. septembrī Rīgā atvērs Zviedrijas konsulāta nodaļu. Likums pieņemts ministru pado-mes sēdē. Rīgas pilsētas izpildkomitejai uzdots sagādāt telpas.

8. Padomju augstākā padomē, Maskavā, pēc 2 die-nu vētrainām debatēm, pieņemta rezolūcija, ar ku-ŗu Latvijai, Lietuvai un Igaunijai piešķirta zi-nāma saimnieciska pašnoteikšana.

Līguma galīgā apspriešana un pieņemšana atlik-ta līdz oktobrim.

9. Padomju Savienības komunistu partijas CK In-ternacionālās nodaļas vadītājs Valentīns Falins atzinis un publiski deklarējis, ka 1939. gada 23. augusta Molotova-Rībentropa slepenais proto-kols ir tiešām bijis.

Falins vada speciālo komisiju šī pakta izmek-lēšanai.

V. TIKIŅŠ, LNAK Inf. n.

VASARAI AIZEJOT.

I

Vasara
aizejot līgojas
baltos, gaŗos suņu burkšķos,
sārtos un mēļos saulrietos
degdama,
solīdama jaunu atgriešanos,
jaunus ziedus un gaismu
visiem, kas tic,
ka rītdiena
nav

velts

solījums.

Kādam jau viņas būs,
šīs nākošās vasaras,
ja ne man, tad Tev,
gundegām pļavās un debesīs
piebērtas -
kamēr zeme
vai mēs paši
neatdzīsīsim.

II

Pļāvēja izkaptis
iezvana vasaras bēres.
Zirnekļu tīklos
dreb rasas pilieni -
atvadu asaru lāses
un putni,
pa rugājiem lēkājot,
pārrunā ceļa plānus.
Uz viņu mazajiem spārniem
saule jāaiznes.

LOLITA ROZE GULBE.

Iz dzejoļu grāmatas JĀIZTUR, 61. un 62. lpp.
Daugavas Vanagu apgāds, 1981.

DAINU VALODA.

Ne katreiz, lasot dainas, tās liekas saprotamas. Mēs parasti pieņemam, ka latvieši, kā dainotāju tauta, labprāt izpušķo un izskaistina savas domas ar abstraktiem apzīmējumiem, kā Dieva dēli, Saules meitas, sudraba ozoli, zelta āboli un t. t. Šādu apzīmējumu nozīmi mums pagrūti izprast, un tādēļ arī necenšamies, pieņemam to, kā tas ir teikts, papriecājamies par skaistiem vārdiem un ritmu. Vairāk pētot un lasot mūsu dainas, arvien vairāk uzpeld šādu abstraktu apzīmējumu, bieži padarot dainu pilnīgi nesaprotamu. Rodas jautājums - vai mūsu senčiem dainojot arī šīs dainas bija nesaprotamas? Laikam jau ne, laikam jau viņi zināja par ko runā un kā izsaka savas domas. Ja mums šodien tas vairs nav skaidrs, esam kaut ko pazaudējuši. Pazaudējuši to locekli mūsu tautas attīstības garīgajā ķēdē, kas saista mūsu seno kultūru ar šodienu. Mēs stāvam it kā kādas senas, greznas pils priekšā, bet mums trūkst atslēgas, kas slēdz pils vārtus.

Kur bijāt Dieva dēli,
Nosvīduši kumeliņi?
Saules meitai kāzas dzēra,
Pērkons jāja vedībās.

Kaut ko šī daina pasaka, bet ko? Laikam jau tā nav tikai fantazija, kas saglabājusies vēl no tālas senatnes. Kautkāda dziļāka doma ir ietverta tajā, ko tauta ir sapratusi un nodevusi tālākām audzēm.

Mēs pieņemam, ka latvietim, dzīvojot dabas vidū, katra parādība vai norise radīja savu izskaidrojumu, ko ietvēra dzejiskā domā. Senam dainu latvietim, izteicot savu sajūsmu, prieku vai novērojumu, radās salīdzināmie vārdi, kuņus ikdienā nelietoja, bet kas viņa dainās bija dabīgi un saprotami. Šodien mums pagrūti vai gandrīz neiespējami izprast daudzās dainās izteiktās domas.

Kā jūs saprastu visiem pazīstamo dainu? -

Caur sidraba birzi gāju,
Ne zariņu nenolauzu;
Ja būt zaru nolauzuse,
Tad staigātu raudādama.

Gandrīz neviens, kuņam esmu jautājis, nezina par ko te iet runa, tādēļ ka šī dainu valoda ir pagaisusi jau vairākus gadu simtus. Šodien šai dainai jūs variet lasīt variantu, kuņā vairs nav runa par raudāšanu, bet sudrabošanu. Tas izskaidrojams ļoti vienkārši - ja cilvēks nesaprata dainā izteikto domu, viņš mēģināja to pielaikt savai saprašanai, tādējādi iznīcinot visu šajā dainā tvertu jēgu. Tā nav ar šo dainu vien. 17., 18. un 19. gadu simtā daudzas senas vērtības tika aizmirstas un meklētas jaunas. Tie bija kaķa, mēru un nedrošības gadu simti, kad garīgā stabilitāte sāka šķobīties latviešu tautā. Šajos gadu simtos zuda mūsu rakstu un daļēji arī dainu valoda. Atkārtoja, ko redzēja un saklausīja, neprasot, ko tas nozīmē. Mēs mantojam rakstu zīmes un skanīgas dainas, par kuņu nozīmi mums vairs nav jēgas.

Cilvēki, sevišķi tie, kam etnogrāfija un folklorā bija tuva, nevarēja samierināties ar šādu mums zudušo vērtību pamešanu. Tie meklēja, kaut gan nopietni pētījumi ne par mūsu rakstu zīmēm, ne dainu valodu netika izdarīti, jo cilvēki vienkārši neticēja, ka mums kāda rakstu valoda ir bijusi. Galvenās rakstu zīmes, kas saistījās ar mitoloģiju, restaurēja Ernests Brastiņš, bet tās bija nedaudzas. Viss vairums palika aizmirstībai. Šodien mūsu rakstu speciālisti strīdās, kuņā novadā ir šāds vai tāds raksts. Viņi nemēģina noskaidrot šo rakstu nozīmi. Pēdējos gadu simtos tos galīgi sajauc un atdarināja kā ornamentu, tā zaudējot katra raksta sakarīgo jēgu.

To pašu varētu teikt par mūsu dainām un to valodu. Viens otrs jēdziens bija it kā zināms. Cilvēki, kas interesējās par mūsu dainām, nevarēja paiet tām garām, kā skolas bērni nesaprotamai lietai, un vienkārši pateikt muļķības. Viņi apstā-

jās, mazliet pakavējās, varbūt vienu otru vārdu izprata, un ar to samierinājās.

Vērojams, ka mūsu paaudzei un mūsu bērniem dainas kļūst arvien svešākas un mazāk minētas. Tās nedaudzās, ko mūsu bērniem mēģina iemācīt, aizmirstas jo viņu nozīmi bieži pat skolotāji nespēj izskaidrot.

Lai gan mēs, latvieši, labprāt lepojamies ar savām dainām, jo, lūk, citām tautām nav atstāts tik bagāts senču mantojums. Par nožēlošanu, cik ir to, kas šīs dainas lasa un pārlasa? - Jau stipri maz. Vēl mazāk to, kas nedaudzas spēj atcerēties. Un tik pat kā nav to, kas šīs dainas spēj izprast un pārtulkot mūsu ikdienas valodā. Mēs zinām, ka dainās ir ieslēgta mūsu tautas kultūras vēsture, kas gadu tūkstošiem glabāta tautas pūra lādēs. Tagad tās turguļ un lēni pārklājas ar aizmirstības putekļiem. Mums ir jaunas vērtības. Tās mēs redzam un izbaudām ikdienas dzīvē. Kaut gan mūsu kuņi labprāt dzied tautas dziesmas un tauta labprāt klausās, bieži gadās, ka ne dziedātāji, ne klausītāji saprot to, par ko iet runa. Tā nesen dzirdēju dziesmu -

Ar laiviņu ielaidosi,
Jūziņā irbes šaut;
Nezināju, kuņu šauti,
Visām daiļi cekuliņi.

Kad koristi man jautāja, ko tas varētu nozīmēt, izskaidrojot to, viņiem radās izbrīna. Ja tā to saprot, tad tā ir pavisam cita lieta.

Apslēptā doma, ko dainotājs ielicis savā dainā, vērtīga tikai tad, ja to saprot, pretēji tas ir tikai vārdu virknējums zināmā ritmā, kas mums neko neizsaka. Lai atslēgtu apburtās pils vārtus, ir vajadzīga atslēga, - atslēga, ko kaut kur esam pazaudējuši. Mūsu rīcībā ir neliels vārdu krājums, kas ir nejausi atklāts un atšifrēts. Nopietnu pētījumu šajā laukā mums vēl nav.

Mēs jūtam, ka dainu valoda ir simbolu valoda, līdzīga mūsu rakstu valodai. Ir diezgan labi jāpazīn mūsu senču mitoloģija un vēsture, lai varētu sākt lasīt šo apslēpto simbolu nozīmi.

Esmu sadalījis visas dainas trīs lielās grupās.

1. Dainas, kuņas mēs varam saprast bez kādas tulkošanas. Pie šīs grupas pieder lielāko tiesu sadzīves tema. -

Rakstā situ sprigulīti,
Savā tēva piedarbā;
Tā rakstīja mieži, rudzi,
No vārpām izbīrdami.

Vai

Strauta malā ganīdama,
Strautā metu vainadziņu;
Lai vizina strauta vilpi,
Ne nelietis tēva dēls.

2. grupas dainās parādas daži apslēpti apzīmējumi, bez kuņu pareizas izpratnes daina nav saprotama. Parasti tā ir dainas viena vai otra puse - viena - reāla, otra - ireāla.

Lai tie mira, kam bij vaļa,
Man nebija patapiņas;
Zīda plavas man nepļautas,
Zelta kalni necēti.

Vai

Trim stariem upe tek,
Zelta zirni gūstīdama;
Trim ceļiem tautas jāja,
Man augumu lūkoties.

3. grupā ietilpinātas dainas, kuņu nozīme ir slēpta simbolos. Šajā grupā ietilpst lielākā daļa mitoloģisko, filozofisko un gadskārtu dainu.

Atjāj divi Dieva dēli,
Abiem melni kumeliņi.
Atajāja, noseģloja,
Laiž ābeļu dārziņā.

Vai

Zeltīts auga ozoliņš,
Jūras kāpu malīņā;
Dievadēli jostu kāra,
Saulesmeitas vainadziņu.

Šajās trešās grupas dainās ir visvairāk mūsu

tautas dzīves gudrību pārju, tādēļ dabīgi rodas vēlēšanās izcelt tās no aizmirstības lādes, lai tauta ar tām varētu greznoties.

Dainas ir dvēseles atspulgs, dzīves gudrība, ko koncentrētā un dzejiskā veidā senais latvietis ietvēris savā dziesmā, tautas dziesmā.

Tagad mazliet apskatīsim veidu, kā es mēģinu tulkot dainu valodu. Lai izprastu kādu abstraktu jēdzienu, kā zelta kurpes, sudrabiņa upe vai citu, ir jāsalīdzina iespējami vairāk dainu ar līdzīgu apzīmējumu, un tikai tad, ja lielākā daļa atbilst vienam un tam pašam atrisinājumam, mēs varam pieņemt, ka mums ir izdevies atklāt šī abstraktā apzīmējuma nozīmi. Kā piemēru ņemsim visiem pazīstamo Ziemassvētku dainu ar viņas dažādiem variācijām: -

Kaķīšam bērns nomira
Ziemassvētku vakarā;
Visi lauki aptecēja
Ar kaķīša asarām.
Ko, kaķīti, tu raudāji
Ziemassvētku vakarā?
Visi purvi pieplūduši
Ar tavām asarām.
Kaķīšam bērns nomira
Ziemassvētku vakarā.
Visi meži miglu meta
Aiz kaķīša asarām.
Kaķīšam bērns nomira
Ziemassvētku vakarā.
Visas sniega kupeniņas
Aiz kaķīša asarām.

Šajās dainās kaķītis, Ziemassvētki un asaras ir vārdi, kurus paslēpta dainās izteiktā doma. Mēs zinām, ka Ziemassvētki ir saulgrīva svētki, kad nakts ir visgaŗākā. Šos svētkus svin, kā gaismas uzvaru pār tumsu, jo ar Ziemassvētkiem tumsa sāk zaudēt savu spēku. Kaķis, kā nakts jeb tumsas simbols, šajās dainās zaudē savu bērnu, tas ir, daļu sava spēka. Asaras, ko nozīmē asaras? Lai to izprastu, ir jāapskata citas dainas.

Vidū jūrā, uz akmeņa,
Trīs sarkanās ogas aug.
Tur saulīte raudājuse,
Tur birušas asariņas.
Es redzēju jūrīņā
Div' sarkani ogu krūmi.
Tie nebija ogu krūmi,
Tās bij saules asariņas.
Bārenīte gauži raud,
Bira zelta asariņas;
Dieva dēli, salasīši,
Nokaluši zobentiņu.

Šajās pirmās divi dainās asarām sakars ar sauli, tā tad zināma gaismas funkcija. Trešā dainā ir runa par Dieva dēliem, kas salasījuši bārenītes asaras un nokaluši zobenu. Daudzas citas dainas apstiprina, ka Dieva dēla zobens ir gaisma. Tā tad asaras ir gaisma jeb gaismas sastāvdaļa, kā vizēšana, mirdzēšana, spulgošana.

Tagad mēs varam tulkot šo Ziemassvētku dainu sev sprotamā valodā, un tās saturs būtu, apmēram, šāds: AR ZIEMASSVĒTKIEM TUMSA SĀK ZAUDĒT SAVU SPĒKU UN GAISMAS MIRDZĒŠANA IR JŪTAMA VISOS LAUKOS, MEŽOS, PURVOS UN SNIEGA KUPENĀS.

Tagad apskatīsim dažas otrās un trešās grupas dainas, lai jums dotu mazu ieskatu mūsu dainu pasaulē.

Otrās grupas dainas es apzīmēju par tām, kurās viena puse ir reāla, otra simbolos tverta.

Piemēram: -

Dižs dižam krēslu cēla,
Kas cels man, mazajam?
Dieviņš cēla mazajam
Sudrabiņa sēdeklīti.

Pirmās divi rindas saprotamas bez paskaidrojumiem. Otrās divi ir simbolos teiktas. Dieviņš un sudrabiņš ir šīs dainas atslēga.

Ar Dievu latvietis nav domājis kādu pārdabīgu būtni, kas nosaka pasaules kārtību. Dievs latvietim bieži izpaudās kā padoms vai doma. Arī ša-

jā dainā tā tas ir. Paliek sudrabiņa sēdeklītis.

Sudrabs un sniegs abstraktajā valodā latvietim nozīmēja tikumu.

Dieviņš cēla mazajam
Sudrabiņa sēdeklīti

Varētu tulkot kā - ar Dieva padomu dzīvojot tikumīgu dzīvi, tu tiks goda krēslā celts.

Ņemsim vēl vienu otrās grupas dainu: -

Trīs stariem upe tek,
Zelta zirni gūstidama.
Trīs ceļiem tautas jāja,
Man' augumu lūkoties.

Šajā dainā pirmās divi rindas ir abstraktas. Lai tās izprastu, ir jānoskaidro, ko dainotājs ir domājis ar trim stariem upi un zelta zirni.

Cik man ir izdevies noskaidrot, upe bieži apzīmē dzīvi vai nākotni. Zelta zirnīšs parasti ir saules apzīmējums. Vēl paliek apzīmējums trim stariem. Tas šajā gadījumā varēja būt Dievs, Māra un Laima.

Tulkojot pirmās divi rindas, manā izpratnē tās skanētu šādi:

Dieva, Māras un Laimas vadītā dzīvē rit manas saulainās dienas. Otrās divi rindas ir reālas un saprotamas tā, kā tās uzrakstītas.

Trešās grupas dainas apzīmēju par tām, kur viss ir simbolos teikts.

Ļaudim liels brīnumiņš,
Bite iet ubagos;
Zelta niedra rociņā,
Vaska kurpes kājiņā.

Še trīs apslēpti jēdzieni - bite, zelta niedra un vaska kurpes. Izvērtējot apzīmējumu bite, bieži tas nozīmē darbu. Zelta niedra - laika sprīdi.

Vaska kurpes - pārticību, bagātību.

Manā tulkojumā šī daina skanētu šādi: ļaudis brīnās, ka darbīgs cilvēks savā darbā rod pārticību.

Vēl vienu dainu: -

Tikušam dēliņam
Bite jūdza kumeliņu;
Sudrabotu loku lieca,
Vaska grožus ritināja.

Ja pieņemam, ka bite nozīmē darbu, "bite jūdza kumeliņu" varētu tulkot - uzsākot darba gaitas. Sudrabotu loku lieca - labu nodomu un tikumu zīmē, vaska groži rociņā - turēt bagātību.

Šajā dainā izteiktā doma skanētu šādi: Tikušam darbu uzsākot, tas sola bagātību.

Kad gāju vēl pamatskolā, skolotājs, mācot mums dainas, paskaidroja, ka biežā zelta un sudraba pieminēšana dainās esot tādēļ, ka latvietim savā iztēlē patiešām dzejiski izteikties un viņš sapņojis par šiem dārgumiem. Šis naivais izskaidrojums šodien ir vēl patiesība daudziem.

Apskatīsim vienu dainu, kurā zelts un sudrabs bagātīgi apdziedāti:

Sudrabiņa upi bridu,
Zelta kurpes kājiņā;
Sudrabs grima dibenā,
Zelts pa virsu lidināja.

Zelts ir bieži vedams sakarā ar sauli, kā zelta zirnīšs, ābols, plāčenis, gredzens. Bez saules nav īsti priecīgas dzīves, tā šajā dainā ir domājis dainotājs. Zelta kurpes varētu tulkot kā saulainu un priecīgu gaitu, sudraboto upi kā tikumotu dzīvi.

Pirmās divi rindas varētu tulkot šādi - priecīgi vedu tikumīgu dzīvi. Otrās divi dainotājs konstatē, ka priekos tikumi dažreiz aizmirstas.

Paies vēl labs laiciņš, līdz mēs varēsīm sastādīt puslīdz droši pareizu vārdnīcu. Katrs sākums ir grūts, tā arī šis. Ja vēlāk lietpratēji spriedīs, ka tās ir galīgas aplamības, neaizmirsīsim, ka celmus izlaust jaunam tīrumam ir daudz grūtāk, kā izravēt dažas nezāles. Manā rīcībā ir daži desmit šāda veida iztulkoju vārdus. Protams, darba gaitā viens otrs var zaudēt savu patreizējo nozīmi. Varbūt nākošam, kas pārņems šo darbu, būs daudz vieglāk radīt pilnīgu mūsu dainu valodas izpratni. Jāzin, ka šeit nedarbojas ne gramatikas

likumi, ne matemātikas formulas. Tikpat brīvi, kā senais dainu latvietis tās ir radījis, tikpat brīvi tie ir tulkojami.

A. MEMENIS.

LARAS RAKSTNIEKU NEDEĻA LOSANDŽELOSĀ.

Ierašanās jūnija pēdējās dienās LaRas rakstnieku nedēļā Losandželosā ar nokavēšanos deva iespēju, vispirms, apskatīt Lojolas Merimaunta kolekcijas seju un izvērtēt tās iekārtojumu: ēkas staltas, baltas un ērtas, zālāji labi kopti un zaļi (protams, mākslīgi laistīti), ik uz soļa Kalifornijas vasaras puķes un draudzīgi ļaudis. Jā, laba katoļu skola, naudas daudz. Bibliotekārs bezgala laipns - samērā īsā laikā pa tālruni atrada LaRas lekciju telpu.

Bija nokavēta Līgo vakara līgošana, kā arī RN 89 atklāšana, apsveikumi, iepazīšanās, pārskati par latviešu trimdas literatūru un par literatūru Latvijā astoņdesmitos gados, referāts par Lāčplēsi latviešu literatūrā, pusdienas un programmā paredzētās dzejas, preses un drāmas ievirzes. Taču, sākot ar to pašu vakaru, visas nākošās piecas dienas pavadīju mūžīgi mainīgā programmā, nemītīgos referātos, īsreferātos, ievadreferātos, gadījuma referātos, paneļos, pārrunās, padomos, vismaz galvenokārt autorlasījumos un tik ļoti vajadzīgajos mazajos pārtraukumos, brokastīs, pusdienās, vakariņās un naksniņās. Par gulēšanu gādāja katrs par sevi. Vietas pārbagātības dēļ šo nedēļu aprakstīt nav viegli: katrs devējs deva ar sirdi un dvēseli un tajā pašā laikā bija arī saņēmējs, nemaz nerunājot par tikai klausītājiem.

Neapšaubāmi, vislielākais piensums rakstnieku nedēļai bija viesi no Latvijas: rakstnieks Alberts Bels, dzejnieks un "Literatūra un Māksla" redaktors Māris Čaklais un dzejniece un drāmaturģe Māra Zālīte. Viņu klātbūtne, kā arī Austrālijas latviešu rakstnieku piedalīšanās, deva sajūtu, ka, tiešām, esam viena tauta un ka mūsu emocionālās tieksmes un garīgais līdzsvars balstās uz patiešām kopīgiem pamatiem ar to pašu gala mērķi - brīvu un neatkarīgu Latviju. Nebija daudz tādu autorlasījumu, kam galvenā tema nebūtu Latvija, latviešu tauta, Latvijas okupācija vai trimda.

Ar Albertu Belu mūs iepazīstināja Maija Meirāne, iztirzājot viņa romānu "Cilvēki laivās", kurā aprakstīta smilšu kalna nenovēršamā tuvošanās kādai Kurzemes sādžai un cilvēku bailes no nenovēršamās pazušanas zem smiltīm. Alberts Bels ir džeitmenis, taču katrā viņa vārdā un žestā redzam zemnieka stiprumu, gudrību un nelokamību un katrā paviršā pieskārienā jūtam viņa emocionālo enerģiju. Runājot tikai par sevi, viņš iepazīstināja mūs ar rakstnieka - prozista problēmām Latvijā pēdējos pāris gadu desmitos. Pēc diezgan raibas agrās jaunības viņš nodevies profesionālai rakstniecībai 24 stundas dienā. Sācis ar stāstiem. Atrast izdevēju nedaudzo valsts izdevniecību vidū bijis bezgala grūti, taču soli pa solim tomēr izdevies, un Bels latviešu lasītājiem kļuva pazīstams. Tam līdzī nāca arī stabilāks materiālais stāvoklis līdz viņš uzrakstīja romānu "Bezmiegs", kurā aprakstīta katra cilvēka domu un izvēles brīvības neaizkaramība. Nepublicēja ne tikai Bezmiegu, bet četrus gadus nepublicēja vispār neko. No rakstīšanas Bels tomēr nebija atturams un pēdējā laikā izdoti viņa starplaikā uzrakstītie darbi. Bels stāsta, ka tagad varot rakstīt arī par tādām agrākos laikos aizliegtām temām, kā pašnāvību un itin kā drīkstot lietot vārdu okupācija arī bez obligātā priedēkļa - "vācu". Paneļdiskusijā Bels izteicās, ka vajagot atmodināt un atraisīt trimdas intelektuālo enerģiju un ka trimdas rakstniekiem un intelektuāļiem jāklūstot par latviešu diplomātisko korpusu ārzemēs.

Gaidījām RN 89 arī dzejnieci, rakstnieci un esejistu Vizmu Belševicu, bet viņa neveselības dēļ nebija ieradusies. Ar Belševicu mūs savās pārdo-

mās iepazīstināja Astrīda Stahnke, un pēc tam Skaidrīte Rubene lasīja Belševicas dzejoļus no krājumiem "Uguns ziedi" un "Madarās".

Ar Māri Čaklo mūs iepazīstināja Ivars Lindbergs, lasot, galvenokārt, citu kritiķu un literatūras analizētāju izteikas par viņu. Daudz ko lasīt, jo Māra Čaklā personalitāte atbilst viņa uzvārdam. Čaklais ir apbrīnojami ražīgs un daudzpusīgs, un tāda ir arī viņa dzeja. Par to pārliecinājamies viņa paša autorlasījumā. Viņa dzeja pamatā ir ļoti nopietna, pārdomāta un patriotiska, tās krāsainība parādās ar to, ka katrā nākošajā lasījumā lasītājs atradīs vēl arvien kautko jaunu. Čaklā produktivitāti redzam viņa lielajā dzejoļu krājumu skaitā. Pašam un ģimenei viņam atliekot tikai divi dienas nedēļā, jo darbs "Literatūra un Māksla" redakcijā aizņemot piecas dienas. Paneļdiskusijā, analizējot Latvijas rakstniecības nākotni, Čaklais atzīst, ka pašreizējā pārmaiņu periodā grūti nākotnes virzienu noteikt, taču viņš saka: "Mums ir jāglābj un jābūvē Latvijas valsts; mums jādara, jādara, jādara!" Tālāk viņš paskaidro, ka mums esot vajadzīga demokrātizācija un ideju kopšana un ka demokrātizēšanās procesā mums esot jāmacoties tolerance pret atšķirīgām idejām. Perestroika esot jāatbalsta, jo citas alternatīvas neesot. Pareizi jānovērtē Padomju Savienības pašreizējā situācija - tai pašreiz ārējo ienaidnieku nav un režīms nav briesmās arī no iekšas. Pašreiz mums svarīgi dabūt vēstures pareizo, objektīvo ainu un panākt saimniecisko attīstību. Jāizmanto katra situācija, cik iespējams, un jāceļ galvenā visas nebūšanas. Piemēram, grāmatu sūtījumu nesapemšanas gadījumus, kad ir pieejama precīza informācija, Čaklais domā publicēt Literatūrā un Mākslā ar cerību šādas pasta kļūmes turpmāk novērst. Vēl Māris Čaklais mūs iepriecināja ar lielisku referātu par dzejnieku Ojāru Vācieti. Vācietis bijis pilns vulkāniska spēka savā dzīvē tāpat kā savā dzejā. Tā radījis sev daudzus sekotājus, ieskaitot Imantu Ziedoni un Čaklo pašu. Pašizglītību Vācietis turpinājis līdz pēdējai dienai, kad jau bija atrāvies no sabiedrības, un šo viņa lielo zināšanu pūru redzam viņa tik bagātajā un daudzšķautņainajā dzejā. Čaklais papildināja referātu ar Vācieša paša stiprajiem vārdiem, kas mums lika just, kas tur strāvoja latvieša doma un ka tur pukstēja latvieša sirds.

Ar Māru Zālīti neklātienas referātā mūs iepazīstināja Astrīde Ivaska. Būt vienā istabā ar Māru Zālīti nozīmē ne tikai klausīties viņas vārdos un dzejā, bet to arī just. Viņa apbuž ar savu ārieni, ar savu balsi, ar savu sievišķību. Un tad klāt vēl nāk latvietība. Kaut arī Zālīte ir dzimusi Sibīrijā, viņa par savu dzimteni uzskata Latviju un tikai Latviju. Viņas dzejā ir rotaļīgs vieglums, un viss, šķiet, izteikts ļoti vienkārši. Taču šajā vienkāršībā ir dziļa un aizkustinoši patriotiska doma, tautas sāpes un cerības. Tā kā Mārai Zālītei latviskā dzīves ziņa ir ļoti tuva, atrodam daudz folkloristisku elementu viņas dzejā kā arī viņas drāmā. Gribētos, kaut viņas autorlasījums tik drīz nebeigtos. Un, kad Mārai Zālītei uz Anšlāva Eglīša pieprasījuma nācās autorlasījumu atkārtot, LaRas priekšnieks Dr. Kārlis Zvejnieks tik ļoti aizrāvās ar savu bezgalīgi cildinošo un gandrīz nebeidzamo ievadrūnu, ka atstāja ne tikai klausītājus, bet arī pašu Māru Zālīti gandrīz bez elpas.

Paneļdiskusijā, runājot par dzeju Latvijā, Zālīte izskaidroja, ka apspiestība Latvijā radīja un saglabāja folkloru. Stagnācijas periodā dzeja savā garīgās pretošanās kustībā veica politiskās, reliģiskās un ētiskās funkcijas. Tagad, pārmaiņu periodā, dzeja nonākusi krustceļos, jo tās funkcija vairs nav gadiem ilgi ierastā un pierastā. Jāmeklē jauni ceļi. Zālīte paredz, ka pēc normālā piemērošanās perioda dzeja atkal kļūs elitiska, kā tam brīvā sabiedrībā arī vajadzētu būt. Savā uzrunā RN 89 pēdējā vakarā Māra Zālīte uzsvēra lielo nepieciešamību sadarboties visās jomās. Vi-

pa priecājās par to, ka trimda vēl nemaz nav nogurusi un nosirmojusi un ka rezultātā pirmie soļi kopdarbībai bijuši iespējami un ir jau sperti. Viņa ieteica mums turpināt saglabāt savu latvietību un palikt garā stipriem un veselīem, jo tikai tādi mēs Latvijai esot vajadzīgi.

Paneldiskusijā par presi, ko vadīja Aleksandrs Zariņš, piedalījās "Literatūra un Māksla" redaktors Māris Čaklais, "Laiks" redaktors Dr. Ilgvars Spilners, Dagmāra Vallena no "Radio Brīvā Eiropa" un "Brīvā Latvija" bijušais redaktors Freds Launags. Latvijā "Literatūra un Māksla" izdod 108,700 eksemplāros un "Lauku Avīze" - 300,000; turpretī četri lielākie trimdas laikraksti kopā tiek izdoti 51,000 eksemplāros. Trimdas redaktori iztirzāja preses brīvību, preses uzdevumus un laikraksta ietekmi uz lasītāju. Māris Čaklais, savukārt, aprādīja, ka literatūra un māksla ir radošo savienību avīze un ka politizēšanās ir absolūti nepieciešama un ka laikrakstam ir jāapskata problēma, jānovērtē tās liktenis un tomēr beigās jāatstāj brīvs un nesamaitāts cilvēks.

Norai Kūlai-Priedītei bija interesants referāts-diskusija ar autoru piedalīšanos - "Nevaronis latviešu literatūrā". Viņa pieķērās pie Anšlāva Eglīša Čedimīna ("Cilvēks no mēness"), Laimas Kalniņas Valentīna (Valentīns un viņa sievietes) un Jāņa Gorsvāna Gaša (Mans mīļais auša). Eglītis nebija ieradies, taču abi klātesošie autori noliedza jebkādu autobiogrāfisku būšanu, bet atzina, ka nevaronim laba iespēja pateikt autora paša domas no attālas perspektīves.

Vērtīgu referātu par latviešu trimdas dzeju paaudžu maiņās deva Aina Kraujiete un Viktors Neimanis, papildinot to ar abu kopīgi veikto Kraujietes dzeju lasījumu. Bez tam vakara programmās vai arī kādā citā no daudzajiem referātiem no ASV un Kanadas klātesošiem autoriem savus darbus lasīja Alma Bēne, Māra Celle, Jānis Gorsvāns, Indra Gubiņa, Laima Kalniņa, Jānis Klīdzējs, Ivars Lindbergs, Maija Meirāne, Roberts Mūks, Skaidrīte Rubene, Olafs Stumbrs, Benita Veisberga, Lidija Venta, Maruta Voitkus, Dzidra Zeberīņa, Edīte Zuzēna un Kārlis Zvejnieks. Izrādās, ka "pašu darbu nolasītāju" klubā bez Anšlāva Eglīša vēl ir Māra Celle un Roberts Mūks.

Bez Latvijas autoru klātbūtnes un pašu māju, t. i., ASV un Kanadas rakstniekiem trešā zvaigzne zvaigznājā bija Austrālijas latviešu literātu piedalīšanās RN 89. Viņi mūs apņēma ar savu vitalitāti un dzīvā vārda bagātību un tā izprasmi. Pieci vai seši gan tikai bija, bet, likās, ka viņi tur būtu vai divpadsmit. Viņu devums bija pārsteigums Latvijas autoriem un arī mums, jo, liekas, gadu gaitā lielais klusais okeāns savu lielumu ir parādījis, dodot latviešu vārdam atšķirīgu nozīmi, kaut arī latviskā dvēsele un ilgas pēc brīvas Latvijas ir tās pašas.

Margarita Biezaite savu referātu par Lāčplēsi papildināja ar slīdītēm, kurās bija attēloti Lāčplēša apģērbi dažādos laikos vairāku mākslinieku izdomā gan grāmatu ilustrācijās, gan izrādās (vienīgi neredzējām Māras Zālītes rokooperu "Lāčplēsis", kuru mums solīja gan, taču nevarēja parādīt atšķirīgo video tehniku dēļ.).

Runājot par latviešu rakstniekiem Austrālijā, Biezaite no apmēram 60 rakstniekiem izvēlējās vienu - Jāni Sarmu, ar kuru viņa mūs iepazīstināja tuvāk. Diezgan daudz viņa lika runāt Sarmam pašam, lasot interesantas vietas no viņa darbiem. Atmiņā paliek maza zēna gudrā prātošana un viņa pirmā saskare ar pretējo dzimumu. Jānis Sarma bijis ļoti ražīgs un rakstīšanā ieinteresējies savā laikā daudzus jaunos latviešus Austrālijā. Bez tam vēl Biezaite mūs iepazīstināja ar klātesošiem Austrālijas latviešu autoriem - dzejniecēm Ernu Dzelmi-Čikuri un Veltu Saulīti, prozisti un dramaturģi Aina Vāveri un rakstnieku un žurnālistu Aleksandru Zariņu, kurī visi vēlāk lasīja savus darbus katrs savā īstajā reizē.

Aina Vāvere deva ļoti interesantu referātu par tēmatu "Latviešu valodas izteiksmes līdzekļu liktenis svešās zemēs". Viņa iztirzāja cilvēka iztēles un izteiksmes veidus un salīdzināja tos ar starp vien- un divvalodu zemēs dzīvojošajiem. Vārda nozīmi cilvēks pieņem no savas reālās pasaules. Ilustrējot teikto ar trāpīgām slīdītēm, Vāvere demonstrēja vārda atšķirīgās nozīmes dažādos kontinentos: piemēram, "Dzimtā sēta". Latvijā grantēts ceļš ved uz mežmalai pielipušu saimniecību, koka celtnēm ar salmu jumtiem, ābeļdārzu un labajiem cilvēka draugiem zirgu un suni. Austrālijā eikalīptu gatves galā divstāvu mūra ēka ar mazu palmu un kaktusu dārziņu, labi kontrolētu mākslīgās laistīšanas ierīci un labo cilvēka draugu - automašīnu. Lieliski! Bez tam viņa vēl runāja par latviešu teātri Austrālijā, kas bija labi, jo tieši šajā reizē redzējām Aina Vāveri kā aktrisi, dramaturģi, cilvēku valdzinātāju. Kad jau nedēļa gāja uz beigām, bija Vāveres tikko LaRas paspārnē izdotās grāmatas "Svešatnes albūms" kristības, kas ir Austrālijas latviešu rakstnieku tradīcija.

Aleksandrs Zariņš. Par Zariņu varētu teikt, ka viņš gan nekur citur nebūtu varējis piedzimt kā Latvijā. To izsaka ikkatrs viņa teiktais vārds, to izelpo katra viņa šūna. Viņa personālitātei piemīt kautkāds klusināts, neuzbāzīgs, taču spēcīgs dinamisms, ko nevar neievērot neviens, kas ar Zariņu satiekas. Viņš runāja daudz (preses panelī un citur), lasīja arī savu apceri par Amerikas latvieša ciemošanos Austrālijā, taču visvērtīgākais no viņa devuma RN 89 bija viņa referāts par latviešu dzejnieku Austrālijā - Teodoru Tomsonu. Referātu papildināja Tomsona attēls slīdītēs, kas laiku pa laikam mainījās. Kas gan nemainījās bija cigarešu dūmi ap Tomsona galvu, kas, laikam, neizpalika nevienā uzņēmumā. Ne tikai vizuālo, bet arī audiālo sniegumu papildināja Tomsona ierunāts paša dzejas lasījums. Redzot Tomsonu uz ekrāna un klausoties viņa balsi, guvām sajūtu, ka dzejnieks pats ir mūsu priekšā. Viņš bija īsts dzīves un dzejas lauva, un Tomsona dzeju nolasīja viņš pats, jo neviens cits to nebūtu varējis pateikt tieši tā. Paldies Aleksandram Zariņam, ka viņš mums deva iespēju Teodoru Tomsonu iepazīt un izjust.

Pateicība pienākas Kārlim un Birutai Zvejniekiem, kā arī Jānim Gorsvānam par RN 89 labu noorganizēšanu, Maijai Meirānei un māksliniekam Ērim par kailās lekciju telpas pārvēršanu mājīgā mitekļi un Jānim Gorsvānam un Rasmai Kiršteinaim par omulības sagādāšanu vakara programmu laikā.

Vakaros bez autorlasījumiem skatījamies filmas "Aija", "Indulis un Ārija" un satriecošo dokumentārfilmu "Šķērsiela". Bez tam vēl bija Alfrēda Stinkula foto izstāde un viņa slīdīšu izrāde par Latvijas laukiem, pilskalniem, piemiņekļiem, baznīcām un kapsētām.

Biruta Abula, Latviešu Fonda padomes priekšsēde, mūs iepazīstināja ar fonda darbību un aprādīja, ka tas jau 15 gadus atbalsta mūsu kultūras pasākumus.

Daudz runājām par latviešu grāmatu - par to sūtīšanu uz Latviju, par trimdas autoru darbu izdošanu tur un par visām problēmām, kas ar to saistās. Lielāka daļa latviešu grāmatu lasītāju ir Latvijā, taču trimdas autoru darbi tos sasniedz ļoti maz, tāpat kā Latvijas autoru darbi daudz nenasniedz trimdas lasītāju saimi. Ko mēs varam darīt? Īstas atbildes pagaidām nav. Tomēr katram, kam rūp latviešu literatūra, jāmeģina darīt savs mazumiņš šajā mainīgajā laikmetā.

RN 89 bija daudz prieka, nebēnību un aizkustinošu brīžu, taču arī nopietnības un darba smagās nastas. Prieks par to, ka kopā bijām literāti un literatūras cienītāji no visām pasaules malām. Taču skumjas par to, ka pārstāvētas bija tikai vidējā un vecākā paaudze. Vai nākošgad satiksīm arī jauno paaudzi?

RITA PETRICEKA.

ATJAUNOSIM DRAUDZĪGĀ AICINĀJUMA IDEJU,

Garajos okupācijas gados tautai Latvijā ir bijusi iespējama ļoti ierobežota un vienpusīga pieeja latviešu kultūras vērtībām. Visvairāk cietušas ir latviešu skolas, no kuŗu bibliotēkām ir izņemtas un iznīcinātas grāmatas, kas jaunatnei deva iespēju mācīties un saprast latviešu tautas nacionālo identitāti.

Sabrūkot stagnācijai, jauna atmoda ir pāršalkusi latviešu tautu. Tā aicina mūs visus kopējam darbam. Meklējam veidus, kā varam vairāk un sekmīgāk palīdzēt tautai Latvijā. Visa darba pamatmērķis ir nepārprotams - brīva un neatkarīga Latvija, bet ceļi uz šo mērķi ir dažādi. Uz labākiem panākumiem varam cerēt, ja varēsim veidot sadarbību ar tām jaunām organizācijām Latvijā, kas savas darbības pamatos ir likušas brīvās un neatkarīgās Latvijas domu. Mums jāveido sadarbība ar Latvijas skolām, ar pašu latviešu tautu.

Skolām Latvijā mūsu draudzīgā palīdzība ir visvairāk vajadzīga. Mums ir jāatjauno un reāli jāiedarbina DRAUDZĪGĀ AICINĀJUMA ideja. Zinām, cik lielu svētību tā deva latviešu skolām Latvijas brīvvalsts laikā un varam būt pārliecināti, ka panākumi neizpaliks arī tagad.

Amerikas Latviešu Apvienības Kultūras birojs aicina ikvienu latvieti saistīties jaunajā Draudzīgajā Aicinājumā! Ziedosim grāmatas un nosūtīsim tās katrs savām kādreizējām skolām Latvijā. Rādīsim, ko mūsu rakstnieki un kultūras darbinieki šajos gados brīvajā pasaulē paveikuši. Mūsu sniegtā draudzīgā roka būs vienotāja saite ar jaunatni, ar latviešu tautas nākotni. Sāksim pamazām aizpildīt daudzos baltos plankumus Latvijas skolu bibliotēkās. Sevišķi būtu ieteicams sūtīt Latvijas vēstures grāmatas, pēc kuŗām ir tik liela nepieciešamība. Tāpat vēlams arī citas grāmatas.

Lai grāmatu sūtījumi līdz janvāra beigām sasniegtu Latvijas skolas, būtu vēlams tos sākt kārtot jau decembrī. ALA Kultūras birojs noskaidro dažādas grāmatu sūtīšanas iespējas. Iegūto informāciju tuvākā laikā publicēsim latviešu presē.

IEDZĪVINĀSIM JAUNU DRAUDZĪGO AICINĀJUMU

1990. GADĀ!

K. SVENTECKIS,

ALA Kultūras biroja vadītājs.

ATKLĀTS TEOLOĢIJAS INSTITŪTS SIDRABENĒ.

Pirmdien, 14. augusta rītā, archibīskaps Arnolds Lūsis atklāja Latvijas ev.-lut. baznīcas Teoloģijas Institūta vasaras kursus Sidrabenē, Kanadā. Teoloģijas Institūts darbosies kā klātienē un neklātienē mācības iestāde, un tā administrāciju pārņēmusi LELBAS Teoloģijas nozare.

Šīs vasaras kursu dalībnieku skaits ir 34. Lielākais dalībnieku skaits ir no ASV - 17, no Kanadas - 9, Austrālijas - 4, Vācijas - 3. No Latvijas kursos piedalās ērģelniece Zabine Laukmane.

Kursu vadība jau devīto gadu ir māc. Juŗa Čālīša ziņā. Mācības spēki ir: archibīskaps Arnolds Lūsis, mācītāji - Juris Čālītis, Māris Ķirsons, Modris Gulbis, Ivars Gaide, profesors Egils Grīslis, profesors Jānis Rozentāls, prāvests Vilis Vārsbergs un no Rīgas Teoloģijas semināra Juris Rubenis. Ar liturģijas paraugiem kursantus iepazīstina mūziķis - trompetists Jānis Ginters no Latvijas.

Kursu dalībnieki apmeklēja arī Jaunatnes orķestra koncertu Toronto. Tajā piedalījās arī Jānis Ginters.

Kursanti ieradās Sidrabenē jau svētdien, 13. augustā.

Administratīvos pienākumus uzņēmušies Jānis Androvičs un Zigurds Krēslipš.

Ž. Z.

SEKMĪGI AIZVADĪTA SPORTA NOMETNE SIDRABENĒ.

Pieskaroties jautājumiem, kas saistas ar latviešu jaunatni un sportu, ar nožēlu konstatējam, ka latviešu jaunatnei Kanadā nav liela interese iesaistīties latviskā sporta dzīvē. Kanadas skolās fiziskās audzināšanas skolotāji bieži vien nodarbojas tikai ar tiem, kas iekļauti skolu sporta vienībās, bet pārējiem viņi nepievērš ne mazāko vērību. Raksturīgi ir arī tas, ka agrāk latviešu meitenes un zēni bija sekmīgi dažādās disciplīnās skolu sacīkstēs un viņu vārdi bija lasāmi vidusskolu sacīkšu aprakstos laikrakstos. Tagad pavisam reti parādās sporta informācijās latviski uzvārdi. Vienīgi vecvieglatlētī, kas pa lielāka daļa iesākuši savas sporta gaitas dzimtenē, rūpējas par savu veselību, ir samērā aktīvi, gūstot pat teicamus panākumus internacionālās sacīkstēs, galvenokārt, vieglatlētikā.

Latviešu Sporta Apvienība Kanadā turpmāk vēltīs īpašu vērību mūsu jaunatnei. Tāpēc šovasar notika Sporta nometne meitenēm un zēniem Sidrabenē. Programmā bija basketbols, volejbols, peldēšana. Sevišķu vērību vēltīja vieglatlētikai. Kaut nometnes dalībnieku skaits bija niecīgs, tikai 13, nodarbību norise bija īsti profesionāla vēriena. Nometnes dalībnieki un vadība bija ļoti apmierināti. Nometnes komandants Pēteris Andersons pārsteidza ar savām zināšanām visos sporta veidos. Izcilus laba bija arī peldēšanas instruktore, Pēteŗa māsa, Inta Andersone, kas Otavā trenē pat dažus nākošos Kanadas peldēšanas izlases kandidātus. Ļoti labi darbojās jaunās audzes sportiste, studente Sandra Silīņa no Otavas. Vienu dienu Sidrabenē ieradās Sigurds Andersons, kas mācīja futbola spēles pamatlikumus. Sporta nometnes vadībai bija laba sadarbība ar vispārējās Sidrabenes vadību. Par to liecina Sporta nometnes vadītājiem pasniegtie mākslinieces Silvijas Ludvika zīmētie pateicības raksti.

Noslēguma banketā P. Andersons apbalvoja sekmīgākos sportistus, pateicās Ž. Zentiņam par sniegto atbalstu un Sidrabenes nometnes vadībai.

Patīkami, ka P. Andersons solas būt Sidrabenē ar saviem palīgiem nākamajā vasarā. Pēc viņa ieskatiem šādas nometnes dalībnieku skaits būtu ideāls ap 25, jo tad varētu vēltīt uzmanību ikvienam atsevišķi.

LSAK uzdevumā paldies māc. Mārim Ludvikam, Sidrabenes vadībai un Sporta nometnes vadībai par labi paveikto darbu un sadarbības gribu teica Ž. Zentiņš.

Ž. ZENTIŅŠ.

DIŽI VĪRI UN VIŅU DARBS.

KRISTĪGĀS FILOZOFIJAS NOZĪME ŠO LAIKU PASAULĒ.

Šodien pasaule pārdzīvo traģisku krīzi, vispārēju krīzi piecos kontinentos. Tautu un visas cilvēces dziļās krīzes pārvarēšanā filozofijai šodien ir sevišķa nozīme, jo tā nosoda nihilisma maldus un augsti vērtē spējas, arī dziļdomībā, liek urbties īstenībā, atmetot ilūzijas, rāda ceļus un māca izvēlēties līdzekļus ētiskai darbībai. Filozofija kļūst dziļāka un plašāka, kad tā ir īsti kristīga, tas ir, ja to iespaido Dieva atklāsme, apgaismojot dabisko cilvēka prātu un liekot tam meklēt patiesības tīri racionālā veidā par mūsu personību, pasauli un Dievu. Tā prāts un dievišķā atklāsme konkrētajā cilvēkā savstarpēji un saskaņīgi papildinās, liekot atrast atjaunošanās kustībām un sasniegumiem tos dziļos pamatus īstenībā, kas nodrošina nākotnes cerības un panākumus saskaņā ar patiesības, taisnības, mīlestības un miera prasībām.

Šo pārliecību vadīts, strādāju Brazīlijā filozofijas laukā jau kopš 1947. gada. Pazīstot grūtības attīstīt plašāku filozofisku darbību šinī zemē un ārpus tās, pēc divu gadu apsvērumiem man izdevās, pārvarot nelabvēlīgus apstākļus, izraisīt kristīgās filozofijas kustību Sao Paulo lielpilsētā 1970. gada sākumā, kas guva plašu attīstību arī

ārpus Brazīlijas robežām. Tā pastāv arī šodien, progresējot dziļumā un plašumā. Esmu saņēmis no trimdas tautiešiem lūgumus ziņot sīkāk par darbību, ko attīstītu filozofijas laukā. Par to interesējas arī tautieši dzimtenē, kur pat oficiālā televīzija, kā saņemtas vēstules informē, ir nesen pārraidījusi tautai ziņas par maniem filozofiskiem darbiem. Pateicīgs, varu teikt īsumā sekojošo: -

Lasu lekcijas dažādos filozofijas jautājumos, sevišķi atziņas teorijā. Pašlaik to daru divās augstākās iestādēs. Rakstu par filozofiskām problēmām zinātniskos laikrakstos Brazīlijā un Eiropā. Izdodu filozofijas grāmatas, strādājot jau ilgāku laiku pie 3 jaunu darbu sastādīšanas portugāļu valodā.

Vadot Filozofiskās Pētniecības Institutu un plašo Amerikas Katoļu Filozofu Apvienību, attīstītu dzīvu darbību, jau kopš 1970. gada, kristīgo domātāju un filozofu organizēšanā kopējam dzīves un kultūras atjaunošanas darbam. Ar Dieva palīgu laimīgi izdevās realizēt līdz šim tautām par svētību 20 starptautiskus seminārus un trīs pasaules kristīgās filozofijas kongresus. Arī mūsu tautai tas nāk par labu. Domāju, ka viss tas tiek labi vērtēts.

Tā 1989. gada 26. jūnijā tiku uzņemts Brazīlijas Filozofiskā Apvienībā (tai ir tikai 40 locekļi) par pilntiesīgu biedru, saņemot svinīgā ceremonijā "nemirstības" diplomu. Viena no Montreiry universitātēm Meksikā (Universidad Regiomontana) man piešķīra goda doktorātu filozofijā 1986. gada 22. oktobrī. Šinī pat gada 7. decembrī saņēmu no savu tautiešu puses Bīskapa Jāzepa Rancāna laureata balvu Toronto lielpilsētā, Kanadā.

Kā atzinību par veiktiem darbiem filozofijas laukā 1987. gada 26. martā saņēmu no Meksikas Filozofijas Ateneja "Energeia" godalgu. 1987. gada 25. novembrī saņēmu Pāvesta Akadēmijas diplomu Vatikānā, kā pirmais visā Brazīlijas vēsturē, arī kā pirmais latvietis. 1988. gada 12. oktobrī, Perū valstī, Limas lielpilsētā, saņēmu otru goda doktorātu filozofijā, ko piešķīra UNIFE Universitāte.

Visur tika uzsvērts Latvijas vārds. Viss tas rāda lielo kristīgās filozofijas nozīmi dziļdomības un līdz ar to tautu atjaunošanā. Ir jājau no pašos pamatos modernā Vakareiropas filozofija, jo tā ir iegrimusi galējā subjektivismā, negatīvi iespaidojot kultūru un dzīvi vispār. Kristīgās filozofijas līdzsvarotajam reālismam ir liela loma minētā subjektivisma, maldīgā racionālisma un maldīgā empirisma pārvarēšanā par svētību cilvēkiem un tautām saskaņā ar patiesības, taisnības, mīlestības un īstā miera prasībām.

Rio de Janeiro, RJ, Brazīlijā,
1989. gada 15. augustā.

Prof. Dr. STANISLAVS LADUSĀNS, SI

PROFESORAM ALEKSIM DREIMANIM 75 GADI.

Piecdesmit gadu zinātniskā darbā, pētījot ledāju nogulumus - gan to ģenēzi, gan arī pēdējā ledus laikmeta apledojumu vēsturi Ziemeļeiropā un Ziemeļamerikā; publicējot pāri par 150 zinātnisku darbu; vadot INQUAs (Starptautiskās kvartāra pētnieku Apvienības) komisiju ledāju nogulumu ģenēzes pētīšanai; referējot daudzās zinātnieku konferencēs un t. t., raksturo tikai daļēji internacionāli ievērojamo latviešu zinātnieku, profesoru Aleksī DREIMANI. Arī šogad viņam paredzēti 6 referāti - Somijā, Zviedrijā, Kanadā un Latvijā.

Šī gada 13. augustā prof. A. Dreimanis palika 75 gadi. Tā ir reize, kad varam pakavēties pie viņa bērnības un gaitām vēlākā dzīves posmā.

Aleksis Dreimanis dzimis Valmierā, pie Gaujas, bet jaunību pavadījis pie Daugavas. Viņa senči bijuši nemiera gari, sīksti, pacietīgi rūgtuma nesēji pret apspiedējiem. Viņu vidū lai pieminam Gothardu Johansonu, Kauguru zemnieku nemie-

ru vadoni, kuŗu 1801. gadā aizsūtīja uz Sibīriju. No mātes tēva dzimtas, kaugurieši, kuŗiem barons bija atņēmis mājas, lai ierīkotu lopu muižu, pārcēlās uz Valmieru, lai nebūtu jādzīvo zem patvarīgiem kungiem. Tēva senčos Austrumvidzemes zemnieki, kas 18. g. s. aizgāja brīvprātīgi trimdā, negribēdami dzīvot zem vācu kungiem, izveidoja savu koloniju kaut kur Pliskavas mežos. Pagājušā gadu simteņa vidū vecvecmāte ar bērniem pārcēlās atpakaļ uz Vidzemi. Vecaistēvs, kā jauns puisis, piedalījās Vidzemes zemnieku protesta kustībā pret vācu baroniem un mācītājiem, kas izvērtās par pāriešanu pareizticība. Kad vecaistēvs bija jau iepircis Lodes pagasta Bikas un bērni bija jāsūta skolā, šis protesta gars izpaudās pret Kārzdabas vācu mācītāju, kas bez vietējo latviešu saimnieku ziņas bija izraudzījis skolotāju, tādu, kas mācītu paklausību kungiem. Vecaistēvs un viņa kaīmīgi nodibināja paši savu skolu Žagaru mājās un izraudzīja savu skolotāju Andžjāni.

A. Dreimanis ir 3 gadus vecs, kad kopā ar vecākiem dodas bēgļu gaitās uz Krievijas vidieni, nokļūstot Saransā. Beidzas I pasaules kaŗš, un 6 gadu vecumā, 1920. gada vasarā, atgriežas Latvijā. Iesākas skolas gaitas un arvien plašāks kļūst A. Dreimaņa interešu klāsts. Grāmatas kļūst par mīļākiem draugiem.

Vectēva stāsti par seniem laikiem ierosina vākt teikas, pasakas un tautas dziesmas. Rodas daudz citu interešu - to vidū novērot dabu. Apmeklējot Rīgas pilsētas I ģimnaziju, dāņnieka Arnolda Jansona ietekmē, iesāk rakstīt arī sentimentāla rakstura dzejas un rodas liela interese par latviešu literatūru.

1932. gadā iestājas Latvijas Universitātes Dabas zinātņu fakultātē, un jau pirmā studiju gadā kļūst par Vienotnes "Līdums" draugu. Līdumā ierosina uzcelt piemiņas akmeni Kauguru nemieros kritušiem (parāds senčiem). Piemiņas akmenim ierakstu - "Svēts neprāts viņiem lika pierādīt, ka vergu jūgā latvju gars nav miris" deva Jānis Grīns.

Profesora Ernesta Krausa ietekmē A. Dreimanis izšķiras kļūt par ģeologu. Pēc ģeoloģijas speciālistiem vasarā, viņš iesāk pētīt Daugavas stāvkrastu Daugmalē un uzraksta savus pētījumus par pēdējā ledus laikmeta ledāju spiediena radītām deformācijām un kā tās pielietot ledāju kustību virzienu atrisināšanā. Šo darbu publicē A. Gulbis, un A. Dreimanis piešķir Kr. Barona prēmiju. Ar to rodas drosme veikt patstāvīgus pētniecības darbus. Kļūst par palīgasistentu un, beidzot universitāti, par jaunāko asistentu.

Pēc kaŗa dienesta, 1940. gadā ir atpakaļ augstskolā kā asistents un lektors.

1942. gadā salaulājas ar Anitu, bet 1944. gadā viņu iesauc Latviešu leģionā. Seko Kurzemes ielenkums, Ziemeļeiropas kaujas, ielenkums Romānijā, Ziemeļitālijā un pusotra gada gūstā. Tikai 1946. gadā, rudenī, ir atkal kopā ar ģimeni Gestachtā.

Jaundibinātajā Baltijas Universitātē Pinebergā, Vācijā, māca ģeoloģiju, bet 1948. gadā, Rietumontario Universitātes aicināts, pārceļas uz Londonu, Kanadā. 1969. gadā profesoram A. Dreimanim Votertū Universitāte piešķir goda doktora grādu, kādu saņem arī 1980. gadā Rietumontario Universitātē. Tanī pat gadā A. Dreimani ievēl Kanadas zinātņu akadēmijā.

Par izcilus veikumus kvartāra pētniecībā INQUA 1987. gadā ievēl par savu goda biedru, bet vācu kvartāra pētnieku apvienība 1988. gadā viņam piešķir Albrehta Penka medāli, ko š. g. 28. jūlijā pasniedza Vācijas sūtniecībā, Otavā. Līdzīgas nozīmes V. A. Džonstona medāli viņam piešķir si Kanadas kvartāra pētnieku apvienība. To viņš saņēma šo pētnieku konferencē š. g. 26. augustā, Edmontonā, Albertā.

Neskatoties uz lielo darba slodzi, prof. A. Dreimanis ir nepārtraukti ļoti rosīgs latviešu sabiedriskā dzīvē. Darbojies LNAK. Daudzus gadus bijis tās padomes prezidija priekšsēdis. Viņš jo-

projām ir aktīvs Akadēmiskās vienības "Līdums" draugs un Līduma izdevuma "Teicējs" redaktors.

Viņa darbu raksturo liela pienākuma apziņas izjūta, plašas zināšanas, patstāvīga domāšana un darba prieks.

Londonas Latviešu kopas Dāmu komiteja 5. augustā rīkoja kopas priekšsēža Alekša Dreimaņa godināšanu sakarā ar viņa 75 mūža gadiem Kivānis centrā, kas bija rotāts rožu ziediem un Rīgas skatiem.

Vakaru atklāja komitejas priekšniece V. Krūmiņa, bet vadīja F. Arnds. Atzīmējot A. Dreimaņa sabiedrisko darbu, viņu apsveica LNAK valdes priekšsēdis Dr. G. Siliņš, DV Kanadas valdes uzdevumā R. Alksnis, no akadēmiskās vienības "Līdums" vecākā vietnieks V. Plampe, no katoļu studentu apvienības "Dzintars" priekšnieks Dr. V. Mileiko, visu Londonas latviešu organizāciju un draudžu vadītāji, bet ģimenes vārdā V. Daunings. F. Arnds nolasīja rakstiskos apsveikumus.

Interesants bija paša jubilāra dzīves stāsts.

Pēc A. Dreimaņa pateicības apsveicējiem, oficiālo daļu noslēdza "Nevis slinkojot un pūstot", ko uz vijoles un ģitāres pavadīja mazdēli Mārcis un Andris Dauningi, tāpat kā sākuma dziesmu "Ved mani, Dievs, un manas gaitas svētī."

Apsveicēju vidū bija arī ciemiņi no Latvijas, ASV un Ontārio, viņu vidū pulciņš līdumiešu. Aleksis Dreimanis un viņa sieva Anita saņēma bagātas ziedu veltes.

Godināšanā piedalījās pāri par 100 viesu.

Ž. ZENTIŅŠ.

FORUMS: PĀRDOMAS, VĒROJUMI, PIEZĪMES.

DZĪVE MŪŽA NOVAKARĒ.

Piedzīvojumi un vērojumi veco ļaužu aprūpes mājā ASV.

"Un es vairs neesmu nekas. Tāds, kas dzīvo veco ļaužu mītnē, nav vairs nekas, un nekas arī nevar būt. Nevienam manis nevajag." Šos vārdus saka Gunārs Janovskis savā jaunajā romānā, kas tagad tiek iespiests LAIKS slejās zem virsraksta "Pilsēta pie upes". Cerams, ka ikviens to lasa ar lielu interesi, jo tur skārtas vēl dažas itin laikmetīgas temas. Par veciem ļaudīm un viņu problēmām rakstījuši daudzi - rakstnieki, zinātnieki, publicisti, ārsti un daudzi citi. Tās iztirzātas grāmatās, žurnālos un speciālos izdevumos. Arī latviešiem šinī nozarē ir savs devums. Latviešu sabiedrībai dažādās zemēs un kontinentos pieder vairākas veco ļaužu aprūpes mājas, izņemot Savienotās Valstis, ja neskaita divas, kas atrodas privātu personu rokās. Kaut gan mums netrūkst centru (kādā vietā pat divi) un dažādi draudžu īpašumi. Līdz šim tomēr neviens aprūpes māju iemītnieks, izņemot rakstnieci Irmu Grebzi, plašāki nav skaris šo iemītnieku dzīvi un izjūtas tajā, aprakstot to gleznaini un patiesi, kas parādījās kādreiz "Latvija Amerikā" slejās.

Man bija tā retā izdevība ar šāda veida iestādi iepazīties nesenā pagātnē, kādēļ gribu dalīties iespaidos, ko tur piedzīvoju un vēroju.

Bija pienācis brīdis, kad dzīve sarežģījās, jo es vairs nevarēju palikt savā mājā un negādījās neviens, kas mani pieņemtu zem sava jumta. Jāizšķiras bija diezgan ātri. Saņēmu nekaitāmas brošūras un reklāmu lapas, kurās aprakstīta veco ļaužu laimīgā dzīve šajās aprūpes mājās. Klāt bija uzņēmumi, kurus redzamas priecīgas, smaidošas sejas, istabas, to iekārta un tuvākā mītnes apkārtnē. Protams, pateiktas arī cenas, lai varētu izvēlēties piemērotāko. Kā zināms, šādas mājas ir ar visdažādākā veida aprūpi un telpām lieluma ziņā.

Grandrapīdos toreiz cenas svārstījās no 600 līdz 2.300 dolāriem mēnesī, dzīvojot vienā istabā vai pa diviem vienā istabā. Izvēlēties piemērotāko laika nebija visai daudz, tādēļ nokļuvi tādā, kur cena paredzēta turpat \$ 2.300 mēnesī. Par zālēm bija jāmaksā atsevišķi, un pirmā mēnesī sanāca \$ 183.40. Pamatsummā bija ieskaitīti visi uzturēšanās izdevumi, maltītes, veļas mazgāšana u. c. Skaitījās medicīniskā aprūpe, kas gan izpaudās visminimālākā veidā ar zāļu pasniegšanu. Bijām divi vienā istabā. Man tāds tumšāks kaktis, jo priekšskars pārdaļēja istabu uz pusēm. Jāpiebilst, ka daži tika vieglāk cauri, kārtējot savus maksājumus iestādei, vienīgi atdodot savu pensijas čekus, tā "noslēpjot" ienākumus vai noguldījumus, ja tādi skaitījās. Pārējo maksājumu tad nokārtoja attiecīgā valdības iestāde.

Šinī vietā tika uzņemti dažāda veida slīmnieki, lielākā daļa saistīti pie gultas dienu un nakti. Citi reizēm pārvietojās braucamos krēslos, apmeklējot kopējās ēdamtelpas vai virzoties tajos pa koridoriem. Labs skaits bija mentāli slimi, bet rets tāds, kuŗa uzvešanās traucēja citus. Gados jauni bija samērā maz, dažādu slimību piemēklēti. Kopējā kapacitāte šajā iestādē bija 131 gulta, no kurām parasti aizņemtas ap 120. Pārējās stāvēja tukšas.

Pirmais iespaids bija samērā labs. Pēc pāris nedēļām tas tomēr bija jāgroza. Gaitēpos par tīrību nevarēja sūdzēties, tāpat dažās citās telpās. Taču iemītnieku istabās un tualetes nodalījumos varēja daudz ko vēlēties. Sevišķi tur, kur iemītnieki bija saistīti pie gultas un maz kustību spējīgi. Dažkārt smirdoši apģērba gabali netika savlaicīgi aizvākti, un tie mētājās tualetes telpā vairākas dienas. Vēdināšana ne katru reizi tika praktizēta. Dažkārt bija redzami rāpojam circepi. Vienu tādu man bija izdevība nospiegt ar kāju un parādīt citiem. Apkalpes personāls bija samērā liels, ieskaitot māšas, viņu palīdzes un citāda veida darbiniekus, kas bieži mainījās. Daži darbinieki bija izcili un strādāja centīgi, bet vairums mēģināja kaut kā izvairīties no darba un klejoja apkārt. Nolaidības vairāk izpaudās naktīs. Dažkārt atskanēja kliedzieni pēc palīdzības vai tika iedarbināts zvaniņš, bet neviens ilgāku laiku tam nepiegrieza vērību, kaut attiecīgie darbinieki bija brīvi, sēžot atpūtas telpā vai sarunājoties kaut kur pulciņā.

Man ļoti nepieciešama palīdzība radās trīs vai četras reizes nakts laikā, lielā sāpju lēkmes brīdī. Pēc ilgas gaidīšanas, beidzot ieradās māsa. Lūdzu palīdzēt, izstāstot vajadzību. Mēģināju iegaltot, lai mani nogādā slimnīcā. Bezpalīdzīgi viņa atrunājās, ka tas neesot iespējams. Zīpošot ārstam otrā dienā no rīta. Iedeva gan ārkārtīgi stipras zāles, dubultu devu sāpju remdēšanai. Protams, tas bija mierinājums tikai uz dažām stundām. Vai viņa ārstam zīpoja, man neizdevās noskaidrot. Ārsts parasti šo iestādi apmeklēja tikai reizi mēnesī.

Ēdiens iestādē bija ļoti vienmuļš, bieži atkārtojās viens un tas pats. Brokastīs nepārtraukti kaut kāds olu sacepums un auzu putas vīra ūdenī, grauzdēta maize. Citi ēdieni krietni sapiparoti, sāļi un bieži atdzisuši. Dažs labs, ēdienu tikko aizskāris, palika neēdis. Uz ēdienu reizēm kopējā ēdamtelpā parasti ieradās tikai 20-30 personas, pārējiem ēdiens tika piegādāts viņu istabās. Gaidot uz uzturu kopējā ēdamtelpā, atklājās ne visai iepriecinoša aina. Dažs sarunājās, cits, nodūris galvu, snauž, neizlaižot nekādu skaņu. Ilgāku laiku visu to vērojot, iespaids palika ne visai labs.

So aprūpes māju, parasti gan tikai uz kādiem svētkiem, apmeklēja dažādas grupas no baznīcām, skolām vai kādiem labdarības iestādījumiem, padziedot un mūzicējot. Citā laikā pie dažiem ieradās draugi un piederīgie. Bija gadījums, kur kāds no piederīgiem ieradās katru dienu, pie citiem reti vai nemaz. Varēja vērot, ka tādi aizmirstie raugās sienā, griestos vai logā ar skumju smaidu, nevienu nesagaidot. Netrūka tādu, kam bieži uznāk

raudiens un izlaužas sājpu nopūta... Vēl cits sarunājās pats ar sevi un uzrunā katru ienācēju, kaut tas būtu svešinieks. Iemītniekiem tika organizētas dažādas nodarbes, bet tām bija samērā maza piekrišana. Starp tām populārākā bija bingo spēle. Organizēja vēl dažādas kursus, priekšlasījumus un dievkalpojumus.

Cik vēroju, no latviešiem tajās neviens nepiedalījās vai nebija spējīgi ņemt dalību.

Esmu savā rakstā centies, cik vien iespējams, būt objektīvs. Cits varbūt visu to būtu uztvēris mazliet savādāk, bet apstākļi šajās mājās, liekas, būs daļēji analogiski. Vienā vietā labāki, citur pat vēl sliktāki, jo sarunās par tām guvu gan negatīvus, gan pozitīvus ieskatus. Bet labi, ka šinī zemē šādi iestādījumi tomēr pastāv. Kaut jāsaka, ka tie visumā lielāko tiesu ir peļņas uzņēmumi un no labdarības un kristīgas dzīves tajos maz kas saskatāms.

Tādēļ man padoms: turaties savās mājās, dzīvokļos un piederīgo paspārnē, cik ilgi vien tas iespējams un, tikai vislielākās vajadzības spiesti, meklējiet palīdzību citur. Šīs iestādes nosaukums, par ko rakstu, izpaliek, lai gan tāds bija minēts divi reizes vietējā amerikāņu laikrakstā pēdējos pāris gados, aprakstot nepilnības un trūkumus šajā iestādē, ko bija konstatējušas Mičigenas pavalsts uzraudzības iestādes.

VALTERS ZIRNĪTIS.

KARA PĒDĒJIE MĒNEŠI VĀCIJĀ.

1944. gada oktobra beigās ar Rolandu iebrucām Stetīnē, kur dzīvojām kā parastie bēgļi ar pārtikas kartiņām. Aizbraukt nekur vairs nevarēja, jo dzelzceļa biļetes vairs nepārdeva. Tikai armijas vīri un cilvėki, kam bija speciālas atļaujas, varēja ceļot. Nejutos drošs. Pārtikas kuponus pēc mēneša vairs labprāt nedeva. Teica, lai ejot strādāt. Uzzināju ka še dzīvo rēderis Faulbaums. Aizgāju pie viņa mājās un dabūju pirmā stūrmaņa vietu uz kāda viņa kuģa, kas atradās Dancigā. Sieva kļuva par stuardesi uz tā paša kuģa. Pateicoties tam dabūju rakstu, ka braucu uz Dancīgu valdības uzdevumā. Savācām mantiņas un veicīgi uz staciju.

Dancigā atradām visas viesnīcas pārpildītas. No Rīgas man bija līdz ulmanītis. Lepnā viesnīcā, turpat pie stacijas, piesolīju pāris pudeles. Tūdaļ atradās brīva istaba. Kad ar tramvaju aizbraucu uz ostu, atklāju, ka Faulbauma kuģis lādēja municiju, kas bija vedama uz Liepāju, uz kuriem negribēju braukt, un nerādījos nevienam. Vēlāk, pēc kaŗa, uzzināju, ka mani ilgi gaidījuši un brīnījušies, kur esot palicis. Drīz uzgāju, ka Dancigā atrodas vairāki Rīgas ostas velkoņi, kas bija uz šejieni atvilkti, lai nekristu krievu rokās. Tos pārzināja bijušais Rīgas ostas muitas okškeris un vecāks vācietis. Tā kā man bija Rīgas ostas velkoņu braucēja karte, ar foto pat virsū, dabūju dzīves vietu uz "Rūķis", kas stāvēja Pleendorfā, 9 km ārpus Dancigas. Tur arī laboja iekšzemes braucēju kuģus. "Rūķis" mašīna bija izjaukta. Tieši tas, ko meklēju, jo braukts bija diezgan. Lai brauc citi. Iekārtojamies labi ziemei, jo tur bija krāsns un akmeņogles. Dzīvojām kā labos laikos, jo man vēl bija baķis palagu drēbes un diegu spolītes. Tā bija ļoti laba manta, ko dāvināt tirgus sievietēm. Saņēmu arī pārtikas kartiņas. Viss bija vairāk kā poļiem. Divi reizes nedēļā zāģēju dēļus kuģu labošanas darbnīcā.

Drīz pienāca 1945. gada pavasaris. Krievs jau atkal bija tuvumā. Mans velkonītis vēl nebija braucams. Tuvumā bija Āgenskalna kuģītis "K", ko saveda braukšanas kārtībā. Tuvumā nebija vairs neviena kapteiņa. Uz "K" pārvilkos marta mēnesī. Aizbraucām Neufārvaseru, kur man paziņoja, ka nedrīkstot aizbraukt jūrā bez atļaujas. Ja braukšot, tikšot nošauts pie Helas salas, jo tur vēl esot kaŗa kuģi. Katru nakti uzlidoja krievu lidmašīnas

un nosvieda bumbas. Mēs bieži gājām muliņa bunkurī, kad bija trauksme. Tas bija būvēts virs zemes, lai vismaz pasargātos no šķembām, ja bumba sprāgst tuvumā. 24. martā kāds augstāks fazāns man teica: "Brauksim tūlīt. Dancīga oficiāli ir kritusi krievu rokās!" Pie Helas izbraucām Baltijas jūrā. Fazāni visas naktis stāvēja uz klāja, jo gaidīja krievu uzbrukumu. Pie ieejas ūīles kanāli fazāni izkāpa krastā. Palikām latvieši vien. 28. martā piesējāmies Nibelas loču maiņas stacijā, ūīles kanālī.

Dzīvojām kā bēgļi. Okškerētājs gribēja, lai klapēju rūsu un krāsoju kuģīti. Pēc kaŗa viņš bija iecerējis ar "K" taisīt naudu. Teicu, ka rūsū jau no 1930. gada vairs neklapēju. Tas darbs pieder matrožiem; kungi palika ļoti dusmīgi.

Aprīlī saņēmu pavēli braukt ar pirmo kuģi, kas maina loci, uz ūīli, lai tur ar motorlaivu pārveda visu visādus vāciešus. Tanī laikā ūīles ostai bieži uzlidoja angļi un apšaudīja visu, kas kustās. Man stingri pieteica, ka esot jābrauc, ja gribot palikt dzīvs. Būtu bijis patiešām jocīgi tikt nošautam kaŗa beigās. Tā nu zivju zupa kļuva par glābšanas rīķi.

Uz "K" bija kāds šveisētājs-metinātājs. Liels darba rūķis. Viņš bija arī makšķernieks. Tanī laikā, kad saņēmu pavēli ar visiem putniņiem virsū, zvejniekam bija gadījies Pēterja loms. Zivju viru vārīja lielā čuguna katlā. Vārītāja bija latviete, kuŗai māsa jau pirms kaŗa dzīvoja ASV. Izvārīto zupu viņa bija nolikusi uz trepēm, lai atdziest. Man tieši tajā laikā gadījās tur iet. Tumsā iekāpu zupas podā. Kāju gan izcēlu veicīgi, bet, zeķi novelkot, redzēju, ka āda būs prom. Teicu kungiem, ka man jēla kāja. Tie atbildēja, lai braucot uz Holtenau. Uzrāpos ar loci uz nākošā kuģa un devos turp, kur nakti pavadīju bunkurā. Angļi rajonu bumboja katru nakti. Bunkurs reizēm stipri trīcēja. Nākošā rītā pieteicos vietā, kur man bija jāuzrāda vēstule. Parādīju savu jēlo kāju. Tūdaļ sūtīja ar nākamo kuģi atpakaļ. Muitnieks bija tīri dusmīgs un lika atstāt "K" dažās stundās. To izdarīju 2. maijā. Dabūju dzīves vietu pie loču motorlaivas vadītāja. Bēniņos, kur bija pat siens. Drīz vien angļi bija klāt. Biju laimīgs, jo, varbūt, karstā vira izglāba man dzīvību. Tā kā 1939. gadā biju bijis Anglijā, 1. jūnijā dabūju darbu kā tulks pie angļu kaŗaspēka vienības Rendsburgā.

Kuģīti "K" vēlāk aivilka uz ūīli, kur tas pie muliņa sarūsējis un pēc gadiem nogrimis. "K" nebija būvēts, lai brauktu jūrā, bet gan tikai Daugavā. Žēl, ka muitnieks to nezinaja.

JŪRNIĒKS SAULRIETĀ.

KURZEMES ATBRĪVOŠANA LATVIJAS PASTMARKĀS.

"Kurzemīte, Dievzemīte, tu mums maizes devējiņa," lasām kādā mūsu tautas dziesmā, un dzejnieks J. Grīns dzejolī "Kurzeme" saka: -

Skaists ir Kurzemes svētdienas rīts,

Cīruļi dziesmas debesīs vij.

Klusi spīd upe, līkloču vīta,

Miglā pa nakti, kas ietīta bij.

Jā, lasītāj, Kurzeme ar saviem mežiem, upēm un ielejām, ar savām labi koptām lauku saimniecībām, kuŗām apkārt līgoja bagātīgi labības lauki; lauku mājas, kuŗas bija iekļautas augļu un puķu dārzu rotā. Tiešām, šis mūsu apgabals bija jauks un bagāts. Cik patīkami bija svētdienas rītos sēsties divritenim mugurā un pa baltajiem lauku lielceļiem pabraukties pa klusajiem mežiem un puķu piebērtām pļavām. Cik gan daudz un dažādu to bija, cik jauku smaržu tās izgaroja, vai katra no tām tevī noraudzījās un kā aicināt aicināja - nāc, ceļiniek, atpūties mūsu vidū.

Skaista ar saviem kuplajiem, pieaugušajiem līčiem bija mūsu 'lielupe' Venta. Ceļoties no Lietuvas, tā savā līkloču tecējumā šķērsoja Kurzemi, nonākot Ventspilī un pazūdot jūrā, ceļā pie Kuldīgas atstājot Latvijas dziļāko ūdenskritumu. Pie

Rumbas tas tomēr bija tikai divarpus metru dziļš, marks ir viltotas, bet par to kādā citā reizē.

Tomēr mūsu lielākais, pie kā vasarās pulcējās daudz tūristu. Cik gan jauka bija lakstīgalu pogāšana Ventas krastos. To brīvkoncerti bija lieliski. Populārais dziedonis Maris Vētra to iemūžinājis dziesmā "Pie Ventas ziedu laikā". Ak jaunība, cik žēl, ka tā ir tikai vienreiz mūsu dzīvē.

K. STRAZDIŅŠ.

Ventas upe nav tikai jauka un pievilcīga, tai ir liela vēsturiska nozīme mūsu valsts atbrīvošanas laikā. 1919. gada 3. martā maza latviešu kaņavīru grupiņa, pulkveža O. Kalpaka vadīta, pie Lēnu mājām pārcēlās Ventai. Sākās sarkano iebrucēju vajāšana, kas vairs nebija atturāma. Kaut jau 6. martā notiek nelaime - no pārpratuma kaujā gūtiem smagiem ievainojumiem kaujas laukā mirst plkv. O. Kalpaks, cīņas iet tālāk, J. Baloža vadībā, un soli pa solītim ienaidniekam jāatkāpjas, līdz pienāk diena, kad Kurzeme ir no sarkano varas atbrīvota. Ar to vēl cīņas nav galā. Kurzemē labi iekārtojušies vācu baroni, kam ir lielas muižas ar plašu zemes platību, kuŗas apkopj latvieši - kalpi. Agri rītos celdamies un vēlu vakarā gulēt iedami, tie strādā šiem vācu varas pārstāvjiem. Baroniem sava noteikšana par dažām vācu vienībām un to vadītājiem. Sākumā tie visi kopā gan solās atbalstīt latviešu ilgas un cerības pēc patstāvības, iet ar mums kopā. Tas vēlāk izrādās meli. To pierāda 1919. gada 16. aprīlī Liepājā izvestais apvērsums pret mūsu pagaidu valdību un pat sev paklausīgas "latviešu" valdības nodibināšanās ar A. Niedru priekšgalā.

Vācieši bija pārliecināti, ka ar šim izdarībā, daudz ko iegūs, bet bija pārrēķinājušies. Kad radās ideja par savu patstāvīgu valsti, daudzi latviešu uz to skatījās diezgan rezervēti, neticēja, ka tas kādreiz varētu notikt. Pēc pieminētiem vācu varas izlēcieniem, stāvoklis strauji mainījās mūsu patstāvības cerību piepildīšanas virzienā. Radās jauni cīnītāji armijā, kā arī materiāls atbalsts. Tā pamazām pienāca diena, kad Kurzeme bija no vācu bruņotām bandām atbrīvota.

Beidzot, neaizmirsīsim arī to, ka II pasaules kara beigās Kurzeme bija vienīgā, kas vēl saistīja mūsu cerības, ka kaut kādi brīnumi tomēr notiks. Daudz latviešu labākie dēli zaudēja savas dzīvības šajā Kurzemes cietoksnī. Kurzemē sākās Latvijas atbrīvošana. Tur mūsu brīvība tika brutāli iznīcināta.

Sakarā ar Kurzemes atbrīvošanu no vācu Bermonta un citām vācu armijas daļām Latvijas pasts 1919. gada 16. decembrī un 1920. gada sākumā izdeva pastmarku sēriju, veltītu tās atbrīvošanai. Sērijā 4 pastmarkas. Tā saucas "Kurzeme" (Pūķa nonāvētājs). Markas zīmējis prof. Zariņš, un tās iespiestas Rīgas valsts spiestuvē, akmens drukā, zobotas 1 1/2. Zīmējums ļoti raksturīgs, parāda toreizējo latviešu cīņu un uzvaru pret apspiedējiem. Vienkāršā lauku tērpā tērpts jauneklis ar asu zobenu nocērt galvu melnajam pūķim, kas simbolizē vācu baronu varu, kuŗa ielaidusi savus asos nagus latviešu tautas miesā. Izsūc tās pēdējo dzīvības sulu. Lielisks tā laika atspoguļojums.

Markām šāda vērtība un metiens:

10 kap., brūni-sarkanā krāsā, 2,014,530,
25 kap., zili-zaļā krāsā, 1,519,635,
35 kap., melni-zilā krāsā, tikai 691,220,
1 rbl., zili-brūnā krāsā, 1,005,290.

Scott's pastmarku katalogā tās ir zem numura 64.-69. Kataloga vērtējums \$ 2.35 kā nelietotām, tā lietotām. Jauks vēsturisks izdevums, kam jāierāda goda vieta Latvijas pastmarku krājumā.

Sēriju iegādājoties, jābūt uzmanīgiem. Tīrgū atrodami ļoti daudz šo pastmarku viltojumu. Pats kādā ūtrupē nejaušini nopirku viltotu sēriju. Parastī viltojumiem krāsa ir kā izbalējusi, izplūdusi un ieraksti neskaidri. Ir arī cita veida pazīmes. Prasiet no pārdevēja garantiju, ka markas ir īstas. Ja iespējams, paņemiet līdz kādu mūsu pastmarku pazinēju. Arī citas Latvijas past-

TURPINĀJUMS MODELIM

Iepriekšējā notikumu apskatā iepazīstināju ar nākotnes modeli, kas būtu saskaņā ar Radītāja nākotnes nodomiem uz Zemeslodes. Viņa nākotnes modelis ir pretstatā latviešu nacionalistu programmai. Radītajam nacionālisms ir pretīgs un Viņš ir atkārtoti un uzskatāmi radījis šīs ideoloģijas ļaunumu. Visa divdesmitā gadsimta latvju vēsture ir šīs patiesības lieciniece. Mūsu visu Tēvs nav ieinteresēts ne komūnismā, ne nacionālismā, jo abas šīs ideoloģijas ir no Sātana. (Variet rakstīt pēdējo ar lielo vai mazo burtu, tas ne palielinās, ne pazīnās šo spēku)

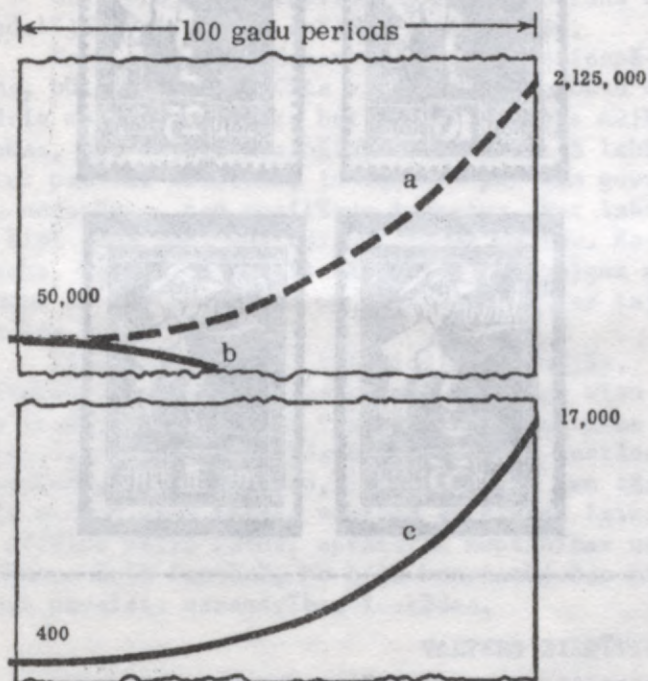
Turpinot par latviešu ticīgo nākotnes modeli, mūsu sabiedrību varētu interesēt klāt pieliktā diagramma, kas grafiski attēlo divu grupu pagātnes modeļus. Vispirms īsumā par šīm divām sabiedrībām, kas attēlotas diagrammā: latviešiem un hutterītiem.

Latvieši bija spiesti izceļot no Eiropas pēc Otrā pasaules kara. Grupa bija apmēram 50,000 - 100,000 cilvēku liela. Prof. Edgars Dunsdorfs to vērtē uz 100,000 *1), bet grafiskajā diagrammā tā attēlota ar konservatīvāko 50,000 skaitli. Latvieši izceļoja galvenokārt uz Ziemeļameriku un Austrāliju. Vairums apmetās uz dzīvi lielajās pilsētās, jo tur bija vieglāk atrast darbu un dzīve ērtāka.

Hutterīti bija spiesti izceļot no Eiropas pagājušā gadsimta septiņdesmitajos gados. Apmēram 400 hutterīti starp 1874. un 1877. gadu Dienviddakotā nodibināja trīs pastāvīgas nomietnes. Mūsu dienās viņu skaits pārsniedz 17,000 ar kolonijām Dienviddakotas, Albertas, Manitobas un Saskačevanas teritorijās. *2)

Diagramma attēlo latviešu un hutterītu grupu pieaugumu vai sadilumu 100 gadu laika periodā. Diagrammā ir trīs līknes - a, b un c. Līkne a dod projekciju par latviešu grupas stāvokli, ja tās dabīgais pieaugums būtu līdzīgs hutterītiem. Līkne b dod latviešu grupas pašreizējo stāvokli. Ar Jura Dreifelda pē-

tījumu statistikas palīdzību lasītājs varētu gūt precīzāku latviešu grupas simtgades stāvokļa attēlu. Ceru, ka MLB Zīpotāja redakcija saskata liknes b attēla nozīmi un centīsies ar J. Dreifelda vai kāda cita mūsu zinātnieka palīdzību to precīzāk papētīt un tad publicēt. Likne c attēlo hutterītu dabīgo pieaugumu 100 gadu laika periodā.

Šīs trīs liknes dodu, pirmkārt, lai latviešu ticīgie pārdomātu par savu draudžu reliģisko ievirzi, kas veicina sadilumu un, otrkārt, lai sabiedrība ar tās vadītājiem priekšgalā pārdomātu savas līdzšinējās politikas bezvērtību attiecībā uz pieaugumu.

Latviešu luterāņu, baptistu un katoļu mācītājiem derētu šo svarīgo jautājumu nopietni pārrunāt un pirmajiem sakt likvidēt denomināciju afiliācijas. Sevišķi latviešu jaunajai mācītāju paaudzei būtu jāizšķiras, kādam nākotnes modelim viņi pievienojas - vai Kristus noteiktajam, vai Vācijas teologu samontētajam, kas draudzes deldējis.

Nebūtu prātīgi ignorēt to kristīgo grupu darbību, kas nesušas pieaugumu un labklājību. Kapec tūrieties pie dilstoša modeļa. Arguments varētu būt, ka katoļu ticība dažās atsevišķās zemēs ir nesusi pieaugumu. Tāpat Amerikas Savienotajās Valstīs luterānisms un baptistu ticība. Iespējams, ka divas pēdējās denominācijas augušas pateicoties sacensībai ar episkopālu, presbiteriānu, metodistu, mormonu un citām lielākām vai mazākām grupām. Pirmā (katoļu) ir augusi pateicoties tās garīgai un fiziskai disciplīnai.

Mūsu laikmetā un apstākļos katolicisms, luterānisms un baptisms ir nepiemēroti etniskas identitātes paturēšanai. No luterānisma nekādu latviešu luterānisma identitāti neiztāisīsim, tāpat ne no katoļu vai baptistu ticības. Tie visi ir internacionālu denomināciju modeļi. Mītnu zemēs latviešu nākošās paaudzes viegli pāriet attiecīgu denomināciju piederībā. Ticība ir vienmēr bijusi un būs spēcīgāka par etnisko piederību.

Tautiskie rakstītāji cenšas šo patiesību apgriezt otrādi - itkā etniskās piederības magnets būtu spēcīgāks par ticības magnetu attiecībā uz nākošajām paaudzēm. Liela latviešu sabiedrības daļa tam notic un izšķiras dzīvot šādas sagrozītas realitātes pasaulē. Mūsu sabiedrisko zinātnu profesoriem vajadzētu stāvok-

li vairāk pētīt un par to rakstīt. Aicinu Visvaldi Klīvi, Juri Dreifeldu un citus sabiedrisko zinātnu akadēmiķus klaidā un Latvijā uz nopietniem pētījumiem šai nozarē, nebaidoties no nacionālistu propagandas un kritikas.

Līdz šim vairums mūsu zinātnieku un akadēmiķu bijuši gan tautisko, gan šķirisko ideoloģiju pakalpiņi. Tādi bijuši arī periodisko izdevumu publicētāji, redaktori, žurnālisti un rakstnieki.

Latviešu inteliģence, kā sekulārā, tā garīgā, neatzīst objektīvus izvērtējumus, kas dotu sabiedrībai zinātniski pamatotu nākotnes modeli. Vairums latviešu padodas demagogu sloganien. Tiem neinteresē zinātniska un praksē pārbaudīta pieredze.

Lūdzu dodiet simtgadu vēsturē pārbaudītu nākotnes modeli! Nekā - tikai tukša propaganda no labā vai kreisā spārna. Labais spārns pat izšķīries vest visus par jaunu uz tālāku izdilumu vai pat pašnāvību. Kāds tad ir labā spārna nākotnes modelis? To labi izsaka no Zviedrijas man nesen piesūtītais Latviešu Nacionālā Fonda informācijas izdevums rakstā "Mūsu nacionālpolitiskie mērķi": "Mūsu politiskais credo izsakāms dzejnieka V. Plūdoņa vārdiem: 'Mēs gribam būt kungi mūsu dzimtajā zemē, mēs gribam te paši sev likumus lemt.'"¹⁾ "3) Paklausīsimies, ko Radītājs saka par latviešu nacionālpolitiku nākotnes modeli." Tāmdēļ tā saka Dievs JHVH (KUNGS): 'Tapēc, ka šī tauta pacēla pati sevi augstumos ar galotnēm padebešos un ar savu sirdi uzpūtusies no lielā augstuma, tāpēc Es to nodēvu kādas varenas tautas rokās, lai tad tā rīkotos pēc savas patikas un ar ļaunprātībām. Es viņus atstāju tāpēc, ka viņi izdarīja parkapumus.'"²⁾

Radītājs ar savu praviešu starpniecību mums atklāj, kāpēc latvieši tiek nodoti lielu un varenu tautu rokās. Sekodama saviem nacionālās ideoloģijas demagogiem, tauta ir lepnumā uzpūtusies. "Mēs gribam te paši sev likumus lemt" ir uzpūtības galngali. Nacionālistu nākotnes modelim nemaz nav vajadzīga simtgades pārbaude. Tas pierādīja savu postošo raksturu Latvijas pēdējo 50 gadu vēsturē. Šis modelis parādīja latviešu tautai, ka Radītāja noliktās likumības izpildās tieši tā, kā to pravietis Ezekiels izteica runājot par tautu, kas paceļ sevi augstumos.

Vienīgās cerības uz pieaugumu latviešiem ir nākot pie saprāta un nožēlojot savas nesenās pagātnes un tagadnes neprātības. Tikai tad, kad latviešu inteliģence pirmā teiks nacionālisma ideologiem noteiktu nē, sāksies pārmaiņas. Vienīgi ar ticīgo Kristus pareizu nākotnes modeli nāks svētība ar pieaugumu.

Jānis Purviņš Jurjāns

*1) Archivs, Austrālija, 10. izd., 83. lpp.

*2) The Hutterites, Plain People of the West, National Geographic, July 1970

*3) INF Informācijas izdevums Nr. 23 - 1989

*4) Ezekiela 31: 10, 11

FORUMS ir domāts dažādu ieskatu publicēšanai. Redakcijas darbinieki tajā nepiedalās. Aicinām tajā piedalīties katru, kam būtu kāda jauna doma vai atziņa. Labprāt priekšroku šajā nodaļā dodam autoriem, kas līdz šim FORUMĀ nav piedalījušies.

LASĪTĀJU FORUMS savkārt kalpo FORUMĀ izteikto domu tālākai iztīrīšanai.

Red.

DOMAS PAR BĒRNU NOMETNI.

Katru reizi staigājot gar Bērnu nometnes novietni rodas drūmas domas par tukšām, neizmantoti stāvošām telpām. Toreiz, kad cēlām pirmās ēkas, visi bijām lielā sajūsmā un tik daudz dažādu nodomu ierosmē, lai radītu vietu, kur mūsu bērniem, mūsu nākotnei, rast iespēju būt kopā, mācīties un veidot nākošo latviešu sabiedrību. Atsaucība darbiem bija liela, čakla, un ikviens gribēja un pielika savu darbu un domu.

Tagad no Tērvetes nometnes sākuma aizritējuši gadi, jau krietns gadu skaits, neskaitot pirmos sākumus Sansuvērā un citur. Toreiz bērnu skaits nometnē bija pāri 50, bet tos valdīja tikai viens skolotājs un saimniekoja tikai viena saimniece. Visu paveica bez grūtībām un bija saprašana, kā un ko darīt. Čaklu roku un palīgu nekad netrūka.

Tagad mums nepieciešami daudzi, t. s., audzinātāji. Bērnu skaits sarucis un to pabaršanai nepieciešams apkalpotāju iestādījums. Toreiz nometne ilga, apmēram, 10 nedēļas, pat ilgāk, un vairums dalībnieku tur pavadīja visu nometnes laiku. Tāda doma un plānošana bija arī tad, kad sākām celt ēkas Tērvetē un priecājamies, ka nu ir sava vieta, ko izveidot, attīstīt un kas būs mūsu bērnu atbals-tam.

Laiki mainījušies. Domas grozījušās, un daudz kas aizgājis savu ceļu. Bet vai sasniegumi ir labāki un vai esam veikuši ko vērtīgāku? Te nu domas mainīsies. Nenoliedzami, ka viena otra lieta progresējusi, bet ir tādas, kas klibo un ar kuņģi nav ko lepoties. Protams, šeit izteiktās domas ir tikai viena cilvēka, manas, kas nav saistītas ne ar vienu organizāciju vai grupu un kas, varbūt, arī ļoti atšķirīgas no citu domām un pamatojumiem.

No malas vērojot, vispirms, "sirdi grauž" tukšās, neizmantotās telpas. Tagad nometne ilgst tikai divi nedēļas. Ir dzirdēts, ka tas pēc zinātniskiem atzinumiem esot pilnīgi pietiekoši un ka ilgāks laiks neesot vajadzīgs. Atzinumu sarakstā arī noteikts, cik jābūt audzinātājiem. Ja tā turpināsies, varbūt, ka pienāks laiks, kad vajadzēs vairāk audzinātāju kā audzināmo. Tūlī būs iebildumi, ka bērni pirms 20 - 30 gadiem bija citādi. Protams, bet bērni ir tādi un būs tādi, kādus tos vecāki un sabiedrība veido... Lielas pārmaiņas notikušas bērnu ēdināšanā, un jāatzīst, ka ne jau nu vērtīgākā virzienā. Arī te pašu vecāku rīcība un veidošana.

Kaut audzinātāju vairāk, to zināšanas un spējas nav viegli mērojamas. Rezultāti nav tādi, par kuriem būtu sevišķi jāpriecājas. Visumā latviešu valoda vāja. Visvairāk tomēr cieš tieši latviskā audzināšana, latviskā dzīves ziņa, latvisko parašu un tradīciju mācīšana un to pielietošana. Latviskais ir pēdējā vietā, pabērna stāvoklī. Kā vītola kokam, lai tas augtu un kuplotu, nepieciešama cita augsne un augšanas apstākļi kā, piemēram, priedei. Tā latviešu bērnam, lai tas izaugtu par īstu latvieti, nepieciešama sava īpatnēja, latviska audzināšana. Internacionālā pasaulē ir citas vērtības, citas prasības (ne jau vienmēr peļamas), bet ne labākās kādas atsevišķas tautas dalībnieku veidošanai. Protams, ka var iztikt bez latviskā, bet tad gala iznākums būs internacionālā katla ražojums.

Mūsu audzinātāju zināšanas latviskā audzināšanā un dzīves ziņā ir vājas (ir jau gan izņēmumi, bet reti). To visu varētu veikt ar nopietnu darbu ziemas periodā, rūpīgi piestrādājot, ne tikai plānojot un runājot, bet darot (Vai tu esi dzirdējis, ka kāds audzinātājs vai nometnotājs teiktu - Dievspalīdz!?! Vai esi dzirdējis - Gausini, Dievs! (ja ēd) vai - Dievs, svētī!?! Nē, neesi dzirdējis, jo audzinātājiem nav jēgas, kas tas ir un ka tā sena tradīcija. Tas tikai viens piemērs.)

Vērojot kaut vai ugunsroku vakaru priekšnesumus, jāatzīst, ka to kvalitāte daudz zemāka kā agrāk. Un ko var sagaidīt tikai dažu dienu laikā,

kad pat viens otru lāga neiepazīst. Nometnes ilgumam, manā pārliecībā, būtu jābūt vismaz 6 nedēļām, lai bērni iepazītos, sadraudzētos, lai pierastu pie kārtības un barošanas.

Iebildumi par izmaksu nav attaisnojami nemaz. Agrāk izpeļņa bija daudz zemāka un samaksāt 10 nedēļas varēja atļauties.

Cits iebildums: nav darbinieku. Tā atkal pašu un sabiedrības vaina, ka neprotam lietās ieinteresēt un tās izveidot, lai atsaucība būtu. Ja ne citādi, laikus padomāsim par "darba spēka" dabūšanu no Latvijas. Tas pilnīgi iespējams un ar sagatavošanu izvedams, bet neatstājot to no gadījuma uz gadījumu un īsam brīdim, papemot pa ceļam, kur pagadās. Arī ceļa izdevumus varētu nokārtot, ja nepieciešama, ar organizāciju atbalstu. Tas viss būtu to vērts.

Ir dzirdēti vārdi un nodomi par celtniecību un uzlabojumiem, bet par vārdiem tālāk nekas nav manīts. To redzot un vērojot, nav intereses atbals-tītājiem. Tā paliek tukši solījumi.

Atgriežoties vēl pie latviskā audzināšanas daļas, jāšaubās, vai tas mūsu vairumam šķiet nepieciešams un vajadzīgs. To pierādīja kaut vai lielā brēka no baznīcas puses par latviskā lietas ieviešanu mūsu skolu gaitās. Varbūt kādreiz attapsimies, bet tad būs par vēlu. Latviskais nav visu latviešu sirdīs, to nekopjam un nepazīstot, to nemīlam. Bez latviskā dzīves ziņas un latviskā audzināšanas nebūs latviešu.

AGRUMU PĒTERIS.

JAUNATNES ORĶESTRA TURNEJA.

Turpat divi gadi plānota, pirmā koncertturneja latviešu jaunatnes orķestrim nu jau aizvadīta. Šis bija pirmais šāda veida pasākums mūsu sabiedrībā. To rīkoja Latviešu Jaunatnes Dziesmu padome, kas ar latviešu jaunatni darbojas 16 gadus, kuņģos sarīkoti 6 jaunatnes dziesmu svētki un 2 mūzikas nometnes. Pasākums prasīja ļoti daudz pūļu un dažādu risku.

Kā tas attaisnojies un izdevies? - Te nu mazz ieskats.

Orķestra sastāvs iznāca plašāks, kā iesākumā bija cerēts. Tajā piedalījās 33 mūziķi, diriģents un 2 solisti, kopskaitā 36 personas, no kuņģi tikai 6 bija cittautieši. Pēdējo skaits būtu bijis tikai 2, ja pašā pēdējā brīdī nebūtu izkritušas 4 pavisam "drošas" atskatotājas, kas bija apsoltu-jušas turnejā piedalīties. Ar tādu likstu šādā pasākumā tomēr jāreķinās un visādi jāizlīdzās, lai tas nesabruktu dažu cilvēku dēļ. Stīgās (20) visi mūziķi bija latvieši. Visvairāk dalībnieku orķestrim deva Toronto - 15 (solistus un cittautiešus ieskaitot), sekoja Ņujorka ar 5, Bostona - 4, ASV rietumkrasts - 3, pa 2 no Latvijas un Austrālijas (diriģentu ieskaitot), pa vienam no Otavas, Filadelfijas, Kičineras un Montrealas. Jaunieši bija 4, pārējie citu paaudžu izpalīgi. 14 orķestranti bija no ASV (visi jaunieši), bet 18 no Kanadas. Sevišķi piemināms tas, ka 16 orķestranti bija jauni entuziasti, kas šoreiz pievienojās 20 II mūzikas nometnes cietajam orķestram kadram, kas deva arī koncertmeistaru Timoteju Sīpolu. Tas nozīmē, ka potenciāls šādam orķestrim ir. Un tas padomi vairāk kā apmierina. Ir apzināti vēl citi jaunie mūziķi. Daudzi vēl nav zināmi.

Šķiet, orķestranti ir pelnījuši, ka minam šē vīgu vārdus:

I vijoles - Timotejs Sīpols, Ņujorka, Daina Plostniece, Filadelfija, Inga Malēja, Bafalo, Andrējs Martens, Bostona, Kārļa Plēsuma, Oregona, Lara Sīpola, Ņujorka, II Vijoles - Andris Gūtmanis, Montreala, Andra Voldiņa, Bostona, Imants Būcēns, Otava, Susane Neimanis, Toronto, Larsisa Hausmane, Toronto, E. Neimanis, Toronto, Violas - Artūrs Jansons, Toronto, Indra Priede, Bostona, Lāra Kundziņa, Ņujorka, Čells - Kristīne Treimane,

Kičinera, Ilze Treimane, Toronto, Inga Aiztrauta, Austrālija, Dubultbase - Aivars Zītars, Toronto, Klarnete - Andis Garuts, Oregon, Normunds Krūmiņš, Latvija, Trompete - Jānis Ginters, Latvija, Eriks Zosuls, Ņujorka, Trombone - Roberts Juzups, Ņujorka, Timpani - Juris Vinters, Toronto, Sītamie instrumenti - Aldis Liepiņš, Toronto.

Cittautieši - S. Miller, R. King, L. Charge, C. MacDonnel, D. McFadyn un C. Couch.

Diriģents - Edgars Kariks, Adelaide, Austrālijā. Solisti - pianists Artūrs Ozoliņš, Toronto, pianiste - Sandra Mogensena, Toronto.

Turnejas administrācijā darbojās 9 personas, kuņu atbildībā bija programmas sastādīšana, telpu sagāde, biļešu pārdošana, līdzekļu sagāde, satiksmes un citu jautājumu kārtošana.

Par mūzikālo programmu rūpējās Dace Aperāne un Edgars Kariks. Kā to apliecina programmas lapiņas, kuņas salika Katrīne Kraule-Klaiše, sešu skaņdarbu, kuņu vidū bija 2 pirmatskaņojumi (Daces Aperānes Raudimis un D. Galaša Sinfonia Aleatica), atskaņošana deva klausītājiem piemērotu dažādību un liecināja par orķestra vispusīgām spējām. It sevišķi to pierādīja J. Kalniņa Klavieru koncerta kamerorķestrim ar viesi Artūru Ozoliņu un T. Čeniņa Mazā koncerta ar viešņu Sandru Mogensenu atskaņojumi.

Diriģents Edgars Kariks 5 dienu mēģinājumos, kas notika Toronto Latviešu Centrā, bija panācis ievērojamu saliedētību un mūzikas interpetāciju. Visos koncertos D. Aperānes darbu diriģēja pati komponiste.

Milzu ieguvums turnejai bija ievērojamā pianista Artūra Ozoliņa līdzdalība. Vipš ar orķestri un diriģentu sastrādāja lielā sajūsmā un izpratnē. Tikpat uzcītīgi savu pianistes uzdevumu paveica Sandra Mogensena.

Tā nu mūzikālais sniegums izdevās un iepriecināja klausītāju saimi un pašus mūzicētājus, kas šajā pasākumā bija ielikuši savu sirdi.

Par visu to padome ir sevišķi gandarīta un pateicīga itin visiem mūziķiem un turnejas darbiniekiem, bez kuņu nedalītas atsaucības šis pasākums nebūtu bijis iedomājams.

Koncertturnejas laiks nebija izdevīgākais. Diemžēl, dalībnieku dzīves vietu, darba apstākļu un apmeklējamo mācības iestāžu dēļ, tas bija vienīgais, kad šādu pasākumu varēja īstenot. Tādēļ par to jau ziņojām ASV dziesmu svētkos Indenapolē pagājušā gadā, šā gada sākumā un pēc tam, lai mūzikas cienītāji varētu šo vienreizējo pasākumu atbalstīt. Atklāti runājot, bijām cerējuši uz vismaz 600 klausītājiem Toronto un pa 400 Bostonā un Ņujorkā, kopā 1.400. Īstenība izrādījās citāda: Toronto bija 410, Bostonā 300, bet Ņujorkā 180, kopā 890 klausītāji. Šoreiz it sevišķi pārsteidza Ņujorkieši, kas taču paši tik daudz rīkojuši neparastus mūzikālus pasākumus, kas zin, ko šāda uzdrīkstēšanās prasa un maksā un kas lūguši un saņēmuši citu latviešu centru atbalstu un nō Latviešu Fonda varenus piešķirumus.

Rezultātā koncertturnejas saimniecībā radās robi, kuņus nespējām vairs aizpildīt ar tiešajiem koncertu ienākumiem. Ar kaut ko tamlīdzīgu bijām jau rēķinājušies, bet, ka balance būs tik negatīva, gan ne. Galīgie norēķini šobrīd vēl nav pieejami, bet zinām, ka izdevumi pārsniegs \$ 32.000.-. Pie biļešu kasēm saņemām ap \$ 18.000.-, atbalstos no PBLA Kultūras Fonda, Latviešu Fonda un privātām personām \$ 7.000.-, vai kopā \$ 25.000.- (apaļos ciparos). Tā tad paliek iztrūkums - \$ 7.000.- (pilnīgs pārskats sekos vēlāk, kad būs samaksāti visi rēķini). Še jāpiezīmē, ka iztrūkums būtu bijis vēl lielāks, ja padomei būtu bijis jāsedz orķestrantu ceļš uz Toronto un atpakaļ uz mājām, kā sākumā bijām cerējuši. To viņi sedza paši vai viņu vecāki. Lēšam, ka šis izdevums ir ap \$ 4.000.-.

Dzirdēts iebildums (sevišķi Ņujorkā (!), ka biļešu cenas esot bijušas augstas (lētas tās nebija). Ja tās būtu bijušas, teiksim, par 5

dolāri zemākas, būtu bijuši vajadzīgi vēl 450 apmeklētāji virs tiem 450, kas pietrūka, lai nebūtu iztrūkuma, jeb kopā 900 vai pavisam kopā 1.760. Tas, šķiet, būtu bijis pavisam nereāli. Citiem vārdiem, zemākas cenas iztrūkumu nebūtu mazinājušas.

Liela pateicība pienākas Pasaulas Brīvo Latviešu Apvienības Kultūras Fondam (US \$ 2.000.-), Latviešu Fonda Sēklas naudas fondam (US 3.000.-), Latviskā Mantojuma Fondam Bostonā (bija sagādājis 54 koncerta atbalstītājus-labvēļus, gan organizācijas Bostonā, gan privātas personas; paēdināja mūziķus un samaksāja telpas), Kanadas latviešu kultūras centram Toronto (par atvēlētām telpām orķestra mēģinājumiem) un itin visiem orķestra un Mūzikas nometnes labvēļiem, kas devuši līdzekļus, darbu un padomu.

Padome ir pateicīga par saņemto atbalstu un cer, ka citas organizācijas, vienības un privātpersonas, kas atzīst šāda pasākuma nepieciešamību, palīdzēs šo iztrūkumu segt. Patlaban līdzekļus aizdevušas pāris personas ar savu plastikas kartiņu palīdzību, bez kuņām koncertturneja vispār nebūtu varējusi notikt, jo atbalsta devējiem - fondiem dažkārt ir lielas prasības (vai nav uzticības) - tie līdzekļus izmaksā tikai pret jau samaksātām izdevumu kvītīm. Diemžēl, telpu īres un ceļojumu biļetes (it sevišķi, ja tās vēlas saņemt par pazeminātām likmēm) ir jāsamaksā mēnešiem iepriekš.

Šoreiz transports izrādījās vislielākais izdevums. Tam sekoja telpu īres un solista honorārs. Paprāvi bija administrācijas izdevumi.

Vai vispār ir attaisnojams šāds iztrūkums?

Atbilde katrā ziņā ir pozitīva - jā! Ieguvums - pierādījies, ka kulturāls pasākums, kāda bija šī koncertturneja, ir ne tikai noderīgs, bet absolūti nepieciešams, jo tas tuvina svarīgas profesijas cilvēkus - audzēkņus un skolotājus -, iepazīstina ar tiem plašāko sabiedrību un, galvenais, dod svarīgu pienesumu mūsu kultūras pūram. Pat \$ 7.000.- piemaksa bija to vērtā. Kā šo piemaksu dzēsīsim, tas nu ir nākotnes ziņā.

Gandarījums par to, ka koncertturneja ir sarīkota un notikusi, latviešu jaunatnes dziesmu svētku padomei ir liels. Tā nākotnē ir gatava rīkot līdzīgas šajā kontinentā un citur, jo tai interesē nākotnes darbs.

Ko varētu citādi? Kā novērst risku un iztrūkumu?

Risks šādām turnejām vienmēr būs. To varam mazināt ar labvēļu un sabiedrības atsaucību. Pēdējai būtu jāsaprot apstākļi, kas nosaka šāda pasākuma īstenošanu, un būtu jāpatur prātā, ko tas dod mūsu nākotnei - mūsu jaunatnei, mūsu pārējiem lielsarīkojumiem. Bez prāvākiem līdzekļiem lielākas lietas nevar īstenot. Šāda izpratne un atsaucība mazinātu risku.

Paldies vēl pienākas lokālajiem koncertu organizētājiem - Robertam un Katrīnei Klaišēm, Toronto, Mārai Dolei un Oskaram Ozolam, Bostonā, un Uldim Gravam, Ņujorkā. Sevišķi daudz darba paveica turnejas administratore Ilga Štauvere. Milzu palīdzību deva Marlina ceļojumu aģentūra (bez tādas šādā avantūrā nemaz nedrīkst ielaisties!).

Neiedomājamas galvas sāpes sagādāja ASV Emigrācijas iestādes (un ar valsts ierēdņiem cīnīties nav iespējams arī šajā kontinentā!). Bija jau arī citas likstas un krīzes. Vairums to jau tikpat kā aizmirsušas. Tādēļ tās lai paliek nepieminētas.

Priekšā ir darbs - III Mūzikas nometne, laikā no 1990. gada 17. - 27. jūnijam, Mt. Orfordā, Kvebekā, Kanadā. Uz to jau pieteikušies 5 dalībnieki no Latvijas. Nometnē būs vietas 100 apmeklētājiem - mūziķiem. Tādēļ agrīna pieteikšanās vēlama. Reģistrācijas maksa ir \$ 50.-, kas nav atmaksājami. Dalības maksa būs \$ 500.-.

Pieteikšanās padomē, kam arī sūtāms labvēļu atbalsts nometnei un koncertturnejas iztrūkuma segšanai: 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué. H9X2R2

PADOME.

During the evening of August 23, 1989 more than 300 participants of Estonians, Latvians and Lithuanians, and many representatives of other oppressed nations, including a Lebanese delegation stood vigil at the Soviet Consulate on the Musee St., in Montreal, in order to protest the secret agreement between Soviet Union and Nazi Germany 50 years ago. The demonstrators listened to prayers, several addresses and a proclamation which was read by Milda Danys. A Baltic delegation attempted to deliver it to the consul but there was no initial response at the gate when the bell was rung. After a prolonged very vocal demand - "Open the door!" it did finally open. A delegation led by M. Danys and assisted by J. Terauds and J. Markiza was allowed to enter the building. The proclamation was presented to the assistant of the consul who agreed to forward the document to his superiors.

The main address at the gathering was given by Estonian historian Martin Puhvel. We publish it as delivered below.

Ed.

WE DEMAND PRESIDENT GORBACHEV TO HONOUR
HIS PLEDGE.

Today we are marking, appropriately displaying black ribbons, the fiftieth anniversary of a day which can logically be viewed as one of the darkest in modern history. The Secret Protocols of the Hitler-Stalin nonaggression treaty (generally referred to, after the signatories, as the Molotov-Ribbentrop pact) signed on August 23rd, 1939, enabled Nazi Germany, by securing its eastern flank, to plunge the world into the cataclysm of World War II, which left tens of millions dead and caused hundreds of millions to lose their freedom and many nations the right to be masters of their own lands. This day marks an event which will live in deepest infamy in history.

While we somberly recall this tragic event and mourn its countless victims, our intention on this day is not to look back in anger and cry for vengeance - which never solves any problems - but to demand that the lingering wrongs from this black pact be rectified - that the peoples doomed to conquest and foreign rule or domination by the Hitler-Stalin deal that are still suffering this fate be released from their bonds and granted the right to guide their own destinies.

Among those still in political bondage, probably none has suffered a harsher fate than the three Baltic nations of Estonia, Latvia, and Lithuania. The freedom they were brutally deprived of in 1940 as the direct result of the Hitler-Stalin deal of August 23, 1939, has yet to be returned to them - the freedom and independence they regained as their natural right in 1918, bravely defended in 1918-20 and which the Soviet Union recognized without reservation and for all time in the peace treaties of 1920, subsequently reaffirming and cementing these assurances with nonaggression treaties. All these treaties turned out to be not worth the paper they were written on when Hitler and Stalin banded together 50 years ago and agreed to carve up Eastern Europe between them. Poland, the largest and strongest of those earmarked for conquest, met its fate first; attacked with overwhelming force from the west on September 1 and sixteen days later stabbed in the back from the east, it was crushed despite heroic resistance and divided between the two plotters. Within about a month - in late September and early October, after Poland's fate was sealed - it was the turn of the Baltic States, Lithuania having on September 28 joined Estonia and Latvia on Stalin's hit-list in the Secret Protocols after declining to by Nazi-German protection by joining the attack on Poland. Threa-

tened with immediate invasion in ultimatums with deadlines so short as to prevent effective mobilization of defence forces and thus virtually defenceless, the three governments saw no other choice than to yield to the Soviet Union the military bases it demanded; the Soviets signed of course treaties full of all sorts of assurances and pledges of friendly relations, nonaggression, and nonintervention. Soviet forces then poured into the bases, greatly exceeding the numbers agreed on, and the stage was set for the last act of the drama scripted on August 23, which was duly played out through the military occupation by massed Soviet forces in mid-June 1940. The Baltic part of the Hitler-Stalin plot - which deal had also led to the Soviet attack on Finland in November 1939 and would soon, in late June 1940, lead to the forced cession of part of Romania to the Soviets - had thus been efficiently carried out.

There is no need to describe here the meaningless, farcical process of the ensuing forced annexation or comment on its utter illegality in international, let alone constitutional law. We all know it; those of us old enough witnessed it ourselves; all informed historians and political observers of the world know the stark facts, as do the governments of the Free World, which accordingly refuse to recognize the annexation as legal. And the lapse of decades has not rendered the continuing Soviet occupation of and rule in the Baltic States any more legitimate - the people having never in any democratic way approved it or legitimized the functionaries of the so-called Baltic Soviet Republics. Nor is it necessary to dwell here on the slaughter and terrible suffering inflicted on our peoples through the events unleashed by the pact we are recalling today. Those of us here old enough remember the horrors only too well; there can hardly be anybody here who did not lose relatives or friends; and these events have been endlessly chronicled and have sunk into the deepest recesses of the consciousness of our much-tried nations.

Estonians, Latvians, and Lithuanians want nothing more than that the foreign occupation end and they be left alone to be masters of their own lands, democratically to work out their own destiny. That this is the national will is elementary knowledge among Balts everywhere, in the homelands and abroad. Soviets acquainted with them know this well and so do all informed Western observers, as we have so often heard in the media during the past year. This unwavering national will and purpose can any time be gauged and confirmed by duly verified democratic process.

The Soviet Government has just, at long last, publicly admitted what the world has known for decades - the existence of the Secret Protocols. But while the admission of any truth is of course as a matter of principle to be welcomed, what is the profit or merit in it in this instance unless it is linked to admission of the occupation and forcible annexation of the Baltic States? What is the point in admitting the cause while denying the effect? It's like admitting the hen and denying the egg. The sincerity of glasnost is very much on trial here; admitting or not admitting such a well-known fact as the forcible seizure and annexation of the Baltic States is indeed a touchstone, a test of glasnost.

Will the falsification of historical facts now end? And will this crime against international law and morality be remedied as far as this is possible at this date, i. e., by allowing full self-determination for the Baltic nations?

This is what we here and Balts everywhere else demand. President Gorbachev only recently declared that the Soviet Union does not wish to impose its will on other peoples. Let it now honor this pledge and let Estonia, Latvia, and Lithuania again become masters of their own destiny. Then these countries will be happy to do what they have always

wanted to do - live in peace and good neighborliness with the country east of their borders.

M. Puhvel.

=====

A LETTER FROM A MEMBER OF CONGRESS OF UNITED STATES.

=====

To the freedom loving people of nations of Estonia, Latvia and Lithuania:

Greetings, to all of you who are struggling for self-determination, freedom, true democracy, and the return of your historic and rightful national independence. Greetings from the people of the United States and the United States Congress which represents them.

Fifty years ago, on August 23, 1939, two of the most reprehensible and destructive despots the world has ever known attempted to divide the world into respective spheres of influence. While the names of the notorious August 23 Pact were Molotov and Ribbentrop, the architects of this befarious act were Joseph Stalin and Adolph Hitler.

All of the individuals associated with this pact are dead, and their policies have been repudiated. Today, even the leaders of the Soviet Union have finally begun to acknowledge the evil wrought by Joseph Stalin. What Hitler and Stalin did to the civilized nations of the world will always be remembered as a tragedy of catastrophic proportions, the likes of which mankind has never experienced before, and, it is hoped, will never see again.

And yet, for the people of Estonia, Latvia and Lithuania, the crimes of Stalin and Hitler are not simply memories. They remain living realities. While much has been done in the last five decades to heal the wounds of World War II, one tragic consequence of the 1939 Stalin-Hitler Pact remains uncorrected: the loss of Estonian, Latvian and Lithuanian independence.

The United States Government refused to recognize the legitimacy of Soviet rule in the Baltic States in 1940, and has maintained this highly principled policy to this day. The overwhelming popular support for a return to self-determination in the Baltic States clearly shows that despite five decades of foreign occupation, the desire for democratic rule and national independence in Estonia, Latvia and Lithuania is still powerful.

I am encouraged by the peaceful, democratic manner in which the Baltic people have pursued their goals. I am also encouraged by General Secretary Gorbachev's campaign for restructuring, openness and democracy in the Soviet Union. Valentin Falin's recent acknowledgement of the secret protocols of the 1939 Stalin-Hitler Pact is, I hope, a sign that the unique status of the Baltic States will at last be openly addressed by the government of the Soviet Union. It is my hope that the recent decision to grant the Baltic nations economic sovereignty is the first step in a process that will lead to the eventual reestablishment of total political independence in Estonia, Latvia and Lithuania.

As you may know, President Bush has recently pledged support for enviromental assistance and democratic reforms in Eastern Europe. I want you to know that this pledge of support extends also to Estonia, Latvia and Lithuania.

I have also initiated a letter to President Bush from members of the U. S. House of Representatives, encouraging the Administration to develop a more visible and active Baltic policy, which would address the particular problems faced by the people of Estonia, Latvia and Lithuania.

The 1939 division of Europe into spheres of Soviet and Nazi influence was a clear violation

of international law and an offense to the people of all free nations. For this reason, the reestablishment of self-determination in the Baltic nations, should, in my opinion, be a matter of international concern. Restoring independence to the Baltic people not only serves the long term Soviet interests, but also helps strengthen peace, democracy and cooperation throughout the world.

As a member of the United States Congress, I pledge to you, the people of the Baltic nations, our continued support. God bless Estonia, Latvia and Lithuania!

Sincerely,

DON RITTER
Member of Congress 18th
District Pennsylvania.

• Congressman Ritter has also sent a lengthy letter to M. S. Gorbachev. This letter ends with the following paragraph: -

"Mr. General Secretary, it is my firm belief that the reestablishment of the independent republics of Estonia, Latvia and Lithuania is in the best interests of the Soviet Union. By committing your government to Baltic independence, you will be sending a clear signal to the world that the Soviet Union is sincerely committed to democracy, self-determination and justice."

=====

RESISTING SOVIET'S CRUEL OCCUPATION UNITES BALTIC NATIONS.

=====

Today, in Hamilton and in the three Baltic States of Latvia, Lithuania and Estonia, people remember the victims of Soviet deportations 48 years ago. That shared memory and continued Soviet aggression are giving rise to a shared push for independence, reports Hamilton free-lance writer Arthur O. Zemītis.

June 14, the day of mass-deportations of Balts by the Soviet occupiers in 1941, today has acquired an international, symbolic meaning.

Days of national martyrdom for the world's oppressed people, big or small, have a common purpose: to express their renewed self-consciousness and will to resist.

One such day of martyrdom was January 13, 1905 when the Czar's police massacred peaceful demonstrators at St. Peterburg's Winter Palace. That seed of resistance bloomed 12 years later in the Russian Revolution of 1917.

The seeds sown on June 4 this year in the Tiananmen Square martyrdom will surely bloom in the not-too-distant future.

For smaller nations suppressed by a huge neighbor, as in the case of the Baltic peoples, it takes longer to build solid steps to resistance.

The international treaties and declarations - originally made by the great powers and later extended to 159 member nations in the United Nations - seem to be the natural point of departure in the struggle for freedom for the smaller nations.

Although the declarations alone provide no immediate action in cases of transgression, international declarations on human rights and freedoms do provide a common platform for the condemnation of inhuman acts by despots.

INDIGNATION.

Oppressed people believe there is something more capable in shaking despotic rulers than lightning, thunder or quiet diplomacy: It is the threatening indignation of the whole civilized world.

In these bright new days of 'perestroika', the Western public awaits with bated breath for the new initiatives and the public relations victories of Mikhail Gorbachev. They are ready to grant the

'most favoured' category on trade with the Soviets, as soon as Mr. Gorbachev will raise the quota for exit visas to one minority.

The cultural genocide and barbaric Russian chauvinism in the non-slavic Baltic States, occupied since the treacherous Stalin-Hitler Friendship Pact of 1939, seem not to be of consequence in East-West relations.

However, the solemn international declarations are still there. And the Balts claim that what Stalin started with mass-deportations on June 14, 1941, and under the auspices of the Stalin-Hitler pact, Mr. Gorbachev continues. But instead of outmoded deportations, he uses demographic and ecological changes.

A disproportionate part of Soviet heavy industry with toxic wastes is squeezed on to Baltic soil. A great Western polluter like Occidental Petroleum is operating an outmoded ammonia plant in the Latvian city of Ventspils.

In its hunger for foreign currency, the Soviet government also ships from France great quantities of the most poisonous industrial waste for burial in Latvian soil south of Riga. Mr. Gorbachev wouldn't like it buried in the Russian wastelands.

Huge factories are built on Baltic territories. Raw materials and migrant masses are shipped from distant regions of the Soviet empire. Enormous industrial wastes pollute the Baltic soil, rivers and the Baltic Sea. Finished products are shipped back to the empire or to foreign countries, waste and migrants (including 30,000 Chernobyl radiation victims) remain on Baltic soil. In Ventspils and Olaine regions, doctors advise young couples not to have off-spring - they might be retarded or physically handicapped.

Thus with ecological and planned demographic change, Stalin's genocidal plans against the Baltic peoples are accomplished today by Mr. Gorbachev.

RUSSIAN FASCISM.

Unfortunately, it seems not to be clear to the Western world that the main moving power of Soviet expansionism along its border is the same as in the Czar's time. Always it has been Russian fascism, in the Czar's time called pan-Slavism. Today, in Soviet Russia, no one believes in Communism or Russian socialism, it is dog's barking in the wind.

In these new days of 'perestroika' and new shortages of life's necessities, Russian chauvinism is the one commodity which appeals to the Russian masses and costs no foreign currency.

Mr. Gorbachev wouldn't be the smart Soviet economist if he didn't use it.

However, another part of humanity has been successful in building democratic institutions and improving human relations without coercion or chauvinism and is successful in limiting autocratic irresponsibility. It shows that it is possible to change the system, and that it is easier to do that than to change human nature.

One historical example is Western Germany. It changed from brutal totalitarianism to democracy, not to the other personality cult, Communism. Germany paid its price and rejoined the family of civilized nations.

And the world should demand from the Soviets exactly what it demanded from Germany.

The hundreds of thousands of Balts deported to Siberian slave camps on June 14, 1941 and in March 1949 do not increase substantially the numerical proportion of the tens of millions killed by Soviet Communists over those killed by the Nazis. However, the proportion of Baltic victims is so great that the future existence of the three European nations is threatened.

Still, it seems, the Balts are not giving up their last stand. The symbolic date, June 14, has united Estonians, Latvians and Lithuanians as the three nations with different languages have never been united. June 14 is their Common National Day. This year it was to be observed in Hamilton city hall today by unveiling the memorial plaque to the deportation victims.

But not mourning alone! It is the Baltic cry for justice that is the true spirit of June 14. The Baltic nations have not forgotten the promise of the Atlantic Charter signed by the U. S. and Britain, which declared freedom and self-determination for all the peoples of the world. The Balts demand also the fulfillment of the UN Human Rights Declaration and the Anti-Genocide Act.

UNITED.

The martyrdom of the first June 14 has today resulted in the spontaneous development of Baltic Popular Fronts in Tallin, Riga and Vilnius. Their basic demands are economic dissolution from the Soviet pollution prerogatives and evacuation of Soviet troops from Baltic territory.

The symbolism of June 14 shows that neither the free nor the oppressed can choose for themselves the problems which history puts before them.

But they can choose the ways to solve them. The histories of Nazi Germany, Soviet Russia, and China have shown that totalitarians do not know how to solve the problems.

CANADIAN LATVIAN LEADER BLASTS KREMLIN & PRAVDA CLAIMS

**Claim that it was logical for Baltics to invite the Red Army, is ludicrous!
Russians are demonstrating for colonial privileges, not minority rights!**

According to Dr. Guntis Silins, president of the Latvian National Federation in Canada, the allegation made in a Soviet Foreign Ministry news conference, that it was perfectly logical for the Baltics to invite the Red Army after the Nazis invaded Poland, is ludicrous.

Dr. Silins stated:

...the Kremlin claim is ludicrous! Anyone can go to a library and look up the facts - Latvia and the Baltic States were invaded, occupied and forcibly annexed into the Soviet Union.

The Encyclopedia Britannica for instance, states that: the fate of Latvia was decided by the secret protocol to the August 23, 1939 Molotov-Ribbentrop Pact; that in October 1939, Latvia was forced to sign a dictated treaty of mutual assistance by which the U.S.S.R. obtained military, naval and air bases; that on June 16, 1940, Latvia was invaded by the Red Army; and that on June 20 a new government was formed, which on July 21 voted for incorporation into the U.S.S.R.

The new government formed on June 20 was a puppet regime appointed by Andrei Vyshinski, a Moscow emissary who accompanied the Red Army. Elections for a parliament were held on July 14; voting was done by open ballot and there was only 1 slate of candidates, which supposedly received 97.6% of the vote. It is this parliament which then applied for membership to the U.S.S.R. on July 21, 1940.

Dr. Guntis Silins further challenged reports in Pravda that "...openly anti-Soviet groups are fomenting nationalist hysteria..."

The only hysteria is in Moscow, where a colonial regime is desperately trying to keep the wall of historical lies that have held this empire together from crumbling. Latvia and the Baltics have been colonized by the Soviet Union for close to 50 years. Forced industrialization has built factories that have destroyed the environment, brought in thousands of migrant Russian workers who are openly contemptuous of the Latvian language and culture and have reduced Latvians to a near minority in their own country. When Russians protest against Latvian or Estonian being the official language, when they protest against residency requirements for local elections, they aren't protesting for minority rights, they are demonstrating for the retention of their colonial privileges.

LATVIA 1989 - A MID-YEAR REVIEW

1989 can be characterized as a year of ongoing legislative struggle in Latvia. This struggle for sovereignty has been driven by the Latvian Popular Front.

Latvian Popular Front Sweeps March Elections

In the key development of 1989, a slate of candidates supported by the Latvian Popular Front won 3/4 of the seats allotted to Latvia in the March 26 elections for the People's Congress of the Soviet Union. A majority of seats in the Supreme Soviet, the second tier legislative body in the newly reformed parliament of the Soviet Union, were also won by deputies supported by the Latvian Popular Front.

The results of these elections represents a stunning victory for the Latvian Popular Front. Given that ethnic Latvians account for only 50% of the local population, these results indicate that there is widespread support for the Latvian Popular Front's program among other ethnic groups.

The leadership of the Latvian Popular Front sees these elections as a rehearsal for elections to the Latvian Supreme Soviet. These were originally scheduled for the fall of 1989, but after the March 26 elections which saw prominent Communists go down to defeat in a number of constituencies throughout the Soviet Union, conservatives might have succeeded in postponing local elections until next year. Results of the March 26 elections indicate that the Latvian Popular Front should sweep the local elections and form the next government of Latvia.

Baltic Popular Fronts Meet in Tallinn

Prior to the opening of the People's Congress in Moscow, the three Baltic mass movements, the Latvian Popular Front, the Estonian Popular Front and the Lithuanian movement for restructuring "Sajudis", met in Tallinn on May 13 and 14 to hammer out a joint program and strategy. The widely reported June 8 walkout of 24 Latvian deputies along with many Estonian and Lithuanian colleagues from the People's Congress in a dispute about the creation of a constitutional review committee was one manifestation of this joint strategy.

Molotov-Ribbentrop Pact Investigation

Pressure by reform-minded deputies from Latvia and the other Baltic Republics resulted in a key victory at the People's Congress. After a nationally televised debate where historian Roy Medvedev proclaimed that the Baltic States were forcibly incorporated into the Soviet Union, Gorbachev disagreed but announced that a special committee chaired by Yakolev would be set up to investigate the Molotov-Ribbentrop non-aggression pact signed fifty years ago in 1939 by Hitler and Stalin. Its secret protocol resulted in the subsequent illegal occupation of the three independent Baltic States by the Soviet Union. Unless manipulated by the government, findings of the commission should at the very least cast further doubt on the official version of events and increase demands for Baltic independence.

Independence Debate

Even though reformists from the Baltic Republics were able to use the People's Congress as a forum for their quest for political and economic sovereignty within the Soviet Union, the majority of deputies were openly antagonistic. That and the violent repression of

demonstrators in Georgia on April 9, pushed the Latvian Popular Front on June 15 to call on all chapters and members to open debate whether the Front should adopt a program advocating complete political and economic independence. Several days later the Latvian Popular Front adopted a resolution calling on the Latvian Supreme Soviet to declare sovereignty. These steps had long been advocated by informal groups but turned down by the Front's leadership which favoured step by step legislative reform. On June 18, the Latvian Communist Party criticized the Front for escalating tensions within Latvia and on July 1 in a televised speech, Gorbachev issued a veiled warning to those who advocate national isolation and economic sovereignty.

Role of Informal Groups

The informal groups consist of the Helsinki 86 human rights group, the Environmental Protection Club (VAK), the Latvian National Independence Movement (LNNK) and the Latvian Rebirth Party. Some of the leaders of the informal groups are in fact leading members of the Front which also includes reformists from the Communist Party. The relationship between the informal groups and the Front is symbiotic. The informal groups need the protection of the Front while at the same time, as the radical component within Latvian politics, they are able to introduce and legitimize policies which the Front could not do itself.

Latvian National Independence Movement Harrassed

The informals have been subjected to harassment by hardline elements in the government. The Latvian National Independence Movement for example, was proclaimed unconstitutional by Latvian state procurator Dzenitis in March 1989 and given three months to change its constitution. After making minor changes to its constitution at a May convention, the Latvian National Independence Movement was vindicated by a committee of the Latvian Supreme Soviet. In the interim, the Movement turned this attack to its advantage by capitalizing on the unexpected publicity and increasing its membership.

Latvian Communist Party Fractured

This example illustrates the split within the Latvian Communist Party itself. Reformist Latvian Supreme Soviet President Anatolijs Gorbunovs (an ethnic Latvian) has commented that the two factions within the party have less in common than Swedish Communists and Swedish Social Democrats. The Latvian Communist Party is lead by First Secretary Janis Vagris, widely seen as a lacklustre bureaucrat under pressure from both reformists and hardliners. The real power within the Party is hardline Second Secretary Sobolev, who, as is the custom in many Soviet Republics, is a Russian parachuted in from Moscow.

Interfront - "Ugly, chauvinistic organization"

Much support for hardliners comes from ethnic Russian living in Latvia who comprise approximately a third of the population. Many have joined Interfront, an organization characterized in the May 20, 1989 edition of The Economist as follows.

International fronts have been set up, which for the most part are ugly chauvinistic organizations, mostly supported by ethnic Russians angry at new laws on language and schooling that discriminate in favour of locals. However, they also have support from those in Moscow who think it is high time that the uppity citizens of the Baltic Republics were slapped down.

Leaders of the Latvian Interfront are drawn from the large numbers of retired Soviet officers living in Latvia and members of the Civil Aviation Institution in Riga. It is ironic that retired Soviet officers are denied permission to settle in Moscow or Leningrad. Thus many move to Riga to join the already sizeable Russian minority in Latvia.

Interfront Campaign Derailed by Latvian Popular Front

Interfront has been at the forefront of an unsuccessful campaign against migration and language legislation adopted earlier this year by the Latvian Supreme Soviet. Interfront rallies protesting this legislation managed to draw at most 50,000 participants and were eclipsed by two mammoth demonstrations sponsored by the Latvian Popular Front. On March 12 over 250,000 Latvians demonstrated in support of language legislation and democratization while two weeks later, over half a million marched through Riga to honour victims of Stalinist terror in 1949.

Language Legislation Adopted

The language legislation adopted in May, requires that within three years, all workers in the public sector be able to respond to clients in the language of their choice, namely Latvian or Russian. It also requires that within the same period, all students graduating from secondary schools or higher institutions of learning pass not just Russian but also Latvian proficiency examinations. This legislation has elicited howls of protest by Interfront. Most Russians do not want to learn Latvian and yet want the continuation of their privileged status within Latvia.

Migration Legislation to Curb Influx of Workers

The migration legislation adopted in February tries to stem the influx of migrant workers coming to Latvia. As a result of migration, ethnic Latvians have been reduced to a near minority (50.7% in 1989) in their own country. In addition, migrant workers have had a destabilizing effect on Latvia, straining housing, education and social services. Their intolerance of the Latvian language and culture has further inflamed tensions. The adopted legislation for example, requires that any industrial concern in Riga bringing in migrant workers, must pay 25,000 rubles not only for each such worker but also for each member of their family. While the legislation is a positive step, it remains to be seen whether it will be properly implemented.

Economic Sovereignty

Migration to Latvia is the result of massive industrialization since World War II. Latvian industry is dominated by factories controlled by all-Union ministries in Moscow. These factories pollute, require migrant workers, import raw materials and export the finished product. Local needs and concerns are ignored. In short, the existence of these factories in Latvia is illogical. Even the planned 60%-40% economic sovereignty to be granted to Latvia in 1990 will help little because the key industries will still remain in the hands of the Moscow ministries. The ability to control the Latvian economy and in turn solve related environmental and social issues, remains an important objective of the Latvian Popular Front.

Little Progress on Environmental Issues

Latvia is "an environmental disaster. Little progress has been made on environmental issues. The petrochemical complex and potassium salt transshipment complex in the port city of Ventpils, the petrochemical plant at Olaine and the antiquated pulp and paper mill at Sloka are the three most critical of many dangerous situations. Proper sewage treatment is also non-existent. Even the capital city of Riga has contaminated drinking water and lacks any sewage treatment facilities.

Reaching out for Western Contacts and Expertise

Environmental issues are one of many areas in which Latvians have been reaching out to the West, particularly to exile Latvian communities in North America and Europe. In late 1988 and 1989, without exception, all Latvian informal group and Popular Front leaders have made prolonged visits to the West including Canada. Their objectives include: to develop economic, academic and scientific contacts; to gain exposure to Western ideas and models; to inform the Western press and governments of developments in Latvia; and to legitimize contacts with exile Latvian organizations. The Latvian Popular Front's April 6-9, 1989 summit meeting in Gananoque, Ontario with over 100 Latvian social and business leaders from Canada and the United States shows how far previously forbidden contacts have progressed. Cultural exchanges have also flourished. Not only are groups such as the renowned chamber choir "Ave Sol" visiting Canada and other western countries, but ensembles from exile communities are touring Latvia in unprecedented numbers.

Future Stories to Watch

Key stories to watch in the future include: the Latvian Popular Front's debate on independence and the reaction by the Communist Party; the second convention of the Latvian Popular Front scheduled for September 30 and October 1 in Riga; the emergence of a Baltic block aligned with other reformists in the People's Congress and the Supreme Soviet; the commission appointed to investigate the Molotov-Ribbentrop pact; and the local Latvian elections now possibly deferred to early 1990.

CONTACT - Viesturs Zarins 416-755-2353 (days) / 416-842-8849

TIKŠANĀS.

Pēdējā laikā bijusi izdevība tikties un parunāties ar vairākiem interesantiem un darbīgiem cilvēkiem, kas Kanadā viesojušies no Latvijas. Sādu ciemiņu brauc ar katru mēnesi, nedēļu un pat dienu arvien vairāk, jo ikvienam, kam ir izdevība, agrāk vai vēlāk rodas vēlšanās apskatīties, kā ļaudis dzīvo Rietumos. Tiekoties sarunas parasti ir raitas un skaļi dažādas temas. Visās jūtam daudz kā kopīga, un katra no tām iemet savu skaidrību un kādreiz jautājuma zīmi tik ļoti mainīgajos politiskajos un sabiedriskajos apstākļos.

Nav šaubu, ka dzīves apstākļi Latvijā patlaban nav apskaužami - ir ļoti grūti. To apliecina katrs ciemiņš un katrs, kas Latvijā viesojies. Tie nodarbina visu prātus, un katrs vēlētos tos uzlabot. Cenšas palīdzēt saviem tuviniekiem.

Politiskā cīņa ir degpunktā. Visi deg par Latviju. Katrs savā veidā un izpratnē. Cerība ir tas gaismas stariņš, kas liek pārvarēt neiedomājamus šķēršļus, liek darboties, liek sastāvēt demokrātiskās organizācijās un vienībās.

Plašāk aizvadītajās nedēļās iznāk parunāties ar Juri Steprānu, Uģi Pētersonu un Armandu Puči..

Juris Steprāns ir dažādu lauksaimniecības projektu speciālists. Viņam rūp tas, kā uzlabot lauksaimniecības jomas, panākt labāku ražību, kā iegūt ārzemju valūtu, kā panākt uzlabojumus vispārējā ekonomikā. Šī vēlme, starp citu, ir daudzu latviešu prātā - tikai ar pašu latviešu tirgzinību, zināšanām un māku īstenošot un panākot cerēto un loloto neatkarību.

Steprāns pārsteigts par to, cik mēs, rietumos, maz zinām par notikumiem un strāvājumiem dzimtenē un ka mēs tikpat ka nemaz nepazīstot turienes ievērojamākos latviešus. Reizē viņš tomēr gandarīts, ka šie esam saglabājuši savas organizācijas un latvietību. "Tas jums jāturpina," viņš mudina, "mums jūsu zināšanas būs vajadzīgas."

Sākam pat risināt kāda lielāka projekta iespējas, kuŗa īstenošanā varētu izpalīdzēt Kanadas valdības un privātrūpniecības iestādes.

Uģis Pētersons, ansambļa Ornaments mūziķis, kas šai mūzikālai vienībai ziedojies tādēļ, ka ar mācības spēka algu nav varējis izdzīvot - "Nu, ar 150 rubļiem vai 10 dolāriem mēnesī taču nevar izdzīvot un uzturēt ģimeni!" Te nu arī atklājas, ka melnā tirgū naudas izmaiņa ļoti svārstīga. Par vienu dolāru varot dabūt no 10 līdz 20 rubļi!

Arī viņš dzīvo cerību alkās, ka lietas reiz griezīsies Latvijai par labu. "Esmu pesimists," viņš atklāti saka, "vari to un pārējo droši rakstīt avīzē... Būtībā nekas jau nav mainījies. Ja agrāk mums līdzī brauca čekisti, pavadoņi, tagad izseko ar datoru, kuŗā visas ziņas ierakstītas tā vai tā. Kāda tur starpība?"

Viņš pastāsta par pašpieredzētiem dzīves apstākļiem aiz Urāliem, Padomju Savienībā. Kā tur cilvēki literāri dzīvojot lopu mēšlos un alās un tomēr esot apmierināti. Kaut ko tādu esot grūti iedomāties. "Bet varbūt tā ir labāk, nekā cerēt un tikties pēc garīgas pilnības un politiskas brīvības. Viņiem ir vieglāk. Nav ne par ko jādūmā. Mēs tā nevaram. Tā nevar arī viņu jaunie. Tie, padzirdējuši par apstākļiem Baltijā, sūpā par nokļūšanu turp. Tie vairs nevar samierināties..." viņš domīgi piebilst.

Lai dzīvotu, kad atgriezāties Maskavā, smadzenēs burtiski jāpagriež kloķītis un jāaizmirst rietumu pasaules labumi," viņš saka. "Jādzīvo mums ir, jo jāuztur ģimene un latviešu lieta. Latvija ir mūsu. Tai mēs piederam."

Augusta otrā pusē Montrealā, Otavā un Toronto viesojas 18 Latvijas Valsts Universitātes studenti. Viņi ir apmaiņas ciemiņi ar Otavas Universitāti (izkārtojis Pēteris Brauns), kuŗas studenti mēneša sākumā bijuši Latvijā. Viņu vidū jaunīšņ žurnālists, kas Padomju Jaunatnē raksta

par ekonomijas jautājumiem, vārdā Armands Puče. Pierunāju viņu uzrakstīt savus iespaidus Kanadā - MLB Ziņotājam. Viņš apsolas un solījumu izpilda - saņemu vairākas lappuses. Lasiet viņa uzrakstīto turpmākajā slejā. Mūsu pusē solījumi tik viegli nepiepildās vai makā nekrīt. Par to viņam paldies.

Lidlaukā studenti visi par piemiņu ceļa somās paņēma MLB Ziņotāja augusta numuru. Septembra viņiem paļiet secen, jo nav vēl iznācis.

"Esam latvieši. Nevaru saprast, kāpēc mums līdz brauc četri krievi. Mums viņus nevajaga!" Viņš vēl pastāsta, ka ceļš ik studentam maksājis 1.500 rubļu, no kuŗiem 500 segusi universitāte, bet pārējo vecāki, jo - "mums taču, studentiem, tādas naudas nav!"

Viņam ļoti kritisks prāts. Ar krieviem Latvijā problēmu esot mazāk kā ar latviešiem pašiem, kas it kā esot sadalījušies vairākās frakcijās. It sevišķi esot izjūtama vidējās paaudzes atturība.

"Jaunie ir ļoti dedzīgi," viņš apliecina, "bet vidējie, laikam, baidās. No kā baidīties? Vai no atlaišanas? Vecie zin un visu pārdzīvojuši."

Viņš vēlas ļoti radikālus soļus. Ik viņa vārdā jūtama jaunības drosme un spars.

Ne pa velti šķiršanās Mirabeles lidlaukā ir daudz asarām aplaistīta...

M. ŠTAUVERS.

MĒS ESAM LATVIEŠI.

(Man negribas izdarīt pārsteidzīgus secinājumus vai arī kādam dot padomus, un, tomēr, par izjūtām, kas mani pavadīja divu nedēļu ceļojumā pa Kanadu, es vēlos uzrakstīt. Pirmkārt, tāpēc vien, ka līdz šim tik maz iepazītā trimda parādās savādākā krāsu spektrā.)

Šie vārdi ir skaisti, bet zem tiem, bieži vien, nav vairāk seguma, kā ticība komūnisma nākotnei. Vai esat kādreiz aizdomājušies, kāpēc Jums šajā vidē (tieši šajā!) ir jāzaglabā latviskums? Vai tikai tāpēc, lai ar prievīti kaklā atcerētos, ka Dievs svētī, SO, to, ko krievs atpēmis, WELL...

Šeit pabūstot, esmu atskāris, ka lielākā daļa latviešu sevi saglabā kā latviešus tikai ar to, ka vēlas kādam atriebt, pierādīt, pārliecināt, bet nevis tāpēc, lai, tiešām, sirdsapziņas vadīti, censotos vismaz kaut kā veicināt tos darbus, kuŗus varētu kopumā nosaukt - Par Brīvu Latviju!

Te man var jautāt, kas tad tie ir par darbiem?

Un uzreiz pateikšu, ka atbilde man nav gatava, jo arī es nezinu, kas ir šobrīd svarīgāk - vai sūtīt uz Latviju kompjuķterus vai automātiskās plintes, bet vienu gan varu piebilst - nevērtējiet par zemu tos cilvēkus, kas Latvijā dzīvo un dzīvos.

Nereti nācies dzirdēt, ka, lūk, pateicoties aktīvajai (?) Baltijas valstu trimdai, pasaulē vēl līdz pat šai dienai (un pēdējā laikā jo īpaši), zina, kāds noziegums tika izdarīts pirms piecdesmit gadiem, ko, lūk, pateicoties Jums (trimdai) Baltija tagad ir sajūtusi nelielu brīvības elpu.

Jā, šādās domās ir diezgan liela trimdas daļa, bet neaizmirsīsim, dārgie tautieši, ka Jūs vai arī Jūsu senči pirms piecdesmit gadiem pameta slīkstošo kuģi... Varat oponent, ka toreiz starp diviem ļaunumiem izvēlējaties mazāko, bet daudzi neizvēlējās... Naizvēlējās Jāņa Petera māte un tēvs, neizvēlējās Imanta Ziedoņa vecāki un daudzu citu latviešu bērni, bet vai viņus tāpēc vien varat dēvēt par sarkanajiem, par komūnistu rokļaižām. Protams, katram ir sava uts, un, kas saka, ka viņam nav, ta tad tam ir divas. Vēl necik sen, kā trimda skatījās uz Latviju no augšas. Un ja tikai uz Latviju vien, bet arī uz Latvijā dzīvojošajiem latviešiem tika mesti izsmiekla un pārākuma apziņas skatiņi.

Vai tā bija pašaisardzība, vai revanšs par zaudēto tēvu zemi? Nespēlēsim paslēpes. Es vēl līdz šim brīdim neizprotu tos latviešus, kas man

piedāvāja palikt Kanādā. Jā, neoliegšu, ka man simpatizē Kanadas dzīves līmenis, kas ir krasā kontrastā ar nožēlojamo Latvijas ekonomisko un politisko stāvokli. Tāpat es negribu attaisnot savu izvēli par labu Latvijai tikai ar sentimentālām Dzimtenes jūtām. Bet man ir cerība, un tas ir galvenais. Es zinu, ka maniem vecākiem, ne arī man nenāc nedzīvot brīvā Latvijā. Varbūt maniem bērniem? Varbūt. Bet kāpēc es turos pie tās apsmietās zemes? Kāpēc tieši man ir nolemts ciest, piemēram, kāda Džona, Lara vai Džūdijas vietā? Ar ko es atšķīros no viņiem? Es sāku meklēt vārdus un nevaru tos atrast. Bet varbūt tieši tas atšķir, latviešus Latvijā no latviešiem trimdā?

Protams, man nav nekāds prieks Jūs visu laiku kritizēt, jo tik slikti jau nemaz neesat. Un pateicoties tieši labiem cilvēkiem, septiņpadsmit Latvijas studenti (visi latvieši!) ieradās Kanādā, lai slēgtu līgumu ar Otavas Universitāti par turpmāko sadarbību. Kāds būs šo sakaru turpmākais liktenis, to grūti spriest, jo pretēji jūsu sistēmai, padomju iekārtā valda nenoteiktības chaoss.

Un mums ir jāraugās uz Rietumiem - gribam to, vai nē - jo pagaidām tikai šeit iespējama pilnvērtīga smadzeņu izmantošana. Latvijai vajadzēs daudz gudru prātu. Tieši tādu, kas nav saindēti ar utopiskā sociālisma dziru. Savulaik tādu cilvēku pietrūka, lai Latviju nosargātu.

Iespējams, ka savās īsajās pārdomās esmu kādu aizvainojis. Ja tas tā, lūdzu piedot. Ceru, ka Jūs to darīsiet, jo, kā daži apgalvo, Rietumos esot demokrātija un vārda brīvība.

Neskatoties uz manu pesimismu, liela daļa cilvēku Latvijā vēl tic trimdai, bet vai trimda tic Latvijai? Es ceru...

Ar cieņu,

ARMANDS PUČE,
students no Latvijas.

PADOMJU KONSULĀTS PIENĒM PROKLAMĀCIJU.

23. augusta vakara stundās pie PSRS konsulāta Montrealā pulcējās ap 300 demonstrantu, kas piedalījās Melnās lentes dienas rīcības komitejas rīkotajā protesta demonstrācijā. Rīkotāji ar to atzīmēja Molotova-Ribentropa slepenā nolīguma 50. gada dienu.

Demonstrāciju ievadīja svētbrīdis, kurā dievvārdus teica igauņu mācītājs H. Laaneots, bet lūgšanu ukraiņu priesteris.

Garāku uzrunu teica igauņu vēsturnieks, profesors Konkordijas Universitātē, M. Pūvels (Puhvel), iztirzājot šī slepenā pakta nozīmi (Lasiet runas pilnu tekstu angļu valodā svešvalodu nodaļā! Red.). Vēl klausītājus uzrunāja ukraiņu pārstāvis J. Markiza un čechu - Dr. N. Kazdāns.

Aprišu vadītāja Milda Danis (Danys) nolāsīja Ipašu proklamāciju, kas prasīja slepenā pakta atcelšanu un neatkarības atjaunošanu visām trim Baltijas valstīm.

Rīkotāju delegācija, kurā bija M. Danis, J. Tērauds un J. Markiza, zvanīja pie konsulāta vārtiem, lai nodotu proklamāciju PSRS konsulam. Vārti nevērās. Protestanti runas korī atkārtoti ap ceturtdaļstundu sauca: "Atveriet durvis!" Pēc pieminētās vilcināšanās, durvis un vārti atvērās. Delegāciju pieņēma konsula asistents. Tas, kā vēlāk ziņoja M. Danis, proklamāciju pieņēmis un solījis to nodot tālāk.

Starplaikā demonstranti pacietīgi gaidīja rezultātu. Daudzi bija iedezinājuši svečītes. Lielais vairums nēsāja melnās lentītes. Citi bija tērpušies melnās drēbēs vai izmantojuši citus melnus apģērba gabalus.

Bez igauņiem, latviešiem un lietuviešiem demonstrācijā piedalījās poļi, čehi, ungāri, slovāki, rumāņi, ukraiņi, indonēzieši un citi apspiesto tautu pārstāvji, arī lebanieši, kas

še veselās trīs dienas protestēja pret nežēlīgajiem apstākļiem un kaŗu Lebanonā.

Demonstrācijas norisi filmēja CBC televīzijas raidītājs, un tā pēc dažām stundām bija skatāma ne tikai vietējās stacijas pārraidījumā, bet arī visas Kanadas mērogā.

Pakta 50 gadu atceres atzīmēšana izpelnījās sevišķi plašas atzīmes vietējā presē. Tā angļu valodas rīta laikraksts Gazette savā 23. augusta numurā tai veltīja pagaŗu ievadrakstu - "Shedding light on a lie in the Baltics".

Tas noslēdzas ar šādiem paragrafiem:

"But if Moscow admits that the Baltic republics are legally entitled to their independence, it would have trouble explaining why it had acted like a nasty imperialist. And even as Moscow spurns the Brezhnev Doctrine, it hardly seems likely to wave cheerfully goodbye to part of the Soviet Union itself, let alone a highly prosperous and strategic part like the Baltics. Moscow also would be reluctant to do anything to encourage nationalists in other parts of its empire.

It may be too much to hope that the historical injustice done to the Baltics can be erased. Still, hopes are rising that the injustice might at least be mitigated."

Latviešu pulciņš demonstrācijā varēja būt lielāks. Tie DV Montrealas nodaļas priekšnieka J. Norvela vadībā bija gatavojuši vairākus plakātus. Iepriecināja latviešu jaunatnes līdzdalību.

Š.

BRĪVĪBAS CĪŅU PIEMIŅAS DIENA DZINTAROS.

Sekojoat gadskārtējai paraŗai, DV Montrealas nodaļa ſā gada 13. augustā, savā lauku Ipaŗumā, Dzintaros, rĪkoja Varoŗu piemiņas dienu ar māc. G. Lūna vadĪto dievkalpojumu un sekojoŗo dievgaldu.

RĪkotāji pieredzēja plaŗāko baznĪcēnu saimi kā jeb kad, pāri par 60, un dievkalpojums notĪka vānagu uzceltā svētnĪcā, Dzintaru mājas piekalnā. MācĪtājs pakavējās pie mūsu brĪvĪbas cĪŗu dalĪbniekiem un daŗādiem posmiem kauju laukos. Labā salĪdzĪnājumā ar izvēlēto bĪbeles tekstu, apgaĪsvoja brĪvĪbas cĪŗu gaitu, cĪnĪtāju nestos upuŗus un jaunos cĪnĪtājus ſodienas Latvijā. Viŗš vairākkārt uzsvēra vienotĪbas nozĪmi un tās nepiecieŗamĪbu paŗreizējā laikmetā, kad sveŗi spēki mūs cenŗas iespaidot, ſķelt un atturēt no mūsu visu iecerētā mērķa - brĪvas Latvijas sagaidĪšanas. Jo augstu vērtēja nesalauŗamo un apŗēmĪbas pilno tautu un tās cĪnĪtājus dzimtenē, kur patreiz lielākā dzĪves vērtĪba nav vis materiālā puse un mantĪba, bet gan tautas pastāvēŗana, kopĪba un Latvijas brĪvĪba.

Dievgaldu saŗēma ap 20 dievgaldnieku. Mūzikālo daļu veĪca Jūlijs Metums uz savām lĪdzatvestām ēŗģelēm. SkaĪstais un jaukais svētdienas rĪts kopā ar dziļo sprediķĪ dievlūdzejos atstāja svētsvinĪgu iespaidu un pārdomas par to, ko mēs darām un kas mums būtu jādara.

Pēc pusdienām, par kurām gādāja vanadzēs, sekoja I. Skrastiņa referāts par tematu "BrĪvĪbas dziesma jo skaļa". Referents iesāka ar vārdiem: "Vai tavs mūŗs kam lietĪ der?" Tas esot jautājums katram, kam būtu jādots patiesa un godĪga atbilde. It seviŗķĪ tiem, kas savu dzĪves ceļu iet tikai tāpēc, ka piedzimuŗi un labāku nezĪnot. -

"Tik gauŗām maz savā gaŗajā mūŗā mēs atradĪsim darbus, kurus tieŗām varētu saukt par labiem, cēliem un cildeniem, tādiem kas tĪka vakar un tiek vēl ſodien darĪti mūsu sadalĪtās, izkautās un izkaisĪtās tautas labā. Cik mūsu vidū ir to, kas labprātĪgi, bez Īgnuma gatavi pielĪkt roku un iesaisĪtĪt savu sirdi mūsu sabiedriskos darbos, uzpēmties pienākumus un atbildĪbu? Cik no mums atbalsta mūsu vietējās biedrĪbas un organizācijas, mūsu latviŗkos pasākumus un mūsu kopējās ieceres?" Un tālāk: "ſodien, mūsu varoŗu piemiņas dienā, lai Dievs dotu, ka mūsu domas, vismaz uz Īsu brĪdi, apstātos pie mūsu kaŗavĪriem, pie mūsu varoŗiem, kaŗa invalĪdiem un arī pie tiem, kas ne savas patĪkas, bet

gan pienākuma saukti, ar saviem labiem darbiem mūsu dzimtenē bija izpelnījušies ceļus uz vergu un iznīcības nometnēm. Tie, kas šodien mūsu dzimtenē sauc pēc brīvības, gaismas un taisnības, tie, kas pilni gaišu cerību, ticības, pulcēdamies tūkstošos atceres un piemīņas sarīkojumos un dievkalpojumos, ar paceltiem Latvijas karogiem, tie ir mūsu varoņi, mūsu šodienas lielie brīvības cīnītāji. Viņi gaida uz mani un tevi, latvieti brīvajā pasaulē! Atsaucies un pacel savu balsi, lai pasaule sadzird viņu izmisīgos brīvības saucienus; ja ne šodien, kad tad? Dari, ko vēl spēj, lai arī tev, tava mūža vakarā nav jājautā, kam gan mans gaŗais mūŗš īsti derēja? Tie, kuŗi aizgāja mūŗības ceļus. Tiem mūŗš bija gauŗām īss, bet viņu darbi bija gaŗi un lieli. Viņi domāja tikai vienu domu - pienākums. Un viņi sapņoja vienu un to paŗu sapni - brīvību tēvu zemei..."

"Metīsim skatu uz straujiem un neapturamiem notikumiem šodien dzimtenē. Laikā, kad mēs un mūsu organizācijas ŷeit met kauliŗus par to, kam dot un no kā ŷemt, baidoties, ka nu kāds nedabū par daudz, vai arī, ka mūsu sūtītās palīdzības paciņas neiekrīt kāda svārka kabatā, kuŗa odere gan bija pelēka, bet svārka virspuse iesarkana, dzimtenes izaudzinātais dēls un meita velk neatlaidīgi un nemitīgi jo augstāk pret Latvijas debesīm sarkan-balt-sarkano karogu, neprasot kādu kreķlu valkāja viņa kaimiŗš vakar un kādu vilks šodien. Tie, kuŗus mēs kādreiz, un arī vēl tagad, likām zemjautājuma zīmes, jo viņu dzejoļi, runas un raksti mums bija nesaprotami, šodien, mīļie draugi, tie ir paŗi skaļākie Latvijas brīvības prasītāji. Palasiet dzimtenes laikrakstus, un jums atvērsies acis un apklusīs maldīgie aizspriedumi. Šodien, mūsu varoņu un brīvības cīņu piemīņas dienā, mēs jo zemu liecam galvas mūŗam nelokamiem latvju tiesību un taisnības aizstāvjiem un brīvības prasītājiem. To vidū, it sevišķi, pazīstamajiem Gunāram Astram un Jurim Ziemeļim. Viņi neprata locīties un liekt savas muguras neŗēlīgās varas priekŗā... Viņi atdeva savas dzīves un dzīvības pārliecībā, ka cita labāka ceļa nav. Viņu un daudz citu, viņiem līdzīgu, šodien mums vairs nav. Tieŗi šodien, kad dzimtenei vajadzība pēc ŷiem dēļiem un meitām ir vislielākā. Tieŗi šodien, kad mūsu upuru nesēja tauta pienākusi pie bezgala dziļas un neiedomājami grūti pārkāpjamas aizas."

Savu referātu referents nobeidza ar Latvijas Tautas Frontes padomes priekŗsēŗa Daiņa Īvāna vārdiem: "Nevis asaras, bet darbs un cīņa, kur sauc Māte Latvija, mūs vedīs. Brīvību nevar ne izlūgties, ne arī pieprasīt. Tā ir jāizcīna un jāņem paŗiem. Impērijas bojā eja mūs novedusi pie robeŗas, kur jāizšķīŗas par brīvību vai nebūtību un nāvi. Mēs nedrīkstam aizmirst, ka Sibīrijas tundrās balo latvieŗu kauli, un pretiniekam jāzina, ka atmaksas stunda tuvojas."

Mīļie draugi, tie ir daudz, jo daudz lielāki, varenāki vārdi un darbi, kas tūkstoŗkārtīgi pārspēŗ mūsu dusmu izpaudumu, rādot kulaku, iebāztu bikŗu kabatā. Nevērtēsim viņus pēc matu un kreķlu krāsas, bet raudzīsimies uz viņu darbiem un klausīsimies viņu vārdos, kas tik droŗi, tik brīvi un tik skaļi tiek izteikti okupantu deģunu galā. Mums vēl bezgala tāls un gaŗš ceļš ejams, lai mēs spētu viņiem tuvoties.

Jautāsim šodien katrs sev, vai mans mūŗš kam lieti der?

Referātam sekoja Leonīda Breiķŗa dzejolis "Lūŗŗana", ko lasīja E. Reveliŗš, kas vadīja dienas laicīgo daļu.

Uz Gributu ģimenes lūŗumu, māc. G. Hūns pieminēja nesen mūŗībā aizsauktos nodaļas biedrus. - Aleksandru Zariņu un Artūru Malderi. Viņu piemīņai dziedāja divi dziesmas.

Par ŷaklo darbu vanadzēm pateicās E. Vītiņa.

J. Sk.

TĒRVETE. Pēc Bērnu nometnes Īslaicīgas rosības un lielākās dzīvības, tur iestājās kā pagurums, kļums un lielāka atpūta. Ir jau gan neliela latvieŗu sabiedrības daļa, kas te manāma visu vasaru. Un ne jau tie ir tikai slinkotāji un atpūtas meklētāji, notiek jau ŷādas tādas pamatotas vai izdomātas saieŗanas. Kā nu visas tās sauc, nav svarīgi, jo ir pankūku ēŗšana, kūpinātu zivju garŗoŗana, dzimŗanas dienas, laulības atceres vai cita iemesla, bet nav vairs senāko Annas dienu, jo nav nevienas Annas. Ja nu kopā sanāk vairāk kā 3, tad jau tā ir partija, kā to saucam šodien tik iecienītā vārdā.

Mūsu paŗu sen senie svinību un saietu vārdi izgaisuŗi un nav cieŗā pat lielākām organizācijām.

Lai nu iemesli kādi, sanākŗana ir draudzīga ar bagātīgo baudāmo un tukŗākām vai vērtīgākām pārrunām un esoŗo notikumu iztirzāŗanu.

Tā ceturtdien, 3. augustā, saulainā un jaukā nedēļas dienā, Tērvetes virzienā skrien vairāki satiksmes līdzekļi. Vecāko gadu gāŗumu ļaudis dodas, lai pulcētos Pensionāru apvienības izbraukumā. Tērvetes draudzes pagraba telpā balti klāti galdi kā viesībām. Tie Veronikas Vārsļavānes sakārtoti, palīdzēm izpalīdzot. Galdus rotā Valijas Brāzmas rūpīgi audzētas un koptas, retas izdomas daiļi sakārtotas krāŗņas puķes, visdaŗzādākās krāŗsēs un veidos. Cik mums vēl ir sievieŗu, kas nav aizmirsuŗas kopt un lutināt skaistās puķes? Dievamŗēl, arī ŷī senā latvieŗu tradīcija nav vairs tik dzīva un sparīga kā senāk.

Kaļ ap galdiem sasēduŗi gaidītie ciemiņi un viesi no Montrealas un paŗi ieziemieŗi - tērvetieŗi, sanāk ap 60 galvu. Jo patīkamāk, ka te ciemojas arī mūsu dzimtenes pārstāvēji - Inga, Aivars, Olga, Ēriķs, Skaidrīte un ģiprā Sandra, lai redzētu, kā vecie ļaudis Kanadā pulcējas. Dzimtenē vairāk mīlot savrūpību un neesot tik draudzīgu saieŗanu kā ŷeit.

Daŗus vārdus saka Ēriķs un pateicās mūsu puses ļaudīm par atbalstu un dzīvoŗanu līdz notikumiem dzimtenē. Apvienības priekŗniekam viņš pasniedz Latvijā iecienīto krūŗu nozīmīti Latvijas krāŗsēs. To piesprauŗ meitene Skaidrīte.

Nesaprotama ir lieta, ka nav neviena no kaimiņu - Otavas puses. Lai gan attālumš no Montrealas līdz Tērvetei ir tāds pat kā no Otavas, tad ir iemesli, kuŗus otavieŗi nevar pārvarēt un sadūŗoties doties "tik tālā ceļā". ŷēl.

Saieta gaita, kā jau parasti, sākas ar Veronikas lūŗŗanas vārdiem un groziŗos atvesto labumu baudīŗanu. Sanāksmi organizēja un par to rūpējās Kraukļu Arvīds. Viņa rūpē bija arī cienāŗana ar dzirkstoŗo vīnu. Groziņu bagātība bija tik liela, ka pietiktu tīvreiz lielākam pulkam. Veronikai vairākas palīdzes, kas ŷakli rosās, lai būtu kafiŗa ar visām vajadzīgām piedevām. Viss ļauŗu bars līgsms, priecīgs un sajūsmīnāts par satikŗanos skaistajos Tērvetes upes krastos, lejās un pakalnos, kaut uz brīdi aizmirstot pilsētas mūŗus, asfaltu un pilsētas gaisu.

Iespēŗu jau būtu vairāku, piemēram, nometnes telpas stāv tukŗas visu vasaru. Varētu noorganizēt pensionāru nometni, un kas tas būtu par notikumu. Jā, varētu, bet esam palikuŗi neuzņēmīgi un tā pārmainījuŗies, ka kaut ko tādu izvest vēl nevaram.

Būtu jau arī citas iespēŗjas, bet, vienmēr kāds bet...

AGRUMU PĒTERIS.

Pienācis pēdējais laiks mūsu māksliniekiem atmosties no gleznieciskās letarģijas un nokāpt no tīŗri abstraktā un formālā gleznieciskā ziedu Olimpa, lai ieraudzītu savas tautas un mūsu laikmeta lielo un traģisko seju. Māksliniekam ir jābūt nedalītam no savas tautas, tad viņa māksla top apveltīta ar savas tautas svēto garu. Nīklāvs Strunke.

VASARAI AIZEJOT.

Sarmas pirksti
pieskārušies stiebrēm
un loga rūtīm -
ziemas tuvums
atbaida domāt
par rītdienas augļu
ienākšanos.

Manas plaukstas
piebērtas plūmēm -
vasaras skūpstiem.
Papēžos salnas vēsums.

Vēl asterēm jāuzzied!

IV

Negribas projām laist
sauli un vasaru,
negribas kājas apaut,
negribu īsas dienas
sakraut kā kupenu,
negribu logus aizvērt -
negribu sniegu,
gribu vēl zaļumu - - -
Kā iespītējušies bērni
stāstam viens otram
skatoties,
kā koki atvadās no lapām,
gāju putni staipa spārnus
un - nesūdzas.

SEPTEMBRA RĪTS.

Izejot rītam pretim
uz pleciem
vēl miega stundu
un Tavu plaukstu
siltums.

Rīts -

vēsām rokām apskauj
un nomizo mani
tāpat kā,
iekožot ābolā,
nomizo zobus -
vēsus un tīrus.
Siltums kā čaula
nokrīt uz sliekšņa
un
vēsa un tīra
es ieeju jaunā
septembra dienā
ar pateicību.

LOLITA ROZE GULBE.

Iz grāmatas JĀIZTUR, 63.-65. lpp.
Daugavas Vanagu apgāds, 1981.

KĀ PAŠAM SEVI APBEDĪT?

Par apbedīšanas līgumiem.

Sadarbībā ar FADOQ, lielāko veco ļaužu organizāciju Kvebekā, izdots likums par apbedīšanas līgumu slēgšanu. Par šī likuma ievērošanu rūpējas l'Office de la protection du consommateur, vai latviski Patērētāju interešu aizsardzības iestāde, kuŗas adrese Montrealā ir: Village Olimpique, 5199, rue Sherbrooke Est, Bureau 3571, aile A, telefons 256-5061.

Visumā šie noteikumi paredz, kā līgums jāslēdz un kā to izpilda, ieskaitot anulēšanas iespējas. Lai līgumam būtu likuma spēks, jāievēro 2 galvenie noteikumi: 1. līguma norunai jābūt rakstveida dokumentam un 2. iemaksātajam naudas summām jābūt uzticētām kādai likumīgi atzītai finanču iestādei (bankai vai trestam).

Pašā sākumā jānoskaidro, vai apbedīšanas līguma slēdzējam (kāda apbedīšanas biroja vārdā) ir oficiāla valdības atļauja vadīt apbedīšanu (directeur de funérailles) un tiesības noslēgt

attiecīgus apbedīšanas līgumus.

Kā apbedīšanai, tā kapa vietas iegūšanai ir vajadzīgi atsevišķi līgumi; tie nevar būt zem viena un tā paša paraksta. Visiem apbedīšanas pakalpojumiem ir jābūt ierakstītiem līgumā, uzdodot katra atsevišķā pakalpojuma cenu (izmaksu). Līgumā jābūt arī maksāšanas kārtības noteikumi un jābūt norādītam, kādā veidā ieguldītās naudas summas tiks uzglabātas. 90 % no saņemtajās summās ir jānogulda paredzētā kārtībā 45 dienu laikā. Šīs summas, pilnā apmērā, tiek katru gadu indeksētas, tas ir, tām pieskaita attiecīgos augļus, lai segtu inflācijas pieaugumu. Tas nozīmē, ka pēc līguma parakstīšanas nekādi cenu paaugstinājumi uz dārdzības pieauguma rēķina nevar notikt.

Līgumā jābūt paredzētām arī līguma anulēšanas iespējām. Anulējot līgumu 30 dienu laikā, pārdevējs atmaksā visu iemaksāto naudu, bet šai laikā viņš neizdara nekādus pakalpojumus. Pēc 30 dienām, līguma anulēšanas gadījumā, pārdevējs var aizturēt 10 % no iemaksātās summas, bet tā ir maksimālā iespēja. Līgumā var vienoties arī par mazāku procentuālo aizturējumu.

Attiecībā uz kapa vietas pirkumu, pēc 30 dienām līgums nav vairs anulējams, izņemot, ja kapa vietas pārdevējs tam piekrīt.

Ž. W.

VIDEO IZRĀDE.

9. augusta vakarā, Kamīna zālē, Centrā, ap 60 interentu noskatījās jaunāko video lentu no Latvijas, ko no turienes bija atvedis un še pārskatījis Andris Spura, kas šur un tur deva piemērotus komentārus.

Vispirms lentā dzirdējām Jāņa Petera dzeju, ko skandēja vairāki deklamētāji. Pa vidam bija paša dzejnieka komentāri un bērnu koriša tautas dziesmu atskatījumi. Kādā komentārā Jānis Peters teica: "Tautas nākotne skatāma labvēlīgā zīmē, jo 21. gadu simtenis nāk ar jaunu ētiku. Tbilisas notikumi liecina par vārdu bankrotu. Baltijas tautas ir Dieva izredzētas gara spēku dēļ."

Tad skatījām 6 Montrealas latviešus iebraucam Rīgā ar savu Kanadas un Latvijas karogiem rotāto izpriecas laivu "Kurzeme". Tās kapteinis Alvis Kraulis intervētājam pastāstīja par saviem ceļojumiem, kas viņu un ģimenes locekļus aizveduši dažādos Eiropas krastos. Modra Kraule, Andris Spura, Roberts Kalniņš un Pēteris Gabrušs pastāstīja kaut ko par sevi un priecājās par to, ka viņiem bijusi šāda izdevība nokļūt Latvijā (Cik zināms, tad "Kurzeme" bija pirmā latviešu laiva, kas bija ieguvusi oficiālu atļauju iebrukšanai Rīgas jūras līcī.) pa jūras ceļu. Tam pievienojās arī laivas jaunākais matrozis - Mārcis Kraulis, gan atklāti un skaidri pateikdams, ka padomju valsts iekārta viņam nepavisam neesot pa prātam. Vēl tapa iztirzātas dažādu laivu būvēšanas iespējas pasaules tirgum. Visi montrealieši intervijas ugunskrīstības izturēja godam.

No Gotlandes uz Rīgu brauciens ildzis 33 un 1/2, bet no Rīgas uz Olandes salu, Somijas piekrastē, kur Kraulis savu laivu noenkurojis ziemai un ceļojuma sākumam nākamajā vasarā, - 40 stundas. Plašs bija 6. jaunatnes dziesmu svētku, Meža parkā, Rīgā, raidījums. Tūkstošiem lielā skolnieku kopkopa dziedātās dziesmas diriģēja Latvijā pazīstami diriģenti, senioru Leonīdu Vīgneru ieskaitot. Solists bija izcilais dziedātājs Ingus Pētersons. Gandrīz visas dziesmas atkārtāja. Tās iesildīja arī klausītāju sirdis Montrealā. Augšā pieminētie "Kurzeme" laivas pasaules abraucēji bija piedalījušies svētkos un dziļi pārdzīvojuši to latvisko gaisotni.

Raidījuma pēdējā daļā Čikāgas piecīši arī uzstājās Meža parka estrādē. Dziedāja un savus jokus dzina no vakara līdz nākamajam rītam, kad leca jauna diena, milzu audiences priekšā. Viņi bija savā elementā un makten gandarīti. Viņi guva savu cienītāju nedalītu atsaucību.

Šīs lentes kvalitāte bija teicama, un tā deva labu ieskatu pieminētajos notikumos. Darbdienas vakarā 3 stundu garais raidījums vienam otram šķita par garu. Esot paredzēts izrādī atkārtot ruden-

nī. Tiem, ka to šoreiz neredzēja, būtu vērts to noskatīties tad.

Sajā sarīkojumā dzirdējam par likstām, kādas piemeklējušas "Ornaments" ansambli un kāpēc tam uz Latviju bija jāatgriežas no Ņujorkas, ASV. Izrādas, ka vienam no grupas locekļiem Latvijā noslīcis dēls. Tas mājās atgriezies ātrāk, paņēmdams līdzīgu citu dokumentus, kādēļ ornamentieši vairs nav varējuši atgriezties Kanadā. ASV un Kanadas Imigrācijas iestādes pēdējā laikā ir ļoti stingras un nepielaiž tikpat kā nekādus izņēmumus un ļoti raugās, lai katram iebrucējam būtu pienācīgie dokumenti, citādi robežas pāriešana nav iespējama. Iemānīšanās arī nav ieteicama, jo tās atklāšana varētu radīt lielus sarežģījumus nākotnē.

KĀ CENTRS PULSĒ?

Pēc garāka vasaras pārtraukuma, Centra valdes sēde notika 16. augustā.

Tika ziņots, ka jūlija mēneša talkā visus iekrātos lietotos laikrakstus pārrullēja. Centra kase palikusi bagātāka par \$ 210.--.

Pie Centra pastāvošais telefona tīkls būtu jāuzlabo un jāpārorganizē, jo ar laiku ir mainījušies ziņotāji.

Celtņa plāni - meti ir arhitekta izstrādāti. Lašinas pilsētas valde piekritusi būvei. Pēc pagaidu aprēķiniem, celtni izmaksā varētu būt, apmēram, \$ 100.000.--. Pirms darba turpināšanas, Centra valde apsvērs iespēju sagādāt līdzekļus celtni projektam.

Nolēma Centra 6 gadu pastāvēšanas atceres sarīkojumu rīkot 16. septembrī, plkst. 18:00, **Centrā.**

Šī sarīkojuma ietvaros notiks Alīses Kalniņas un Ludviga Kalniņa gleznu un skulptūru skate, ko atklās 15. septembrī, plkst. 19:00. 16. un 17. septembrī skate būs atvērta no plkst. 14:00 līdz 18:00.

Nākošā valdes sēde 13. septembrī, plkst. 19:30, **Centrā.**

L. KALNIŅŠ.

LATVIEŠU SKOLA MONTREALĀ.

Skolas 1989./90. mācības gadu uzsāks šā gada 23. un 24. septembrī, Latviešu Centrā, 3955 Provosta ielā.

Piektdien, 23. septembrī, plkst. 18:30, mācības uzsāks Mēs Mācamies Latviski grupa.

Sestdien, 24. septembrī, plkst. 9:30, pārējās skolas klases.

Plašāka informācija un jaunu skolnieku pieņemšana pie skolas pārzines Ināras GAIĻES, tel. 481-3223.

SKOLAS VADĪBA.

MĒNESS APTUMŠOŠANĀS.

Naktī no 16. uz 17. augustu montrealiešiem bija reta izdevība skatīties pilnīgu mēness aptumšošanu. Tā sākās plkst. 9:21 vakarā un ilga līdz plkst. 1:53 rītā. Pilnīgā aptumšošanās bija no plkst. 10:20 līdz 11:56.

Tā kā debesis bija pilnīgi skaidras, vērošana bija teicama. Mēness aptumšošanās notiek, kad zeme savā rīkošanā nonāk starp mēnesi un sauli.

Mēness aptumšošanās notiek biežāk kā saules un tās skatīšana neapdraud redzi.

Nākamā pilnīgā mēness aptumšošanās, kas būs labi redzama Kvebekā, notiks 1996. gadā.

I.

DV MONTREALAS NODAĻA un LATVIEŠU CENTRS

r ī k o

23. septembrī, plkst. 18:00, Centrā,
3955 Provost ielā, Lašīnā, Montrealā,

populārā dzimtenes mākslinieka
Zilā lakatiņa, komponista - akordeonista

EDUARDA ROZENŠTRAUHA

p l a š u

MŪZIKĀLU VAKARU.

Vēl piedalās 2 dzimtenes mākslinieces -

INDRA JENČA un ASTRĪDA PĒRKONE.

IEEJA: \$ 12.00 no personas;
\$ 8.00 studentiem un pensionāriem.
Bērniem - jauniešiem līdz 14 gadiem - b r ī v a .

Šajā vakarā būs dabūjami atspirdzinājumi, maizītes un kafija.

Par šo koncertu mūsu laikraksti sniedz vislabākās atsauksmes. Tajos piedalījušās plašas apmeklētāju saimes.

Visus ielūdz

RĪKOTĀJI.

DV MONTREALAS NODAĻA un LATVIEŠU CENTRS

r ī k o

10. septembrī, plkst. 16:00, Centrā,
3955 Provost ielā,

dzejnieka un disidenta
Gunāra Freimaņa

PĒCPUSDIENU.

IEEJA: pret labprātīgiem ziedojumiem.

Apmeklēt aicina

RĪKOTĀJI.

ALĪSES KALNIŅAS

LUDVIGA KALNIŅA

gleznu un skulptūru

S K A T E

Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centrā

3955 Provosta ielā, Lašīnā.

Skates atklāšana:

15. septembrī, plkst. 19:00.

Skate atvērta:

16. septembrī, no plkst. 14:00-18:00.

17. septembrī, no plkst. 14:00-18:00.

Lūdzam sarīkojumu rīkotājus paziņojumus iesniegt rakstiski līdz ik mēneša 15. datumam! Steidzamos gadījumos lūdzam nekavējoties sazināties ar redakciju pa tālruni.

Redakcija.

TURPMĀKIE SARĪKOJUMI.

MLB ZIŅAS:

15. oktobrī, plkst. 15:30, Latviešu Centrā, REFERĀTA VAKARS.

Referēs Imants Stēprāns. Plašāka informācija nākamajā MLB Zīpotāja numurā.

11. novembrī, plkst. 10:00, Latviešu Centrā, gadskārtējais MAJAS CEPUMU un GARDUMU un DAZĀDU PRIEKSMETU TIRDZIŅŠ.

Tirdziņam vajadzīgi mājas cepumi, ievārijumi un citi gardumi, kā arī rokdarbi un lietiskās mākslas priekšmeti.

Lūdzam visus līdzšinējos dalībniekus un jaunus labvēļus šī gada TIRDZIŅA talciniekos!

Gatavojaties šim notikumam, ar kušu reprezentējamies vietējā sabiedrībā. Līdzekļi, ko mūsu viesi izdod mūsu vidū, daudz palīdz MLB nākotnes mērķu īstenošanā.

Pieteikšanās un plašāka informācija pie:

Elgas Čops	- tel. 684-2522
Gitas Lukstiņas	- tel. 685-2218
Margas Lūses	- tel. 488-7615
Veltas Ozolas	- tel. 626-3501
Dagmāras Ziediņas	- tel. 694-2817
Ilgas Štauveres	- tel. 457-9832

Plašāka informācija un paziņojumi nākamajos MLB Zīpotāja numuros.

Šī gada MLB ZIŅOTĀJA decembra numurā atkal publicēsim KOPEĶO ZIEMSVĒTKU un JAUNGADA APSVEIKUMU, kā to esam darījuši iepriekšējos gados, jo šis pasākums mūsu sabiedrībā ieguvis ievērojamu atsaucību.

Tas ir kopējs SVEICIENS, ne atpirkšanās no apsveikumu kartiņu sūtīšanas.

Tajā var piedalīties visi MLB Zīpotāja lasītāji un labvēļi, kas to vēlas, gan tuvumā, gan tālumā. It sevišķi gaidām montrealiešus un kvebekiešus, kā arī otaviešus.

Ērtības labad un lai taupītu laiku, automātiski pieņemam, ka visi iepriekšējā gada sveiciena dalībnieki sveicienā piedalās arī šogad.

Ja nu kaut kādu iemeslu dēļ to nevēlaties darīt, lūdzam to nekavējoties paziņot redakcijai (tel. 457-9832).

Protams, atsevišķus sveicienus var nodot draudzes, organizācijas un uzņēmumi.

Piedalīšanās ir pret pašnoteiktu labprātīgu ziedojumu.

Jūsu piedalīšanās kopējā sveicienā ļoti gaidīta. Izmantojiet izdevību! Par to jau jums iepriekšējs paldies!

Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda un adresējami SVEICIENS, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., H9X 2R2, tel. 457-9832.

LNAK aktīviem dalībniekiem, kas savus maksājumus kārtro caur organizācijām, kā Montrealas Latviešu Biedrību (kā tās biedri) un citām tagad ir jāmaksā jaunas likmes. Tās ir -
gadskārtējā dalības maksa - \$ 10.-,
gadskārtējā dalības maksa pensionāriem \$ 5,
studenti no šīs maksas ir atbrīvoti.
Vēl pastāv trīs citas dalībnieku kategorijas:

Māza biedru - maksājums \$ 100.-,
Sudraba biedru - maksājums \$ 250.- un
Zelta biedru - maksājums \$ 1.000.-.
No šīm biedru maksām LNAK savai darbībai izmanto šo summu noguldījumu augļus.

Individuāliem dalības maksu maksātājiem bez organizāciju starpniecības gadskārtējā maksa ir 20 dolāri.

LNAK valdei patlaban ļoti nepieciešami līdzekļi, tādēļ laicīgs dalības maksas kārtrojums tai daudz ko palīdzēs.

MLB biedri savus LNAK maksājumus var iemak-

sāt MLB kasē, adresējot tos MLB kasierei A. Porietei-Bedard un čekus rakstot uz Montreal Latvian Society vārda. Uz čeka mugurpuses lūdzam atzīmēt par ko naudas sūtījums ir.

LNAK pārstāve Montrealā ir:

Māra Demandt - Valdmane, 5065 Kingston Ave., Montreal, Qué., H3X 3R3, tel. 514-484-0712.

MLB kasierei sūtāmas arī MLB biedru maksas.

MLB ZIŅOTĀJA tehnisko izdevumu segšanai augustā mēnesī esam saņēmuši sekojošus ziedojumus:

Gunārs Vērenieks \$ 50.00, Edīte Jakubovska, Jaunodesā, Brazīlijā, \$ 23.00, Aivars un Aiva Vinteri, Londonā, Ontārio, \$ 7.50, Valda Ādleris, Oakville, Ontārio, \$ 7.50, M. Moks, Cudahy, Minesotā, ASV, \$ 2.80, Milda Ozoliņa, Vindhamā, CT, ASV, \$ 11.50, Dr. I. Schwartz, Klīvlendē, Ohaijo, ASV, \$ 4.50.

1989./90. darbības gada ceturtajā mēnesī no 8 lasītājiem \$ 106.80.

Darbības gadā kopā no 41 lasītājiem \$ 586.78.

Spiestuves mašīnu iegādei ziedojuši:

Roksboro pilsētas gada svētku stenda atlikums \$ 161.47, Dr. Gunārs Vēveris, Deitonā, Ohaijo, ASV, \$ 58.00, Pēteris Straziņš, Boltonā, Ontārio, \$ 5.00, Gunārs Gemsts \$ 227.50, Vilis Kornis, Kalgarijā, Albertā, \$ 50.00.

Augustā no 5 lasītājiem kopā \$ 501.97.

Darbības gadā kopā no 20 lasītājiem \$ 1694.47

Abās kategorijās no 62 lasītājiem pavisam kopā \$ 2.281.27.

MLB mērķu sekmēšanai \$ 12.50 ziedojis Sergejs Dreimanis, Grīnvalejā, Ontārio.

Darbības gadā šē līdz šim no 3 atbalstītājiem kopā saņemti \$ 122.50.

Jauniegādātās MLB Zīpotāja spiestuves mašīnas parāds šobrīd vēl ir \$ 4.596.-. Esam to seši no biedrībā uzkrātiem līdzekļiem. Rezultātā MLB kase ir pilnīgi iztukšota.

Tādēļ vairāk kā svarīgi, ka MLB biedri un MLB Zīpotāja lasītāji regulāri kārtro savus maksājumus. It sevišķi vasaras mēnešos, kad biedrībai nav citu ienākumu, bet izdevumi ir turpat \$ 2.000 mēnesī.

Citādi MLB būs nauda jāaizņemas latviešu kredītsabiedrībā.

Arī uz Kvebekas provinces gadskārtējo atbalsu jūgaida, jo iestādes pieprasa biedrības inkorporāciju. Ja tās nav, līdzekļus neizmaksā. Inkorporācija ir process pats par sevi, prasa līdzekļus un dažādas atskaites. Līdz ar to pieaug darba slodze.

Sīrsnīgs paldies visiem mūsu darba čaklajiem atbalstītājiem! Gaidām citus arīdzan talkā!

Gadījumā, ja patreizējo lasītāju saimē ir tādi, kas izdevumu nevēlētos saņemt, lūdzam par to ziņot redakcijai un atsūtīt ziedojuma čeku par līdz šim saņemtajām MLB Zīpotāja burtnīcām. Šāds paziņojums palīdzēs revidēt saņemēju sarakstu un ietaupīt pastmarku izdevumus. Redakcija cer, ka šādu atteikumu būs maz un ka itin visi MLB lasītāji kārtos savas saistības.

Redakcijā nu jau vairākus mēnešus sevišķi čakli strādā Elmārs Bārdiņš. Kļūvis vai gandrīz neatvietojušs. Ļoti čakli izpalīgi laiku pa laikam izrādījušies Valdemārs un Aina Paegles. Dažādu tehnisku apstākļu dēļ neesam viņus vēl kreditējuši izdevuma pēdējā lappusē.

Darbu redakcijā netrūkst, tāpēc tajā gaidīti arī citi jauni darbinieki. Par iespējām lūdzam sazināties ar redaktoru, tel. 457-9832.

Lūdzam līdzstrādniekus piegādāt rakstus un ziņas. Tāpat nemitīgi meklējam jaunus līdzstrādniekus.

Nāciet talkā!

LATVISKAS SERVJETES

Kafijas servjetes - 2 paciņas (katrā 18)	\$ 5.00
Viesību servjetes - 2 paciņas (katrā 18)	\$ 7.00
4 paciņas kopā	\$ 12.00
pa paciņai no katras	\$ 6.00
Pasta izdevumi 2 paciņu sūtījumam	\$ 1.00
Pasta izdevumi 4 paciņu sūtījumam	\$ 2.00
Viesību servjetes saietiem un godiem (150)	\$ 20.00
Pasta izdevumi par katru lielo paciņu	\$ 3.00

Rotājiet galdus svētkos, saietos, godos un sarīkojumos ar šīm latviskām SERVJETĒM.

Tās iegādājoties, Jūs atbalstiet Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padomes darbu.

Čekus lūdzam rakstīt uz LATVIAN YOUTH SONG AND DANCE FESTIVAL vārda un līdz ar pasūtījumu nosūtīt - Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padomei

291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2 tel. 514-457-9832.

ŠODIEN BALTIJĀ...

Gandrīz vai neparasti, ka viens no ātrākiem uzzināšanas veidiem par mainīgajiem notikumiem Baltijā šobrīd ir vietējā prese un masu medija, kas katru dienu vēsta par kādu notikumu vai Kremļa izdarību. Politiskās pārmaiņas Padomju Savienībā ir pavisam "karstas" ziņas šejienes žurnālistiem un preses "līnijas" veidotājiem. Ja sākumā šīs ziņas bija ļoti vispārējas un skopas, tagad tām jau savs plašums. Vairāki notikumi izpelnījušies šejieniešu ievadrakstus.

Tā 27. augustā uzzinājām, ka komunisti Maskavā ir ļoti neapmierināti ar attīstību Baltijā, ka tiem derdzas nacionālisma centieni un brīvības kustība. Politbirojs bija izšķīries par asu brīdinājumu, ko nolāsīja televīzijas ziņās. Šo raidījumu tūdaļ pārķēra gandrīz visas lielākās ziņu aģentūras un televīzijas sabiedrības, pārraidot visā pasaulē.

Dažas dienas vēlāk, 30. augustā no Maskavas nāk papildus ziņa, ka jautājumu iztirzājis pats politbirojs un ka iniciators esot bijis pats Gorbačovs.

"Nacionālisma vīruss Igaunijā, Latvijā un Lietuvā ir jāierobežo!" tā esot atzinis politbirojs, kuŗa loceklis ir partijas pirmais sekretārs Gorbačovs. Tā izteicies padomju Ārlietu ministrijas runas vīrs G. Gerasimovs.

Šī ziņa esot ļoti pārsteigusi brīvības cīnītājus Baltijā. Tie arvien esot Gorbačovu uzskatījuši par savu aizstāvi Kremli un likuši uz viņu vislielākās cerības...

Līdzīgos ieskatos privātsarunās bijuši vairums atbraucēju no Latvijas, it sevišķi Tautas Frontes cilvēki.

Turklāt šejienes presē lasām vērtējumu, ka ekoloģiskie apstākļi Padomijā esot tik drausmīgi, ka valsts atrodoties sabrukuma priekšā. Nekur pasaulē neesot tik slikti ekoloģiskie apstākļi kā Padomju Savienībā. Situāciju pasliktinot vēl tas, ka valsts un režīms nespējot dot nekādus uzlabojumus, jo esot bankrotā.

Tās nav patīkamas ziņas, bet reizē mēs tās nevaram ignorēt. Latvijas apmeklētāji liecina kaut ko līdzīgu.

Jācer, ka komunisti neķersies atkal pie varas un terrora līdzekļiem.

I.

VĒL PAR MANTOJUMIEM UN VECUMA LIKSTĀM.

Ne tikai svarīgs ir mantojuma dokuments, bet arī tiesību došana tuviniekiem kārtot dažādus jautājumus nopietnā saslīmšanas gadījumā. Arī bez šāda dokumenta latvieša grūti krāta mantība var nokārt iestāžu vai pavisam svešu cilvēku ziņā. Mēs nelabprāt domājam par to, ka ar mums kas varētu notikt. Notiek! Un ja nu nav vajadzīgā dokumenta (Power of Attorney), rodas neiedomājami sarežģījumi.

MONTREALAS LATVIEŠU SABIEDRISKAIS CENTRS

r ī k o

SEŠU GADU PASTĀVĒŠANAS ATCERI

sestdien, 16. septembrī, plkst. 18:00, Centra sarīkojumu zālē, 3955 Provosta ielā, Lašīnā.

IEEJA: \$ 22.00 no personas,
\$ 16.00 pensionāriem un studentiem.

Cenā ieskaitītas vakariņas.

Būs bārs, deju mūzika un saviesīga dzīve.

Kamīna zālē -

ALĪSES KALNIŅAS un
LUDVIGA KALNIŅA

gleznu un skulptūru

S K A T E .

Ikviens mīļi gaidīts!

Uz redzēšanos CENTRĀ!

CENTRA VALDE.

LŪDZAM IEVĒROT!

29. augustā paredzētā un izsludinātā Montrealas Latviešu Organizāciju Padomes sēde nevarēja notikt, jo uz to bija ieradušies tikai pieci organizāciju pārstāvji.

Šī MLB Ziņotāja SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS šajā brīdī bija jau iespiests, kādēļ jāizlīdzas ar šo speciālo paziņojumu, ka

n ā k a m ā

Montrealas Latviešu Organizāciju Padomes sēde notiks o t r d i e n, 12. septembrī, plkst. 19:30
Latviešu Centrā.

Padomes priekšsēdis Andris Spura aicina sēdē piedalīties visu dalībnieču pārstāvjus, jo tajā izlemjama šī gada 18. novembra sarīkojuma norise. Darba sekā būs arī citi aktuāli jautājumi.

Organizācijas lūgtas nokārtot arī gadskārtējās DALĪBAS MAKSAS, paņemot līdz \$ 25.00 čeku šai vajadzībai. Tas jānodod padomes kasierim M. Štauve-ram.

PADOMES VADĪBA.

Šo MLB ZIŅOTĀJA numuru nododam Kanadas pastā 31. augustā un 1. septembrī. Kā parasts, pēc apstākļiem izdalām to arī tieši uz rokas pieejamos saietos un sarīkojumos. Šis izdales veids palīdz mums mazināt pasta izdevumus.

Red.

VĒLOS

Piedalīties Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padomes Mūzikas nometnes

LABVĒĻU FONDĀ

kā

GODA LABVĒĻIS – \$ 250 un vairāk _____

VEICINĀTĀJS – \$ 100 un vairāk _____ ATBALSTĪTĀJS – \$ 50 un vairāk _____

Ziedoju Fondam – _____

Līdzekļus izmantos III Mūzikas nometnes sagatavošanas izdevumu segšanai, II Mūzikas nometnes iztrūkuma deldēšanai, kā arī stipendijām, lai nometnē varetu uzņemt katru interesentu, kas tajā vēlētos piedalīties.

Čeki rakstāmi uz **LATVIAN YOUTH SONG AND DANCE FESTIVAL**

vārda un adresējumi – 291 Lorraine Drive
Baie d'Urfé, Qué.,
Canada
H9X 2R2,
tel. 514-457-9832.

Lai to novērstu, vairāk kā svarīgi parūpēties, lai visi legālie jautājumi būtu nokārtoti nebaltām dienām. Tos risinot laicīgi, it sevišķi, vieniniekiem derētu paturēt prātā mūsu draudzes un organizācijas.

Pie reizes ļoti jāuzmanās, ka mantība nenonāk padomju advokātu un iestāžu kārtošanā. Tās šajā ziņā ir ļoti ieinteresētas un acīgas.

Šis temats nav svarīgs tikai pensionāriem un veciem ļaudīm. Vai nebūtu vēlams, ka to pārrunājam plašāk?

I.

LATVIEŠU KREDĪTSABIEDRĪBA MONTREALĀ

maksā par noguldījumiem virs \$ 2.000.00
8 1/2 %, bet par noguldījumiem zem
\$ 2.000.00 - 7 1/2 %.

Par personīgiem aizdevumiem jāmaksā
13 1/2 %.

Māju hipotekas maksā 12 3/8 %.

Kredītsabiedrības birojs atvērts otrdienās
no plkst. 17 - 20. Tel. 637-4082.

Adrese: 3955 Provost ielā, Lachine, Qué.,
H8T 1M1

III MŪZIKAS NOMETNE

notiks 1990. gadā, no 17. - 27. jūnijam,
Orfordas Mūzikas Centrā, Mt. Orfordā,
Kvebekā, Kanadā.

Reģistrācija - \$ 50; dalības maksa - \$ 500.

Lūdzam mūziķus un kamerkoristus, kā arī citus interesentus jau tagad atļicināt laiku šim svarīgajam notikumam, kurā vēlas piedalīties arī lektori un dalībnieki no Latvijas; kā arī parūpēties par stipendiju sagādi, lai varētu nometnē piedalīties. Sekojiet tālākai informācijai presē.

Plašāka informācija: -

Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padomē,
291 Lorraine Dr.,
Baie d'Urfé, Qué.,
Canada H9X 2R2
Tel. 514-457-9832.

Šajā nometnē orķestris un kamerkoris sagatavos programmu, ar kuru piedalīsies 9. Latviešu Dziesmu Svētkos Kanadā, kas notiks 1991. gadā, Toronto.

PADOME.

JŪRAS MĀTE

Dziesmas Baltijas jūrai

Piektvakara puduris un Kolibri
Lietuviešu ansamblis Sodauto

Skaņu fenti izdevis Piektvakara puduris

\$10 + \$1 sūlīšanai

KRIŠJĀNIS BARONS

Ulīza Bērziņa poēma ar tautsdziesmām

E. Freimane, N. Muižnieks, L. Ozola,
P. Raudseps

Čeki rakstāmi Maijai Asbergai

21 Reynolds Street
Canton, MA 02021

Ziņas SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDĪM iesniedzamas rakstiski līdz ik mēneša 15. datumam. Pēkšņo sarīkojumu paziņojumus var nodot arī pa tālruni. Lūdzam ziņu sniedzējus paziņot iepriekš izziņoto sarīkojumu grozījumus, ja tādi rodas, nekavējoties! Lielāku saietu un salidojumu rīkotāji lūgti savas ziņas iesniegt vismaz 3 mēnešus iepriekš. Ja vien iespējams, pat ātrāk!

Neskaidrību gadījumos lūdzam sazināties ar rīkotājiem, jo dažādu iemeslu dēļ nevaram garantēt laikrāža absolūtu pareizību.

S A B I E D R I S K Ā S D Z Ī V E S L A I K R Ā D I S :

Biežāk lietoto
telpu adreses:

Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek ev.-lut. dievkalpojumi, 4345 Marcil.

Ev.-lut. Trīsvienības draudze nams - 3438 Rosedale Ave., tel. 489-3224.

Latviešu Sabiedriskais Centrs - 3955 Provosta ielā, Lašīnā, tel. 634-4082.

7. septembrī, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
10. septembrī, plkst. 16:00, Latviešu Centrā, DV Montrealas nodaļas un Latviešu Centra izkārtojumā, dzejnieka un disidenta G u n ā r a F R E I M A Ņ A VAKARS (Skatiet paziņojumu 27. lpp.!).
13. septembrī, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Centra valdes sēde.
15. septembrī, plkst. 19:00, Latviešu Centrā, atklāj Alīses Kalniņas un Ludviga Kalniņa gleznu un skulptūru SKATI (Skatiet paziņojumu 27. lpp.!).
16. septembrī, plkst. 14:00, Latviešu Centrā, Alīses Kalniņas un Ludviga Kalniņa gleznu un skulptūru SKATE (Skatiet paziņojumu 27. lpp.!).
16. septembrī, plkst. 18:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centra 6 gadu pastāvēšanas atceres sarīkojums (Skatiet paziņojumu 29. lpp.!).
17. septembrī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sirds kapelā, St. Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
17. septembrī, plkst. 11:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
17. septembrī, plkst. 14:00, Latviešu Centrā, Alīses Kalniņas un Ludviga Kalniņa gleznu un skulptūru SKATE (Skatiet paziņojumu 27. lpp.!).
21. septembrī, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
22. septembrī, plkst. 18:30, Latviešu Centrā, Latviešu skola Montrealā atsāk 1989./90. mācības gada mācības Mēs Mācamies Latviski grupā.
23. septembrī, plkst. 9:30, Latviešu Centrā, Latviešu skola Montrealā atsāk 1989./90. mācības gada mācības pārējās skolas klasēs (Skatiet paziņojumu 27. lpp.!).
23. septembrī, plkst. 18:00, Latviešu Centrā, DV Montrealas nodaļas un Latviešu Centra kopīgi rīkotais Eduarda Rozenštrauha MŪZIKĀLAIS VAKARS (Skatiet paziņojumu 27. lpp.!).
24. septembrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
1. oktobrī, plkst. 11:00, Tērvetē, Montrealas latviešu ev.-lut. draudzes Plaujas svētku dievkalpojums ar dievgaidu. Pēc dievkalpojuma svētku mielasts.
1. oktobrī, plkst. 14:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes PLAUJAS SVĒTKU dievkalpojums ar dievgaidu.
5. oktobrī, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
14. oktobrī, plkst. 18:00, Latviešu Centrā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes gadskārtējais RUDENS BAZARS.
15. oktobrī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sirds kapelā, St. Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
15. oktobrī, plkst. 11:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
15. oktobrī, plkst. 15:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Biedrības REFERĀTA VAKARS. Referēs Imants S t e p r ā n s.
19. oktobrī, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
22. oktobrī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
29. oktobrī, plkst. 14:00, Rosedale United baznīcā, Rosedale un Terrebonne ielū stūrī, ev.-lut. Trīsvienības draudzes 40 gadu pastāvēšanas atceres dievkalpojums ar arch. A. Lūša un prāv. A. Voitkus piedalīšanos. Pēc dievkalpojuma atceres stunda.
5. novembrī, plkst. 11:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
11. novembrī, plkst. 10:00, Latviešu Centrā, MLB gadskārtējais Mājas cepumu un gardumu un dažādu rokdarbu un lietiskās mākslas TIRDZIŅŠ. Plašāks paziņojums nākamajos MLB Ziņotāja numuros.
25. novembrī, plkst. _____, Latviešu Centrā, DV Montrealas nodaļas vanadžu gadskārtējais ZIEMSĒTKU TIRDZIŅŠ. Tuvāka informācija nākamajā MLB Ziņotāja numurā.

Tautieši !

palīdzu pirkt un pārdot mājas
un citus nekustāmus īpašumus

Jānis Spurmanis

REMAX aģentūras latviešu pārstāvis

d. (514) 483-6400

m. (514) 694-1986

TORTES godiem, viesībām un pašu priekam.

PASŪTINĀJUMI:
tālrunis 457-9832.

Personas, kas vēlas iegūt ātru un pareizu informāciju par jaunākiem notikumiem Latvijā, var zvanīt latviešu sūtniecībai Vašingtonā - tel. 202-726-8213. Sarunu izdevumi jāsedz pašam informācijas pieprasītājam (ai).

1989.VIII 1.425 e.

MŪZIKĀLĀ TEĀTRĀ

TANGO LUGANO VIDEO
LENTAS \$75

Pasūtīnājumi: Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku padomē - 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

FLOWERS
by
Flowerman

Funeral Directors

• 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal - Business Office
514 - 483-1870

MLB ZINOTĀJA administrātorai A. Porietei - Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Québec, Canada, H9R 2X5, telefons 514-697-6624.

Ar šo nosūtītu abonementa samaksu (\$22.50 vai 17.50 sk. likmes!) par _____ gadu/iem \$ _____	
Gaisa pasta piemaksu ASV - \$5.-, citos kontinentos - \$12.-	\$ _____
Ziedoju izdevuma tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves mašīnu iegādei	\$ _____
Vēlos saņemt sekojošus agrākos MLB Zinotāja numurus: _____ à \$ 2.-	\$ _____
Dāvinu MLB Zinotāju	\$ _____
Iesakū nosūtīt paraugburtnīcas	\$ _____
Ar šo nosūtītu iestāšanās maksu Montreālas Latviešu Biedrībā - \$ 5.-	\$ _____
Ar šo nosūtītu MLB biedru maksu par _____ darbības gadu (à \$ 10.-)	\$ _____
Ar šo nosūtītu LNAK dalības maksu par _____ gadiem (à \$ 5.-)	\$ _____
Ziedoju MLB darba un pasākumu veicināšanai	\$ _____

Čeki rakstīti uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

Pavisam kopā

(Makeitēja vārds, uzvārds, pasta kods, telefona numurs)

(paraksts)

MLB ZINOTĀJS.

ISSN 0227 - 2433

IZDEVĒJA: Montreālas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832.

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers. ADMINISTRĀTORE: Anita Poriet-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Qué., Canada, H9R 2X5, tālrunis 514-697-6624. EKSPEDICIJA: Valta Ozols. DARBINIEKI: Jānis Birze, Elga Cops, Edgars Kajaks, Ģina Kajaks, Austra Konovalova, Anna Kreipāne, Pēteris Kreipāne, Voldemārs Ozols, Ilga Štaubere un vēl daudzi citi.

MLB ZINOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 22.50 gadā; MLB biedriem, pensionāriem un kaķa invalīdiem - \$ 17.50 gadā; gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 5.-, uz citiem kontinentiem \$ 12.-. Atsevišķas agrākas burtnīcas pret \$ 2.- ziedojumu. Lappušu maksa: 1/4 lpp. - \$ 20.-, 1/3 lpp. - \$ 25.-; 1/2 lpp. - \$ 30.-; 3/4 lpp. - \$ 50.-; pilna lpp. - \$ 55.-; klīvēju un paziņojumu sagatavošana \$ 15.-. Iespējama arī foto uzņēmumu publicēšana. Čeki rakstīti uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda, MLB ZINOTĀJS, tāpat kā MLB, ir bezpeļņas pasākums; visus ienākumus redakcija izmanto tā izdošanas vajadzībām.

MLB ZINOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Materiāli tokošajam numuram iesūtīti vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un ziņas nepažē ne MLB valdes, ne redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatu iztirzētos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Anonīmus rakstus redakcija ignorē.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY SEPTEMBER 1989 SEPTEMBRE MONTHLY BULLETIN MLB ZINOTĀJS
SOCIÉTÉ DES LETTONS DE MONTREAL BULLETIN MENSUEL MLB ZINOTĀJS

Envoyé par la Société des Lettons de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society; 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Canada H9X 2R2, telephone 514-457-9832.

DOMU TALKA

ALTERNATIVES

(Think Tank)

KOMUNIKĀCIJA

DEMOKRĀTIJAS PAMATS

T. T. ALTERNATIVES

P. O. Box 998

HAMILTON, ONT.

L8N 3R1